

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 7. DECEMBRA 1973

ŠTEVILKA: 49 LETO: XV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Vari — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Glavni direktor mag. inž. Peter Kunc in predsednik delavskega sveta dipl. inž. Alojz Kalan, sta kot pooblaščenata delegata Železarne podpisala samoupravni sporazum o združevanju organizacij združenega dela v SLOVENSKE ŽELEZARNE.

Samoupravni sporazum združil 14.470 delavcev, ki jih povezuje jeklo

Pred jubilejem REPUBLIKE, v torek 27. novembra, so v Ljubljani delegati železarne Jesenice, železarne Ravne, železarne Store, Verige Lesce, Plamena Kropa, Tovila Ljubljane, Žične Celje in Metalurškega inštituta Ljubljana podpisali samoupravni sporazum o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne Ljubljana. Poleg delegatov so bili pri podpisovanju navzoči še predstavniki samoupravnih organov, družbeno političnih organizacij in vodstev delovnih organizacij podpisnikov. Zveze sindikatov Slovenije dipl. inž. Janez Barbarič, član CK ZKS Peter Toš in nekateri drugi predstavniki. Pred podpisom je predsednik delavskega sveta ZP Slovenske železarne, dipl. politolog Tomaž Ertl spregovoril o pripravi samoupravnega sporazuma, dosedanjih uspehih ZP Slovenske železarne in o pomenu prehoda na vertikalno povezovanje s predelovalci žice. Po podpisu pa je spregovoril generalni direktor združenega podjetja Slovenske železarne Gregor Klančnik, ki je govoril o konkretnih rezultatih doseženih v štiriletnem obdobju ZPSŽ, urejanju položaja železarstva in zasnovah nadaljnjega razvoja. Oba govora v nadaljevanju v celoti objavljamo. Navzoče je pozdravil in čestital k podpisu tudi član CK ZKS Peter Toš, ki je opravičil odstotnost predsednika CK ZKS Franceta Popita. Poleg drugega je dejal, da bo potrebno mnogo političnega dela, da bo duh podpisanega samoupravnega sporazuma čim bolj popolne zaživel v praksi, v vseh temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih organizacijah kot resnično dojeta zavest.

Samoupravno sporazumevanje zahteva trajno in odgovorno samoupravno delovanje

Po tem, ko je predsednik delavskega sveta ZPSŽ dipl. politolog Tomaž Ertl pozdravil vse navzoče, je nadaljeval:

S podpisom tega sporazuma je obeleženo nekaj pomembnih mejnikov v slovenskem železarstvu. Železarji zaključujemo štiriletno skupno delo v okviru združenega podjetja Slovenske železarne. Dvanajsttisoč železarjem, se priključuje 2500 predelovalcev žice in 100 delavcev Metalurškega inštituta. To pomeni pomembno razširitev dosedanjega obsega integracije in prehod na vertikalno povezovanje. S samoupravnim sporazumom postavljamo temelje za uveljavljanje kvalitetno novih samoupravnih odnosov v duhu ustavnih sprememb.

Priprava samoupravnega sporazuma je tekla intenzivno od septembra preteklega leta, ko je delavski svet ZPSŽ imenoval komisijo za uveljavljanje ustavnih dopolnil. Osnovno izhodišče, ki je bilo dano komisiji je bilo, da je treba okrepiti v duhu ustavnih dopolnil dotedanje odnose, ki so bili začetni v pogodbi in statutu ZPSŽ. Delavski svet ZPSŽ je na vsaki svoji seji obravnaval tudi informacijo o delu komisije. Že v času nastajanja samoupravnega sporazuma, je bil v delo vključen tudi predstavnik predelovalcev žice. V maju letos je bil osnutek sporazuma posredovan družbenopolitičnim organizacijam predvidenih podpisnikov v mnenje. Družbenopolitične organizacije so izoblikovale na ravni ZPSŽ dopolnitve, ki so v še večji

meri konkretizirale načela sporazuma in vnesle vanj več trdnosti, več solidarnosti in odgovornosti za izvajanje določenih sporazuma in skupno dogovorjenih sklepov. Ta dopolnila je obravnaval tudi delavski svet ZPSŽ in jih podprl, potrjene pa so bile v javni razpravi kolektivov.

Javna razprava se je začela z razdelitvijo predloga samoupravnega sporazuma vsem delavcem predvidenih podpisnikov sporazuma — članov ZP Slovenske železarne oktobra letos in je trajala en mesec in pol. V tem času so potekale razprave po zborskih delovnih ljudih oziroma samoupravnih delovnih skupinah vseh temeljnih organizacij oziroma organizacij združenega dela bodočih podpisnikov. V javni razpravi, v kateri je sodelovalo več kot dve tretjini vseh delavcev, kar pomeni prek 10.000 delavcev, je bil sprejet samoupravni sporazum, hkrati pa tudi predvideni razširjeni sestav na novih temeljih zgrajene sestavljene organizacije združenega dela.

Na skupnem sestanku vseh pooblaščenih delegatov podpisnikov, določenih v javni razpravi, so bile sprejete še nekatere dodatne spremembe in dopolnitve sporazuma, ki so bile iznešene v javni razpravi, nakar je bilo oblikovano dokončno besedilo samoupravnega sporazuma, ki so ga delavci potrdili. Podpis sporazuma predstavlja danes zaključek množične akcije uveljavljanja ustavnih dopolnil v naši organizaciji združenega dela. Pred tem

so že vse delovne organizacije ZP Slovenske železarne uveljavile ustavna dopolnila in sprejele lastne samoupravne sporazume o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovne organizacije oziroma svoje statute.

Pri oblikovanju in sprejemu samoupravnega sporazuma na ravni Slovenske železarne Ljubljana, so sodelovale tako strokovne kot vod-

(Nadaljevanje na 2. strani)

V novembru prešežen plan

V mesecu novembru smo ob zelo dobri preskrbi z energijo in surovinami ter dobrim delom sodelavcev v večini obratov, dosegli skupno proizvodnjo s 101 odstotkom, blagovno za celotno s 109,1 odstotka. Najbolje so se odrezali sodelavci v TOZD HLADNA PREDELAVA, kjer so dosegli skupno proizvodnjo s 111,1 in blagovno proizvodnjo s 111,9 odstotka, sledijo sodelavci TOZD TALILNICE, kjer so dosegli skupno proizvodnjo s 101 in blagovno s 108,1 odstotka. Zaradi zastojev v valjarni bluming-štel, so sodelavci v TOZD VALJARNE dosegli skupno proizvodnjo s 99 odstotki, čeprav so vsi obrati, razen navedenega, presegli mesečne obveze, boljše pa so se odrezali pri blagovni proizvodnji, ki so jo presegli za 7,5 odstotka. Posebej moramo poudariti, da so sodelavci v VALJARNI PROFILOV z novemberskim dosežkom tudi že izpolnili svoje letne pranske obveznosti.

Program skupne proizvodnje nista dosegla le dva obrata in sicer že omenjena valjarna bluming-štel (96,4 %), zaradi zastojev na napravah in obrat plavž (97,3 %), zaradi nepredvidene zastoj na plavžu 2. V mesecu novembru smo kupcem odpravili 30.722 ton izdelkov. Podrobne podatke in dosežke preberite na tretji strani.

75 odstotna omejitev dobave električne energije Železarni

Zaradi popravila enega izmed kotlov termoelektrarne Soštanj in nepričakovane okvare trboveljske termoelektrarne, je v Sloveniji prišlo do ponovnega, zelo kritičnega omejevanja porabe električne energije. Tako kot v vseh takih ali blazjih primerih doslej, so tudi to pot najbolj prizadete slovenske železarne, bolj ali manj pa vse slovensko gospodarstvo.

V prvih dneh decembra, ko so delavci v temeljnih organizacijah združenega dela pokazali vso pripravljenost, da kar najbolj nadoknadijo iz istih razlogov že doslej izpadlo proizvodnjo in izpolnijo ali se vsaj kar najbolj približajo svojim letnim planskim obveznostim, je ponovno prišlo do kritičnega zaustavljanja proizvodnje. Medtem, ko je bila 1. in 2. decembra izmenična omejitev proizvodnje na električnih pečeh, je 3., 4. in 5. decembra začela veljati popolna omejitev obratovanja električnih peči in aglomeracije, razen tega pa so se 3. decembra z delno omejitvijo priključili še valjarna bluming-štel, valjarna 2400 in Siemag, 4. decembra s popolno ustavitvijo še valjarna 2400 in valjarna žice, občutno pa je bilo omejeno obratovanje tudi v hladni valjarni — žičarni. Na dan zaključka redakcije, to je 5. decembra še vedno velja popolna ustavitev proizvodnje na električnih pečeh, aglomeraciji, valjarni bluming-štel, valjarni žice, valjarni 2400 in hladni valjarni — žičarni s to razliko, da je bilo popoldan že predvideno obratovanje v valjarni bluming-štel. V zadnjih dveh dneh, to je 4. in 5. decembra je bila Železarni omejena dobava električne energije kar za 75 odstotkov, ali z drugimi besedami, namesto 800.000 kilovatov, smo imeli dovoljen odvzem le 200.000 kW. S ponovno vključitvijo trboveljske termoelektrarne, kar je predvideno za danes 5. decembra, se bo odjem za Železarno povečal za 80.000 kilovatov, kar pa bo občutno šele v večernih urah.

Ko smo se pogovarjali z direktorji temeljnih organizacij združenega dela v Železarni o tem kaj se da narediti, da bi te kritične izpade proizvodnje do konca leta vsaj delno ublažili, so bile njihove misli povsem enotne in jih lahko strnemo v nekaj besed: V vseh obratih kjer delajo v izmenah pet plus dve, bodo naredili maksimalno, da v prostih sobotah in nedeljah nadoknadijo izgubljeno proizvodnjo, seveda če bo na voljo dovolj električne energije in če ne bo zmanjkalo prostih sobot, ker je predvideno ponovno popolno obratovanje termoelektrarne Soštanj šele po 15. decembru. Drugače pa je seveda v obratih, kjer obratujejo kontinuirano, kjer kljub zadostni električni energiji, ne bo mogoče nadoknaditi izpade proizvodnje. Razen tega pa moramo računati še z običajnimi težavami, ki navadno v tem letnem času nastopijo (sneg, zmrzovanje, pomanjkanje vode ip.).

Ob tem, dokaj neugodnih vestih, ki smo jih zabeležili tik pred zaključkom redakcije, pa smo ujeli tudi spodbudno novico, da je bila danes 5. decembra v roku in kvalitetno zaključena rekonstrukcija šeste Siemens-Martinove peči v martinarni. Rekonstrukcija je zajemala predelavo peči iz prejšnjega sistema plinske na mazutno kurjavo, kar je velika predelava in bo doprinesla k boljši produktivnosti. Na peči bodo trajala še tri dni finalna dela, potem pa bo peč začela obratovati. Delavci Vatrostalne in drugih podjetij in obratov Železarne, ki so pri rekonstrukciji sodelovali, so tako v roku in kvalitetno opravili svoje delo. Več o rekonstrukciji bomo poročali v prihodnji številki Železarja.

Prispevek h krepitvi notranje integracije Slovenskih železarn

Na 4. seji delavskega sveta Železarne, dne 23. novembra, so po predhodnih razpravah in sprejetih soglasjih v odborih za gospodarstvo in delavskih svetih TOZD, potrdili finančno nalozbo združenih sredstev na nivoju ZP Slovenske železarne v železarno Store, v višini 53.000.000 dinarjev. Dokončno pa je soglasje k pogodbi o skupnem poslovanju med ZPSŽ in železarno Store ter podpis pogodbe potrdil delavski svet ZP Slovenske železarne, dne 27. novembra. Iz tega dokumenta povzemamo in citiramo najpomembnejšo razlago oziroma motive za to nalozbo, ki nedvomno pomeni novo kvaliteto v samoupravnih odnosih Slovenskih železarn. V štirih letih obstoja ZP Slovenske železarne, je namreč to prva večja skupna nalozba v eno izmed železarn. Take skupne akcije se bodo v bodoče nedvomno še večkrat ponavljale in je zato prav, da samoupravljalci v Železarni o tem nekoliko podrobneje seznanimo.

Železarji v Storah se že nekaj časa srečujejo z velikim pomanjkanjem finančnih sredstev za financiranje zadnjih investicijskih del v zvezi z rekonstrukcijo, probleme pa jim

povzročajo nepokrita obratna sredstva. O tem je bila narejena obsežna študija, s katero je ugotovljeno, da železarna Store potrebuje letos in

(Nadaljevanje na 4. strani)

V novembru osem večdnednih in 40 enodnevnih remontov

Kljub temu, da je bilo v mesecu novembru programiranih samo deset večdnednih remontov, nismo realizirali programa. Dokončana dela so bila na treh remontih, tri smo odložili, na štirih remontih pa bomo nadaljevali delo v mesecu decembru. Tako kot vsak mesec, smo tudi v novembru izvedli kar pet remontov izven mesečnega programa. Sicer so to bili manjši remont žerjavov v HVZ, v valjarni Bela pa smo izvedli remont brusilnega stroja RAU št. 1 in klešnega žerjava.

Remontna dela pa smo preložili na žičarskih strojih Decco in Vaugh Crisley, predvsem zaradi nedospeh rezervnih delov iz uvoza in zaradi zasedenosti kapacitet v elektrod-lavnic. Odložen je bil tudi remont na Siemens-Martinovi peči 07 zaradi obsežnih del na rekonstrukciji SM 06.

Remontna dela bomo v mesecu decembru nadaljevali na rekonstrukciji SM peči 06. Po programu bi morala biti rekonstrukcija te peči gotova do 29. novembra, vendar so zaradi nepredvidenih del že takoj v začetku nastale težave, za to delo so bili odgovorni v proizvodnji. Nastala je namreč težava pri rezanju in odstranjevanju svinj v peči. Po vsej

verjetnosti bo peč gotova 5. ali 6. decembra. Ravno tako so se zavlekla dela tudi na žerjavu 15 Mp. Ta žerjav namreč že dalj časa ni obratoval, zato vzdrževalci delajo na tem remontu samo takrat, kadar niso angažirani na bolj važnih delih. Po planu pa se nadaljujejo remontna dela na brusilnih strojih Multimat št. 1 in 2, ki jih opravlja podjetje Bregana.

Enodnevnih remontov je bilo v novembru programiranih 44, izvedenih pa je bilo 40. V decembru je programiranih 16 večdnednih in 49 enodnevnih remontov.

Referent za remonte
Stane Torkar

Samoupravnim delovnim skupinam

V današnji številki v posebni prilogi objavljamo osnutek statuta TOZD s posebnim dodatkom na 4. strani Železarja.

V današnji številki Železarja je objavljen osnutek statuta temeljnih organizacij združenega dela s posebnim pripisom, ki opozarja na člene, v katerih nastopajo določene razlike v posameznih TOZD. O njem bo v naslednjih dneh tekla javna razprava v samoupravnih delovnih skupinah in namen tega razmišljanja je, da predvsem spodbudi interes delavcev v TOZD, da bodo o njem zavzeto razpravljali in v njem predvsem iskali odgovore na tista vprašanja, ki morajo delavcem zagotoviti tak družbenoekonomski položaj v družbeni reprodukciji, kot ga mu zagotavljajo ustavna dopolnila oziroma določila nove ustave.

O teh vprašanjih smo na tem mestu že večkrat pisali, vendar je prav, da ob pričetku javne razprave o statutih TOZD, nekatere misli ponovimo ali podkrepimo. Že takoj na začetku moramo poudariti, da pri obravnavi statuta moramo predvsem in v prvi vrsti izhajati iz spoznanja, da temeljna organizacija združenega dela in vsebina samoupravnih odnosov, ki se bodo v njej uresničevali, ni samo nova samoupravno-socialna kategorija prek katere težimo k višji stopnji osvoboditve dela, temveč je tudi ekonomska celica prek katere so odprte nove, širše možnosti za neposredno uveljavljanje pobud vseh delavcev v združenem delu. Torej gre tudi za zaostreitev odgovornosti na vseh ravneh združenega dela. Hkrati pa se moramo zavedati, da bo vsako odtujevanje dohodka in sploh uresničevanja delavčevih samoupravnih pravic, zmanjševalo tudi njegov ekonomski interes, da bi uveljavljal svoje pobude in povečeval produktivnost lastnega in skupnega dela. To velja poudariti predvsem zato, ker nekateri zmotno pričakujejo s statutom le pravice pa tudi večje dohodka, ne da bi se zavedali, da bi s tem zavrlj razvoj družbenih dejavnosti kot je šolstvo oziroma izobraževanje in vzgoja, raziskovanje, kultura, zdravstvo, varstvo otrok in druge družbene dejavnosti, o čemer bodo v okviru svobodne menjave dela neposredno odločali o sredstvih, ki se bodo v te namene združevali.

Pri tem velja takoj poudariti, da sicer bolj po globalnem pregledu osnutka statuta nikjer ni zapaziti člena, kako bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela uresničevali svoje in skupne interese v krajevnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih. Če izhajamo iz že zapisanega, da je TOZD poleg drugega oblika, prek katere je treba omogočiti delavcem upravljati celoten gospodarski in družbeni proces, potem bo najbrž treba to vprašanje vgraditi ali v poglavje, ki govori o delegacijah temeljnih organizacij združenega dela v organih družbenopolitičnih skupnosti ali in najbrž bi bilo prav, obdelati v posebnem poglavju. Dejstvo, da bodo samoupravne interesne skupnosti oziroma njihovi organi upravljanja poleg drugih oblikovani tudi iz delegatov TOZD, zahteva to tudi obojestransko zagotoviti, to je v statutih TOZD in statutih samoupravnih interesnih skupnosti.

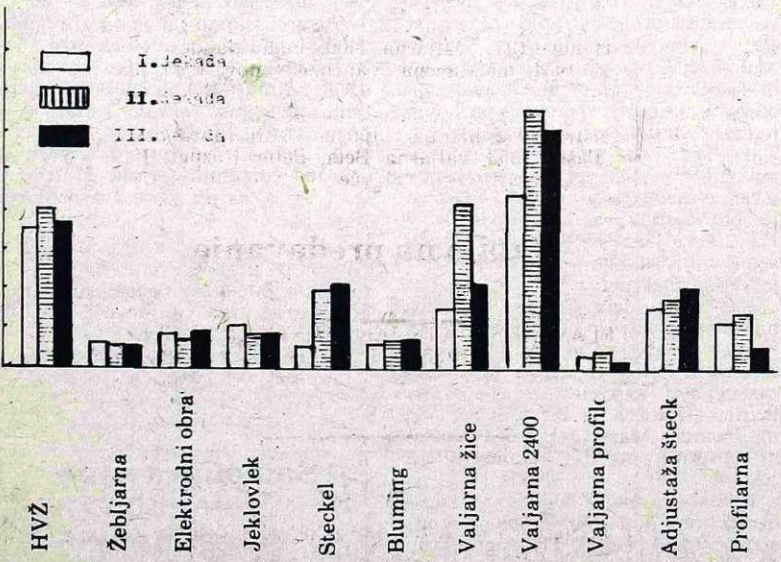
Javna razprava o osnutku statuta TOZD

Drugo vprašanje, ki se ob poglobljanju v statut odpira, je vprašanje izobraževanja, razvijanja in uporaba znanosti, razvijanje kulture in umetnosti, ki so bistveni dejavniki razvoja socialistične družbe, dviganja proizvodnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humanizacije socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe. Osnutek Ustave SRS VI. točka temeljnih načel, ki bi v statutu TOZD morali dobiti svoje mesto. To vprašanje niti v samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v delovno organizacijo Železarne ni kakorkoli obdelano, razen izobraževanja in strokovnega izpopolnjevanja, raziskav in razvoja ter rekreacije zelo skopo. Če so bistveni dejavniki dvigovanja proizvodnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi, samoupravljanja itd., potem pač sodijo v statut in sicer kdo bo o teh stvareh vodil račune, jih izvajal in odgovarjal, kaj od tega bodo neposredno opravljale TOZD, kaj skupne službe in podobno. Razen tega je treba poudariti, da se tudi sindikati zavzemajo za to, da bodo ta vprašanja vgrajena v družbene načrte TOZD in organizacij združenega dela in če je temu tako, potem morajo biti bolj konkretno vgrajena tudi v statute. V 96. členu osnutka Ustave SRS je celo zelo jasno napisano, da delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela ... zaradi posebnega družbenega interesa oblikujejo programe kulturne dejavnosti.

Z vsem tem pa se zelo tesno povezuje tudi vprašanje obveščanja, ki je pogoj samoupravnega odločanja. Čeprav osnutek predvideva, da bo to s posebnim pravilnikom urejeno na nivoju delovne organizacije, bi moralo biti v statutih TOZD vsaj nekaj bolj konkretnih opredelitev. Ob še tako popolnem in pravočasnem obveščanju se namreč moramo zavedati dejstva, da so v TOZD tudi taki delavci, ki ne kažejo nobenega interesa do obvestila ali niso zreli za sprejemanje obvestila. Istočasno pa vemo, da mora določene odločitve dovolj kvalificirano sprejemati večina delavcev. Kdo bo v samoupravnem sistemu spodbujal in razvijal interes za obveščanost in zrelost delavcev za sprejemanje obvestil, ali samoupravni organi ali družbenopolitične organizacije. Nekdo mora prevzeti za to skrb in odgovornost, ker sicer ob še tako popolnem, resničnem in pravočasnem obveščanju ne bomo dosegli dovolj kvalificiranih odločitev. Razen tega pa je treba poleg pravočasnega, opredeliti tudi redno obveščanje. Razen tega moramo ne bi bilo napak opredeliti v statutu tudi koliko časa pred javno razpravo ali sejo mora biti gradivo posredovano delavcem in morda celo zahteva po poljudno skraćeni obliki.

Teh nekaj misli ob pričetku javne razprave o osnutku statuta temeljnih organizacij združenega dela, pa je potrebno skleniti z dejstvom, da osnutek statuta z opredelitvijo samoupravnih delovnih skupin kot posameznih delov zbiorov delavcem temeljnih organizacij združenega dela, resnično postaja temeljna oblika neposrednega upravljanja delavcev. Oblika, ki zagotavlja slehernemu delavcu, da neposredno sodeluje pri uresničevanju svojih samoupravnih pravic in obveznosti, ki so opredeljene v osnutku statuta. Zato opravičeno pričakujemo, da bo v prihodnjih dneh o vsem tem tekla živahna, tvorna in plodna razprava.

Pregled enakomernosti odprave v novembru

Odprava je bila v mesecu novembru v primerjavi med posameznimi deladami zelo enakomerna v HVZ, zebjarni, elektrodnem obratu, jeklovleku, blumingu, valjarni profilov in profilarni.

2 ŽELEZAR

Samoupravni sporazum združil 14.470 delavcev, ki jih povezuje jeklo

(Nadaljevanje s 1. strani)

stvene strukture, samoupravni organi podpisnikov in združenega podjetja, družbenopolitične organizacije ter neposredno delavci sami. Malo je bilo akcij, ki so doslej tako razgibale kolektive in kjer je bila dosežena takšna enotnost pogledov pri zelo pomembnih spremembah in novih rešitvah. Tako enotnost si lahko razlagamo le s tem, da je bilo vključeno v fazo ustvarjanja samoupravnega sporazuma veliko delavcev in pomeni oblikovanje sporazuma kolektivno delo večine zainteresiranih in ne le posameznikov.

Čeprav je bilo v procesu nastajanja tega sporazuma storjeno mnogo, da bi poleg okvirov sedanjih odnosov, kar najbolj jasno določili tudi cilje in pota bodočemu razvoju, bo življenje in skupno delo, če bo naravnano k resničnim naporom za vsestranski napredek nove asociacije, zahtevalo nenehno ocenjevanje zastavljenih ciljev in njihovo prilagajanje potrebam in hoteljem združenih kolektivov in širše družbene skupnosti. Sporazum bo samo nepomemben papir, če ne bo njegov namen sprejet kot začetek trdnega, nikoli zaključenega procesa iskanja in uveljavljanja novih proizvodnih, ekonomskih in poslovnih možnosti, ter samoupravnih odnosov, ki z vse bolj neposrednim združevanjem dela in sredstev pomenijo novo etapo v podružbljanju sredstev za proizvodnjo in s tem uveljavljanje delovnih ljudi. Proizvodna, ekonomska in družbena moč s tem sporazumom združenih proizvajalcev to omogoča, zato združeni kolektivi in širša družbena skupnost to tudi upravičeno pričakujejo.

Železarji smo se leta 1969 združili v bistveno drugačnih okoliščinah, zato je tudi uresničevanje zastavljenih ciljev potekalo mnogo počasneje kot smo to želeli. Skrajno neugodno ekonomski položaj črne metalurgije in njenemu pomenu za gospodarstvo neustrezen odnos do njenega razvoja je zahteval od samoupravnih organov in vodstva združenega podjetja napore, da bi črna metalurgija pridobila svoje pravo mesto v gospodarskem prostoru in družbeno ekonomske pogoje za uspešen nadaljnji razvoj. Začetno obdobje skupnega dela je zato značilno po prizadevanjih za zagotovitev nemotene enostavne reprodukcije. To je obdobje prizadevanj za večjo specializacijo in delitev dela med združenimi železarnami, obdobje ukinitja nerentabilne proizvodnje in povečanje produktivnosti kot temelja uspešne sanacije gospodarskega položaja. Ti notranji ukrepi pa kljub družbeni pomoči niso dali pričakovanih rezultatov, ker je gospodarstvo tonilo v vse večjo nelikvidnost in z njim in zaradi svojega položaja celo pospešeno tudi železarne. Kljub uspešno zaključeni sanaciji, smo le s težavo obvladovali zahteven tehnološki proces. Šele leta 1973 glede na poslovne rezultate, zagotavlja železarjem pogoje za uresničitev nekaterih vseskozi po združljivih pravnih ciljev. Razširjena reprodukcija dobiva svoje realnejše, na lastni akumulaciji osnovane temelje. S tem tudi vertikalno povezovanje s predelovalno industrijo dobiva svojo novo osnovo. Štiri leta skupnih naporov je bilo potrebno, da je združitev železarjev presegla okvire reševanja vsakodnevnih težav in ustvarila trdne ekonomske pogoje za kvaliteten nove medsebojne odnose, ki se odražajo v prvi skupni naložbi v železarne Štore.

S tem kratkim in nepopolnim sprehodom skozi čas obstoja združenega podjetja Slovenske železarne sem želel opozoriti na to, da v dokumentih zapisani cilji in hotelje združenih proizvajalcev niso dovolj, če za njihovo uresničitev niso dani ustrezni družbenoekonomski pogoji. Zavedamo se, da smo sestavni del svetovnih gospodarskih tokov in da ti tokovi so in bodo kot doslej, zato se moramo prizadevati za jasnejše in trajnejše načrtovanje ciljev posameznih asociacij združenih proizvajalcev in gospodarstva v celoti. Z novo ustavo vgrajujemo v naš družbenoekonomski sistem številne nove elemente, ki naj prispevajo k skladnejšemu in bolj stabilnemu družbenemu in ekonomskemu razvoju. Samoupravno sporazumevanje kot osnova podružbljanja sredstev za delo in utrjevanje ter razvijanje vodilne vloge delavskega razreda, zahteva trajno in odgovorno samoupravno delovanje v smeri doseganja dolgoročnih skupnih ciljev in uresničevanje s tem povezane trajne materialne in socialne varnosti delovnih ljudi.

Če naj danes podpisani sporazum uresniči te cilje, smo dolžni vztrajno in nenehno krepiti medsebojno zaupanje, solidarnost in ekonomsko moč. Krepitev ekonomske moči, ki mora pomeniti več kot samo vsoto

moči posameznih podpisnikov tega sporazuma, bo mogoča le, če ta ne bo osnovana na odtujevanju rezultatov dela podpisnikov, ampak na zavestnem, z jasnimi cilji spodbujanem združevanju sredstev vseh, ki si bodo želeli zagotoviti boljše in trdnjše osnovo za svoje delo in življenje. Prizadevanja za uveljavljanje ciljev nove ustave v naših medsebojnih odnosih, so nam najbolj trdno zagotovilo, da bo naše skupno delo uspešno.

Gregor Klančnik o dosedanjem razvoju ZPSŽ in nadaljnjih snovanjih

Z današnjim podpisom samoupravnega sporazuma o združitvi v Slovenske železarne je zaključeno prvo štiriletno obdobje, odkar so se delavci železarn Jesenice, Ravne in Štore na referendumu 15. septembra leta 1969 odločili, njihovi predstavniki pa dva tedna za tem, 30. septembra, podpisali pogodbo o ustanovitvi združenega podjetja Slovenske železarne. S tem je bila sklenjena nova, širša ter po vsebini kvalitetnejša samoupravna zveza duha, sredstev in ustvarjalnega dela slovenskega železarstva.

Z današnjim dnem, so se delovne organizacije železarne Jesenice, Ravne in Štore združene TOZD ter delovne organizacije Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana, Žična Celje in Metalurški inštitut združile v enotno navezo. Odslej bodo vzajemno delile usodo ter v korist vseh delovnih skupnosti delale, sprejemale in izvrševale medsebojno usklajene proizvodne programe, letne gospodarske načrte in dolgoročne razvojne projekcije.

Normalno je, da ob prehodu iz ene v naslednjo, višjo fazo združitve, pogledamo nazaj na prehojeno pot in ugotovimo uspehe in dosežke.

Slovenske železarne Jesenice, Ravne in Štore, so v zadnjih štirih letih dosegle pravi preobrat v svojem poslovnem življenju. Medtem, ko so se zaradi nerealno zasnovane liberalizacije v letih od 1967 do 1969 zvišale v krhkih največje ekonomske krize po osvoboditvi, so od leta 1970 do letošnjega leta 1973 dosegle več kot smo ob odločitvi za združitve pričakovali.

Kljub majhni in premalo kreativni direkciji, smo z vzajemnim delom vodstva združenega podjetja, ki so ga predstavljali glavni direktorji tovarn in samoupravnimi organi, uspeli izpeljati voz slovenskega železarstva na pot, ki nas mora peljati v jasno prihodnost zdrave gospodarske ustvarjalnosti.

Stalnemu usklajevanju na področju tehnologije, komercialne, fi-

	1968	1973	indeks
— surovo jeklo — ton	600.000	710.000	118
— blagovna proizvodnja — ton	500.000	650.000	130
— izvoz — milijon dolarjev	12	25	210
— celotni dohodek — milij. din	1.281	3.400	265
— bruto osebni dohodki — milij. din	207	505	244
— amortizacija povečana z dobičkom oz. zmanjšana z izgubo	17	410	2400

Ti podatki najbolj zgornjo dokažejo naše dosežke, ki so bili doseženi:

- pospešeno medsebojno usklajevanje proizvodnega programa in delitvijo dela,
- specializacijo proizvodnje in izločanje nedonosnih izdelkov,
- skladnim povečevanjem proizvodnje,
- optimalnejšim financiranjem proizvodnje,
- enotnim nastopom za povečevanje kvaliteten virov obratnih in investicijskih sredstev,
- koordiniranim oskrbovanjem s surovinami in energijo ter
- enotnim letnim in srednjeročnim načrtovanjem poslovanja in razvoja.

Vpliv združenih železarj je bil neposredno prispevek tudi pri izdelavi združenega plana razvoja SR Slovenije za obdobje 1971 do 1975. V njega so v zvezi s predvidenim strukturalnim usklajevanjem proizvodnje vključene usmeritve razvoja črne metalurgije, izgradnja hladne valjarne in druge investicije za povečanje proizvodnje jekla ter mere, med katerimi je predvidena odstopev enega dela državnega kapitala posebno pomembna.

Vpliv enotnega nastopa je bil prisoten tudi v Združenju jugoslovanskih železarj. Z gotovostjo lahko trdimo, da v celotnem konceptu razvoja jugoslovanske črne metalurgije predvideni razvoj slovenskih železarj ni sporen. Opredeljen je na daljnjo plemenitenje proizvodnega programa in širjenje predelave, obdelave in dodelave jekla.

Ne bi bilo prav, če bi trdili, da smo dosegli vse, kar so nam objektivni

Dovolite mi, da se zahvalim članom komisije za uveljavljanje ustavnih dopolnil za uspešno opravljeno delo. Posebno zahvalo smo dolžni tudi družbenopolitičnim organizacijam, ki so prispevale k vsebinski obogatitvi v samoupravnem sporazumu potrjenih odnosov. Dolžni smo zahvalo vsem delavcem in vodilnim sodelavcem, ki so pomagali oblikovati samoupravni sporazum, ki ga bodo danes pooblašteni delegati podpisali.

nanciranja, oblikovanja poslovne politike, samoupravnega in družbenopolitičnega življenja, se moramo zavedati, da vsaka železarja za sebe in z združenim podjetjem kot celoto pomeni trdno proizvodno ustvarjalnost in zdravo poslovnost.

Enotno zasnovana strategija postopnega urejevanja proizvodnje jekla na Slovenskem, je bila glavna mobilizacijska moč, ki je v vseh treh železarnah prispevala svoj delež, da je leta 1969 štiri petine delavcev dalo svoj glas za ustanovitev združenega podjetja. Predvideli smo naslednje:

1. odpravo tekočih poslovnih izgub v vseh treh železarnah,
2. doseganje akumulativnosti in poravnavo izgub iz prejšnjih let,
3. postopno usklajevanje osebnih dohodkov zaposlenih z normalnimi odnosi v drugih dejavnostih,
4. dokončanje tekočega investiranja in optimalno izkoriščanje obstoječih proizvodnih zmogljivosti,
5. povečanje akumulativnosti in ustvaritev pogojev za razširjeno reprodukcijo proizvodnje in za vstop v nov razvojni koncept.

Po štirih letih skupnega življenja in enotnega reševanja poslovno podjetniške problematike, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da smo vse strateške točke dosegli. Slovensko železarstvo in posamezne njene organizacije združenega dela se je otreslo poslovne izgube, povečalo proizvodnjo, dvignilo prejemke zaposlenih, postopoma povečevalo akumulacijo in lastna poslovna sredstva, uredilo obratna sredstva, deblokiralo žiro račune, postalo likvidno in kreditno sposobno. Prejelo je tudi visoko priznanje „zlato plaketo kvalitete“.

Po doseženih rezultatih, ki so dali koristi vsem trem železarnam, so dobili zadoščenje vsi tisti, ki so pred štirimi leti integracijo podpri.

V primerjavi z letom 1968, to je letom pred združitvijo železarj Jesenice, Ravne in Štore v združeno podjetje Slovenske železarne, bomo po oceni v letošnjem letu dosegli naslednje:

	1968	1973	indeks
— surovo jeklo — ton	600.000	710.000	118
— blagovna proizvodnja — ton	500.000	650.000	130
— izvoz — milijon dolarjev	12	25	210
— celotni dohodek — milij. din	1.281	3.400	265
— bruto osebni dohodki — milij. din	207	505	244
— amortizacija povečana z dobičkom oz. zmanjšana z izgubo	17	410	2400

pogoji nudili. Vemo, da rentabilnost z vsemi svojimi komponentami še ni zadovoljivo upoštevana. Niti z izpletni, niti s porabo energije, niti z višino režije in delovno učinkovitostjo zaposlenih ne smemo biti zadovoljni. Med probleme moramo prišteti tudi odstopanja od kvalitete in predvsem prekoračevanje terminov dobav. Ob večji slogi in učinkovitosti vodstvenih in poslovnih delavcev, bi tudi na teh osrednjih področjih konkurenčne sposobnosti lahko dosegli nekaj več. Zavedati se moramo, da je le izvrševanje pogodbenih obveznosti in spoštovanje medsebojnih dogovorov dokaz poslovnosti in najboljše sredstvo za jačanje ugleda.

Kljub vidnim koristim so se po železarnah, predvsem iz prestižnih razlogov, skupni interesi še vedno podrejali lokalnim, kar je zaviralo dosledno izvrševanje enotnih odločitev. Samoljubje in nerazvit čut za vzajemnost, sta pri tem bili glavni slabosti, ki pa sta postopoma odstopali mesto večjemu notranjemu zaupanju in ubranosti dela slovenskega železarstva.

Najhitreje smo usklajene nastope in razumno sodelovanje dosegli v finančnem poslovanju, kjer je optimalnejše obračanje razpoložljivih sredstev hitro pokazalo rezultate. Podobno je bilo tudi pri usklajevanju proizvodnje, težje pa gre v komerciali.

Posebna slabost preteklega obdobja pa je neenoten nastop na področju organiziranja poslovanja. Nezasedeno delovno mesto v direkciji je blokiralo delo teama organizatorjev poslovanja železarj. Tudi

(Nadaljevanje na 6. strani)

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje in odprave v novembru

Del. enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Odprava
	program	izvršitev	%	program	izvršitev	%	
Plavž	12.600	12.262,1	97,3				
SM jeklarna	24.500	25.021,3	102,1				
El jeklarna	14.000	14.286,8	102,0				
Livarne	130	141,9	109,2				
Samotarna	1.300	1.333,5	102,6	50	21,0	42,0	21,0
TOZD TALILNICE:	52.530	53.045,6	101,0	300	303,2	101,1	303,2
Bluming-štekel	42.700	41.146,9	96,4	6.200	6.167,6	99,5	6.319,1
Valj. debele pl.	8.030	8.217,6	102,3	7.960	8.189,5	102,9	8.771,6
Valj. žice	9.600	9.891,2	103,0	3.100	4.026,4	129,9	4.086,0
Valj. profilov	2.470	2.901,3	117,5	120	303,1	252,6	325,3
TOZD VALJARNE:	62.800	62.157,0	99,0	17.380	18.686,6	107,5	19.502,0
Hlad. valj.	2.400	2.539,3	105,8	2.360	2.472,5	104,8	2.451,8
Profilarna	1.000	1.479,8	148,0	990	1.464,2	147,9	1.364,7
Jeklovlek	1.540	1.623,2	105,4	1.540	1.605,6	104,3	1.478,6
Žičarna	4.900	5.496,5	112,2	2.985	3.512,5	117,7	3.392,2
Elektroodni:	1.220	1.262,3	103,5	1.220	1.254,4	102,8	1.202,2
— elektrode	1.180	1.220,3	103,4	1.180	1.202,4	102,7	1.147,9
— prašek	40	42,0	105,0	40	42,0	105,0	54,3
Žebliarna	1.070	1.075,5	100,5	1.065	1.061,1	99,6	1.006,3
TOZD PREDELAVA:	12.130	13.476,6	111,1	10.160	11.370,3	111,9	10.895,8
SKUPAJ:	127.460	128.679,2	101,0	27.840	30.381,1	109,1	30.722,0
Tuja predel.							
— profilarna	40	33,1	82,8	40	33,1	82,8	33,1
ZELEZARNA:	127.500	128.712,3	101,0	27.880	30.414,2	109,1	30.755,1

Planirane proizvodnje za dom je 1.215 ton, izvršene pa 1.256,9 ton.

Opomba: Proizvodnja za bluming-štekel je samo ocenjena, točnih številk še ni!

Železarna je mesec november tako v skupni, kot tudi v blagovni proizvodnji dobro zaključila. Programске obveze, ki so bile sprejete, smo presegli predvsem po zaslugi dobre preskrbe z energijo, surovinami in dobrim delom večine obratov. Program skupne proizvodnje nista izpolnila samo dva obrata in to plavž in bluming-štekel in to iz objektivnih razlogov.

ANALIZA DELA PO OBRATIH

TALILNICE: Talilnice so skupno proizvodnjo preslegle za odstotek. Uspeh bi lahko bil še boljši, če ne bi bilo nepredvidenega zastoja na plavžu štev. 2,

kjer je bilo potrebno od celotnega števila 32 hladilnikov, zamenjati kar 18, zaradi česar plavž ni normalno obratoval kar tri dni. Pohvaliti je treba sodelavce martinarne, ki so kljub slabemu stanju peči 07 in rekonstrukcije peči 06 programske obveze preslegli.

VALJARNE: Valjarne so za malenkost zaostale za programom v skupni proizvodnji, nadoknadili pa so to v blagovni proizvodnji, kjer so program izpolnili s 107,5 %. Težave, ki jih je imela bluming-štekel valjarna in sicer z zastoji na striper in kleščnem žerjavu, popravila peči na šteklu, so glavni vzrok,

da je valjarna izpolnila program s 96,4 %. Vsi ostali obrati valjarn so programske obveze preslegli. Na tem mestu je treba omeniti obrat profilnih valjarn, ki je letošnji družbeni plan že izpolnil.

PREDELAVA: Vsi obrati hladne predelave so delali dobro in so programske obveze izpolnili in to v skupni proizvodnji s 111,1 %, v blagovni proizvodnji pa s 109,1 %. Profilarna je svoje programske obveze močno preslegla vsled dobre preskrbe z vložkom ter zaradi prestativne planiranega glavnega remonta proge Rossi v mesec december. Sk-

Sindikot upravnih služb je pripravil pred dnevom republike prijetno srečanje povojnih upokoencev teh služb.

Prijeten večer z upokojenimi sodelavci upravnih služb

V Železarni je že več let v navadi, da sindikalni odbori posameznih obratov na svoje občne zbore povabijo tudi upokojene sodelavce. Običajno ob takih prilikah obdario svoje nekdanje sodelavce s skromnimi darili. Upokojeni sodelavci si takih srečanj zelo želijo in se jih tudi radi udeležijo. Kljub temu, da v večini zelo redno spremljajo delo in utrip Železarne ali prek svojih otrok, ki so zaposleni v Železarni ali pa prek Železarja, ki ga vsi dobivajo, so taka srečanja povezana s številnimi vprašanji in živahnim pogovorom.

Sindikalni odbor upravnih služb doslej ni posnemal te lepe navade. Da ne bi bili upokoenci upravnih, ali kakor jih zdaj imenujemo skupnih služb prikrajšani, je sindikalni odbor skupnih služb v okviru praznovanja 30-letnice drugega zasedanja AVNOJ organiziral srečanje z nekdanjimi sodelavci, ki so šli v pokoj po letu 1945. Na srečanje, ki je bilo 27. novembra v Kazini, je bilo povabljenih 138 po osvoboditvi upokojenih sodelavcev, od katerih je bilo navzočih 110.

Zbranim je poleg predsednika sindikalnega odbora skupnih služb spregovoril tudi glavni direktor Železarne mag. inž. Peter Kunc. Vsi navzoči so poleg šopka prejeli tudi

spominsko darilo. Upokojeni sodelavci so se ob glasbi in okrepčilu sproščeno pogovarjali tako med seboj, kakor s tistimi, ki še aktivno delajo. V razgovoru z njimi je lahko vsak ugotovil, da so tega srečanja zelo veseli. Razpoloženje vseh je kazalo, da so zelo zadovoljni, če že ne presenečeni, da so kljub temu, da so že daljši časa odsotni iz kolektiva, še vedno vredni tolike pozornosti.

Morda bo kdo vprašal, zakaj niso povabili na srečanje tudi žen upokojenih sodelavcev. O tem je bilo precej govora na seji sindikalnega

odbora. Vzrok za to je bil brez dvoma prostor, kajti v Kazini ne bi bilo dovolj prostora za vse. Iz tega razloga se je sindikalni odbor odločil, da povabi samo upokojene sodelavce.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Do sedaj kaže, da bo v zahodno-nemških železarnah dosežena do sedaj največja proizvodnja surovega jekla. Predvidevajo, da bodo v tem letu proizvedli okoli 50 milij. ton surovega jekla, kar bo za okoli 6 milij. ton več kot v letu 1972.

ZAHVALA

Potem ko sem ob šestdesetletnici dobil vrsto čestitk in dobrih želja, se vsem prijateljem, znancem, poslovnim znancem in predstavnikom delovnih skupnosti, ki se se me spomnili, iskreno zahvaljujem. Posebno se moram zahvaliti samoupravnim in družbenopolitičnim predstavnikom ter vodstvom vseh delovnih organizacij in organizacije skupnih služb Slovenske železarne, občinski skupščini Ravne, smučarski zvezi in telesnokulturni zvezi občine Ravne, Ljubljanski banki in Železarju za prisrčna voščila. Med posamezniki se posebno zahvaljujem članu federacije Edvardu Kardelju, podpredsedniku IS Draganu, dr. Sušniku in vsem, ki ste me počastili. Vse bom storil, da nikogar ne bom razočaral.

Gregor Klančnik

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

Dežurni za vzdrževanje v Železarni		
DATUM	DNEVNI	NOČNI
PONEDELJEK — 10. 12.	KLOFUTAR PETER	NOČ VINKO
TOREK — 11. 12. 1973	KAVČIČ EDO	ARH JOŽE
SREDA — 12. 12. 1973	KOSELJ ANTON, d. ing.	PETERNEL JANEZ
CETRTEK — 13. 12. 1973	DROLC MARJAN	ROZMAN JANEZ
PETEK — 14. 12. 1973	ARNEŽ FRANC	ZUPAN MIRKO
SOBOTA — 15. 12. 1973	ULČAR MARJAN	TUMA SLAVKO
NEDELJA — 16. 12. 1973	SITAR ANTON	ROTAR VINKO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je vezni telefon 314 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00—18.00 ure
nočni pa od 18.00—6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela dnevni dežurni od 6.00—18.00 ure
nočni pa od 18.00—6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi dežurnega št. 8 v upravni zgradbi TOZD—VET.

Služba obratne ambulante

od 10. do 15. decembra

dopoldan: dr. Branko Čeh — dr. Andrej Hribernik
popoldan: dr. Stanka Šemrov-Novak
v soboto 15. decembra samo dopoldan dr. Stanka Šemrov-Novak

ZOBNA AMBULANTA

dopoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
popoldan: terapevt Viktor Stražisar
v soboto 15. decembra samo dopoldan terapevt dr. Alojz Smolej
Ordinacijski čas dopoldan od 6. do 13. ure, popoldan od 13.30 do 20. ure.
V soboto od 6.30 do 13. ure.

Drugo cepljenje proti gripi

Vsem zaposlenim v našem podjetju sporočamo, da bo v dneh 11., 12. in 13. decembra 1973 drugo cepljenje proti gripi in to na štirih rešilnih postajah železarne Jesenice, po navedenem razporedu in času:

Rešilna I. (Dr. Branko Dražič — sr. Saša Čerček): 11. decembra 5.—9. ure, 13.—18. ure, 21.—24. ure, 12. decembra 5.—8. ure, 13.—16. ure, 21.—23. ure, 13. decembra 5.—7. ure, 13.—16. ure.

Rešilna II. (Dr. Branko Čeh — sr. Ivanka Kosmač): 11. decembra 5.—8. ure, 13.—16. ure, 12. decembra 5.—7. ure, 13.—16. ure, 13. decembra 5.—7. ure, 13.—15. ure.

Rešilna IV. (Dr. Andrej Hribernik — sr. Marija Brgant): 11. decembra 5.—8. ure, 13.—16. ure, 12. decembra 5.—7. ure, 13.—16. ure, 13. decembra 5.—7. ure, 13.—15. ure.

Rešilna V. (Dr. Jože Jensterle — sr. Milica Ostir): 11. decembra 5.—8. ure, 13.—16. ure, 12. decembra 5.—7. ure, 13.—16. ure, 13. decembra 5.—7. ure, 13.—15. ure.

Prvemu cepljenju se je po planirani udeležbi odzvalo nekaj več kot 79 odstotkov članov kolektiva Železarne, v okviru na število zaposlenih pa 66 odstotkov.

Pozivamo vse zaposlene, da se odzovejo našemu pozivu, da bo kolektiv preventivno prekužen s cepivom, čim bolj odporen pred eventualno epidemijo gripe v zimsko-pomladanskem obdobju.

Podrobnejši razpored cepljenja bomo sporočili vsem obratom in od delkom še s posebno okrožnico.

Socialno zdravstvena služba

Personalne vesti

ZA MESEC NOVEMBER 1973

Sprejetih je bilo 65 delavcev, delovno razmerje pa je prenehalo 63 delavcem, od tega jih je odšlo 26 v JLA.

STAROSTNO SO BILI UPKOJENI: Mirko HAREJ, 1925, valjarna 2400 — 27 let v ŽJ, Franc ROŽIČ, 1916, plavž 36 let v ŽJ, in Jožefa ZORMAN, 1921, jeklovlek — 25 let in pol v ŽJ.

INVALIDSKO UPKOJENI: Hatidža BEČIROVIČ, 1926, martinarna — 9 let in pol v ŽJ in Alojz ŽIVKO, 1914, finančno rač. sektor — 23 let v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI SO: Feliks MAVER, 1915, strojne delavnice — 34 let v ŽJ in Anton MEŽNAR, 1929, lahka proga — 25 let in pol v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

ODSLI V JLA: Izet Alagić, 1953, plavž, Osman Barčič, 1954, martinarna, Marko Došenovič, 1954, VEN, Marko Dulmin, 1954, VEN, Silvo Inglič, 1954, profilarna, Drago Jelč, 1954, VEN, Marjan Jenduka, 1954, strojne delavnice, Jože Ješe, 1954, strojno vzdrževanje, Mustafa Kasumović, 1954, martinarna, Rifet Lacić, 1954, livarna, Franc Laharnar, 1953, valjarna Bela, Ramiz Lugavič, 1953, valjarna Bela, Marjan Meglič, 1954, strojno vzdrževanje, Mirko Mohorič, 1954, strojno vzdrževanje, Manasko Nikolavski, 1951, martinarna, Janez Pavlin, 1947, hladna valjarna, Žikica Pavlovič, 1953, strojno vzdrževanje, Ciril Razinger, 1954, strojno vzdrževanje, Jože Rink, 1949, strojne delavnice, dipl. inž. Janez Rozman, 1946, jeklovlek, Branko Samardžija, 1949, strojno vzdrževanje, Rašid Sefić, 1953, valjarna profilov, Kiro Temeljok, 1954, martinarna, Alojz Tomšič, 1947, RTA, Miha Varl, 1947, žičarna, Dževad Šišić, 1953, valjarna 2400.

IZKLJUČENI: Velimir Bacić, 1952, elektro jeklarna, Asim Bešković, 1953, valjarna Bela, Janez Benet, 1956, gradbeno vzdrževanje, Ernest Buhrič, 1952, elektro jeklarna, Feđa Cizmić, 1947, žebliarna, Dimitar Despotov, 1950, žičarna, Panče Donev, 1955, valjarna 2400, Ivan Flander, 1956, jeklovlek, Meho Hasančević, 1954, martinarna, Vančo Jovanov, 1955, plavž, Milenko Jovičić, 1955, jeklovlek, Adem Konjević, 1955, profilarna, Janez Križnar, 1949, elektro jeklarna, Adam Krnjajić, 1953, jeklovlek, Mite Levkov, 1952, martinarna, Mirko Macura, 1952, hladna valjarna, Čamil Mutabdzkić, 1955, samotarna, Hamdija Pašić, 1953, valjarna Bela, Peter Razpet, 1934 transport, Stanko Vasilev, 1953, martinarna, Slavče Velov, 1951, martinarna, Ramo Žunič, 1955, valjarna Bela.

Vabilo na predavanje

Društvo inženirjev in tehnikov vas vabi v torek, 11. decembra ob 18. uri v spodnje prostore restavracije Železarne (Kazina) na predavanje
RAZVOJ PLAVŽARSTVA IN JEKLARSTVA V NASLEDNJIH
DESETH LETIH

Predaval bo glavni direktor Železarne mag. inž. Peter Kunc.
Vabi odbor DIT

OBVESTILO

Tovarniška konferenca sindikata obvešča vse sodelavce, ki so vplačali denar za ozimnico (jabolka in čebula), da bodo naročeno blago prejeli čim bo mogoče. Za enkrat dobava jabolk in čebule ni možna zaradi mraza. Vse, ki so ozimnic naročili, bomo o dobavi pravočasno obvestili.

Tovarniška konferenca sindikata

Samoupravni organi v preteklem tednu

4. seja delavskega sveta Železarne

Predsednik delavskega sveta Železarne inž. Lojze Kalan je sklical 4. seja delavskega sveta železarne v petek, 23. novembra 1973, za dnevni red pa je predlagal: pregled sklepov prejšnje seje, predlog pogodbe o sovlaganju tujih partnerjev v hladno valjarno, predlog finančne naložbe združenih sredstev v železarno Štore in reševanje tekočih zadev.

K poročilu o izvajanju sklepov prejšnje seje, ki ga je podal glavni direktor niso imeli pripomb, ker so itak vsi sklepi bolj dolgoročnega pomena.

S soglasjem vseh delegacij TOZD in po predhodni razpravi predloga o sovlaganju tujih partnerjev v hladno valjarno na sejah delavskih svetov TOZD so pogodbo odobrili, na zahtevo Ljubljanske banke pa so za pravočasno in pravilno izvrševanje investicije zadolžili Bogomila Homova, direktorja sektorja za novogradnje in inž. Emila Ažmana, vodjo izgradnje hladne valjarne.

Po predhodni razpravi in potrditvi na sejah delavskih svetov TOZD ter s soglasjem vseh delegacij TOZD so potrdili pogodbo, ki jo bo sklenila interna banka Slovenskih železarn z železarno Štore o naložbi združenih sredstev slovenskih železarn v železarno Štore. Delegacija TOZD talilnice se je prav tako strinjala z

6. seja odbora za gospodarstvo pri DSŽ

Na 6. seji odbora za gospodarstvo, ki jo je predsednik odbora inž. Emil Ažman sklical neposredno pred sejo delavskega sveta Železarne, v četrtek 22. novembra 1973, so obravnavali ista vprašanja in predloge o katerih je potem razpravljaval delavski svet Železarne. K predlogom niso imeli nobenih pripomb ali stališč.

Poleg tega so bili soglasni, da se podpiše pogodba o zastopanju s firmo »GEMESCO« iz Milana in pa odobrili nove cene za žičnike in pocinkano bodočo žico na mali prodaji, in sicer bodo od sedaj veljali žičniki v mali prodaji 2,60 dinarjev za kilogram, pocinkana bodoča žica pa 4,20 dinarjev za kilogram.

Prispevek h krepitvi notranje integracije Slovenskih železarn

(Nadaljevanje s 1. strani)

prihodnje leto 205.445.000 dinarjev in sicer od tega 95.186.000 dinarjev za financiranje osnovnih sredstev in 110.259.000 dinarjev za pokrivanje obratnih sredstev. Po izdelanem programu bodo 177.359.000 dinarjev pokrivali: sama železarna Štore 43.527.000, združena sredstva ZPSŽ 53.000.000, krediti Ljubljanske banke 51.659.000, republiške in občinske skupne rezerve 20.000.000 in krediti iz sredstev NB 9.173.000 dinarjev. S tem bodo pokrite vse potrebe železarne za financiranje osnovnih sredstev, delni primanjkljaj pri obratnih sredstvih pa bodo začasno pokrivali s kratkoročnimi krediti.

Seveda se bo pri vsem tem vsakdo vprašal zakaj v železarni Štore tako pomanjkanje finančnih sredstev.

Tako kot v naši, jeseniški železarni in železarni Ravne so se tudi v štorski železarni leta 1963 odločili za rekonstrukcijo svojih proizvodnih zmogljivosti. Vsa ta obsežna investicijska dela so se financirala iz enotnega vira, iz zveznih investicijskih skladov. Zaradi inflacije in gospodarske reforme iz leta 1965, je zveznih sredstev pričelo primanjkovati in so se takrat, še ne združene slovenske železarne, dogovorile, da se pri rekonstrukciji da prednost železarni Jesenice in železarni Ravne, železarna Štore pa bo počakala. Tako smo na Jesenicah in na Ravnah takrat zasnovano rekonstrukcijo zaključili in nove proizvodne zmogljivosti že dalj časa uspešno obratujejo, medtem ko se rekonstrukcija v Storah zaključuje šele letos. Ta časovna preložitve investicije je zaradi inflacije povzročila velike podražitve investicijskih del, za katere železarna Štore ni uspela najti primerne kritja. To je osnovni vzrok za primanjkljaj finančnih sredstev pri financiranju osnovnih sredstev v železarni Štore.

Železarna Štore od leta 1970 dalje postopoma uvaja v obratovanje nove zmogljivosti, ki jih pridobiva z rekonstrukcijo. Njen obseg proizvodnje in realizacije hitreje narašča kot v ostalih dveh železarnah. To pa seveda povzroča dodatne potrebe po sredstvih za tekoče poslovanje (obratna sredstva), ki pa jih železarna Štore iz svojega dohodka ni sposobna oblikovati.

Zaradi vsega tega pa položaj v tej železarni ni kritičen in Ljubljanska banka in republiške skupne rezerve kažejo razmeroma veliko pripravljenost, da sodelujejo pri zagotovitvi potrebnih sredstev za to železarno.

4 ŽELEZAR

vlaganjem, vendar je priporočila, da železarna Štore vložena sredstva

Seja odbora za gospodarstvo v TOZD Hladna predelava

Odbor za gospodarstvo v TOZD Hladna predelava je imel svojo redno sejo, dne 27. novembra. Na seji so najprej pregledali izvrševanje sklepov prejšnje seje, o čemer je poročal direktor TOZD. Odbor je ugotovil, da so vsi sklepi, ki so kratkoročnega značaja, izvršeni. Še nadalje pa ostanejo v veljavi sklepi, ki so vezani na daljše obdobje.

Na seji so obravnavali tudi poročilo obratovodstva hladne valjarne v zvezi s proizvodnjo dinam hladno valjanih trakov. Iz poročila je bilo razvidno, da se je stanje pri valjanju v teh zadnjih dveh mesecih — september in oktober, precej izboljšalo, saj so bili doseženi dokaj dobri rezultati razogljičenja. Ugodno pa je na proizvodnjo te kvalitete vplivalo tudi manjše število prekinitev obratovanja.

Odbor je menil, da ni problematična samo tehnologija te kvalitete in naj zato raziskovalni oddelek nadaljuje z raziskavami po vprašanju dinam kvalitete v predhodnih obratih.

Obratovodja elektrodnega obrata dipl. inž. Franc Makar je poročal o vzrokih zvišanja stroškov v obratu v mesecu septembru. Povišanje stroškov je bilo opaziti pri vložku in predelavi. Vzrok za povišanje je delno v manjšem izplenu, kar je povezano z delovnimi pogoji. Obrat ima namreč zaradi gradnje, trenutno težje pogoje dela. Največji vzrok pa je v slabi kvaliteti domače embalaže, ki povzroča veliko izmečka. To ima za posledico nižji izpleni. Pri predelavi je nastopilo povišanje stroškov tudi zaradi osebnih dohodkov. Asortiment je bil v mesecu septembru zaradi povečanega izvoza pod povprečjem, poslovni uspeh obrata pa slabši.

čimbolj ekonomično izkoristi s tem, da ostali dve železarni sodelujeta pri važnejših poslovnih odločitvah.

V nadaljevanju seje so imenovali centralno inventurno komisijo in sklenili, da se iz sklada skupne porabe za leto 1973 dodeli 70.000 dinarjev za izgradnjo spominskega doma NOB in mladine v Kumrovcu.

Na osnovi te obrazložitve je odbor zadolžil obratovodstvo elektrodnega obrata, da se dogovori z dobavitelji surovin za racionalnejšo dobavo. O doseženih rezultatih naj obratovodstvo poroča odboru na eni od prihodnjih sej.

Direktor TOZD hladna predelava, dipl. inž. Franc Vičar je poročal o doseženih uspehih v mesecu oktobra, da se dogovori z dobavitelji surovin za racionalnejšo dobavo. O doseženih rezultatih naj obratovodstvo poroča odboru na eni od prihodnjih sej.

Odbor je vzel na znanje tudi sklep delavskega sveta Železarne, ki vsebuje zahtevo, da posamezni odbori za gospodarstvo v TOZD obravnavajo vprašanja rasti proizvodnje in preseganje stroškov.

Glede na to, da je odbor za gospodarstvo v TOZD Hladna predelava ocenil devetmesečni poslovni uspeh kot dober in da obravnava gibanje stroškov že od vsega začetka svojega delovanja, je odbor sklenil, da bo obravnaval bolj podrobno poslovno poročilo za vse leto 1973. Ja

slovanju — organizacije, v katero nalaga, kar mu daje potem tudi pravico sodočločanja v taki delovni organizaciji. Pri tovrstnih finančnih naložbah torej lahko govorimo o naložbah v skupno poslovanje (vlagatelj sredstev in delovne organizacije v katero se sredstva nalagajo), ki povzroča veliko medsebojno soodvisnost obeh sodelujočih strank in s tem v vsebinskem smislu prispeva k stvarnemu podružljanju proizvodnje. Skupna naložba iz družbenih sredstev v interni banki v železarno Štore naj bi zato pomenila pomemben prispevek k notranji krepitvi integracije Slovenskih železarn.

Znesek 33.000.000 dinarjev, namenjen za obratna sredstva, naj bi železarna uporabljala najmanj šest let. Železarna je obvezna ta denar prvenstveno uporabljati za financiranje izvoza surovin, ki se ga realizira skupno preko združenega podjetja. Na tako korišćena sredstva bo železarna plačevala običajne bančne obresti, poleg tega pa bo vezana, da letno združuje v interni banki 3.300.000 dinarjev svojega dohodka. Tudi s sredstvi za financiranje tekočega poslovanja se torej želi v primeru železarne Štore dvojni namen in sicer enkrat neposredno finančno pomagati železarni pri pokrivanju manjkajočih sredstev in drugič istočasno zagotoviti večjo materialno soodvisnost vseh treh železarn.

Medsebojne obveznosti med železarno Štore in združenim podjetjem (posredno z ostalima dvema železarnama), ki izhajajo iz te finančne naložbe, bodo urejene s posebno pogodbo. Poleg tega, ki so finančne narave v ožjem smislu, so v pogodbi tudi še druge obveznosti obeh pogodbenih strank.

Železarna Jesenice in Ravne prevzame s finančno naložbo v železarno Štore precejšen riziko. Če bi se namreč zgodilo, da železarna Štore zaide v poslovne izgube, bi morali ti dve železarni posredno sodelovati pri pokrivanju te izgube. Na drugi strani pa bosta železarni Ravne in Jesenice imeli materialno korist od tega, če bo poslovanje železarne Štore ugodno. S to finančno naložbo se torej v združenem podjetju ustvarjajo novi kvalitetni odnosi, ki morajo spodbuditi še več interesa za učinkovito medsebojno sodelovanje.

S finančno naložbo bo železarna Štore do neke mere izgubila sedanjost svojo samostojnost, saj bo pri svojih važnejših poslovnih odločitvah bolj kot do sedaj vezana na mnenja ostalih železarn. Take omejitve v samostojnosti pa železarni Štore ne bodo mogle škodovati, saj

Samoupravnim delovnim skupinam

V današnji številki ŽELEZARJA objavljamo primeren osnutek statuta TOZD TALILNICE in s tem začenjamo javno razpravo o osnutkih statutih temeljnih organizacij združenega dela v naši železarni. Osnutki statutih vseh štirih temeljnih organizacij združenega dela so si podobni oziroma so enaki, zato za javno razpravo objavljamo le en osnutek kot primeren, ker na ta način prihranimo precej stroškov in veliko časa. Osnutki statutih ostalih treh TOZD pa se razlikujejo v naslednjem:

1. Kjerkoli v objavljenem osnutku statuta piše »TOZD TALILNICE« je treba vpisati ali pa kar brati ime svoje TOZD.

2. Člen 7 je za vsako TOZD drugačen in sicer:

Za TOZD VALJARNE: predelava surovega jekla v polizdelke, profile, pločevino, trakove, žico in storitve (luženje, termična obdelava, prevlanje in adju-

stiranje).

Komisija za uveljavljanje ustavnih dopolnil pri DS TOZD VALJARNE pa predlaga, da se med storitve vpiše tudi pocinkanje pločevine in razrezovanje.

Za TOZD HLADNA PREDELAVA: predelovanje jeklenih polizdelkov v končne proizvode — hladno valjani trakovi, hladno oblikovani profili, vlečeno, brušeno in luščeno jeklo, vlečena žica, dodatni material za varenje, žebli, izdelava konstrukcij, vratni podboji, proizvodi iz žice in drugo ter opravljanje storitev iz lastne dejavnosti.

Za TOZD VET: opravljanje storitev vzdrževanja, proizvodnja in pridobivanje energetskih medijev, opravljanje transportnih storitev, izdelovanje rezervnih delov, izdelava proizvodov kovinsko predelovalnega značaja in opravljanje storitev iz lastne dejavnosti.

3. V vseh tistih členih, ki navajajo število članov posameznih organov samoupravljanja kot so členi: 45, 48, 59, 60, 61 in 62 je treba za vsako TOZD vpisati tisto število članov, ki dejansko obstajajo. V členu 63 — samoupravna delavska kontrola v TOZD in v členu 76 — delegacija TOZD v organih družbenopolitične skupnosti je treba določiti število članov. Komisija TOZD VET predlaga za odbor samoupravne delavske kontrole npr. devet članov, komisija TOZD TALILNICE pa pet članov. V delegaciji TOZD v organih družbeno politične skupnosti predlaga komisija TOZD VET tri člane.

4. Drugi odstavek 103. člena je za vsako TOZD drugačen in glasi:

Za TOZD VALJARNE:
— vodstvo TOZD
— valjarna blooming-steckel
— valjarna žice in profilov
— valjarna debele pločevine

Za TOZD HLADNA PREDELAVA:
— vodstvo TOZD
— hladna valjarna
— žičarna
— profilarna
— obrat vratnih podbojev
— jeklovlek
— elektročni obrat
— žebljarna

Za TOZD VET:
— vodstvo TOZD
— tehnični inšpektorat
— vzdrževalni obrati:
vodstvo
centralna priprava dela vzdrževanja
strojne delavnice
strojno vzdrževanje
elektro vzdrževanje
regulacijska tehnika in avtomatizacija
gradbeno vzdrževanje
strugarna valjev
— energetski obrati
vodstvo
elektro in toplotna energija
plinska in vodna energija
— transport
vodstvo
železniški promet
cestni promet
vzdrževanje transportnih naprav.

Komisija za uveljavljanje ustavnih dopolnil predlaga drugačno notranjo organizacijo TOZD VET, ki predvideva iste obrate vendar loči celotno organizacijo na dejavnosti in obrate. Dejavnosti so: tehnični inšpektorat, vzdrževalni obrati, ki imajo še vodstvo s centralno pripravo dela vzdrževanja, energetski obrati z vodstvom in transport z vodstvom.

Komisije za uveljavljanje ustavnih dopolnil v vseh štirih TOZD so osnutki statuta obravnavale in imajo k osnutku določene pripombe, z nekaterimi smo vas že seznanili. Pripombe bo treba analizirati, veliko pripomb ne bo mogoče upoštevati, ker niso v skladu z veljavnimi zakoni, večina pripomb, zlasti komisije TOZD VET pa je specifičnih. Zaradi časovne stiske pripomb, zlasti v tej številki ne moremo objaviti, ker pa v petek, 7. decembra 1973 že začne javna razprava statutih TOZD, bomo do takrat pripombe dostavili, skupaj z analizo vsem vodjem samoupravnih delovnih skupin.

Vodje samoupravnih delovnih skupin posebej opozarjamo, da pravočasno skličejo sestanke svojih skupin, na katerih je treba statut obravnavati, po določitvi naših internih aktov je to obveza in se za neizvršitev tega lahko odgovarja za kršitev delovne dolžnosti. Pred zaključkom sestanka je treba izvesti tudi glasovanje (javno!), rezultat glasovanja pa obvezno vpisati v zapisnik, kamor je treba vpisati tudi število prisotnih delavcev.

Odbor za uveljavljanje ustavnih dopolnil pri delavskem svetu Železarne v imenu enakih komisij v TOZD.

bosta ostali železarni imeli neposreden materialni interes, da svoje pravice sodočločanja o poslovanju železarne Štore uporabljajo edino le tako, da bo ta železarna čimbolj učinkovito poslovala.

Delovne organizacije v sestavi Slovenske železarne nov samoupravni sporazum obvezuje, da usklajujejo svoje poslovanje. V njem pa ni navedenih bolj konkretnih sankcij za delovne organizacije, ki določil sporazuma ne izvajajo. Pogodba, sklenjena z železarno Štore v zvezi s to finančno naložbo pa železarno materialno obvezuje, da bo določila samoupravnega sporazuma dosledno izpolnjevala. Ta njena obveznost bo veljala toliko časa, dokler tudi ostale delovne organizacije samoupravni sporazum spoštujejo. Naložba v železarno Štore naj bi zato posredno pomenila tudi enega izmed jamstev, da bodo vse

delovne organizacije v sestavi Slovenskih železarn uresničevale medsebojne obveznosti, ki jih sprejemajo z notranjimi samoupravnimi sporazumi.

V primeru železarne Štore torej ne gre samo za skupno solidarnostno akcijo, s katero naj bi se tej delovni organizaciji pomagalo pri razreševanju njenega primanjkljaja finančnih sredstev, pač pa naj bi bil tudi prispevek h krepitvi notranje integracije Slovenskih železarn.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Kratke vesti

V torek, 11. decembra, se bo sestalo predsedstvo tovarniške konference ZMS Železarnice. Osrednja tema na seji bo nova organiziranost Zveze mladine v okviru sindikata.

Nekdaj zelo prizadevni mladinski aktiv v valjarni 2400 je v zadnjih mesecih skoraj povsem prenehal delati. Kot je dejal član vodstva aktiva, mladinci v tem obratu delo jemljejo premalo resno. Najprej se razburjajo, da aktiv nič ne naredi, ko pa je treba izvesti akcijo pa pridejo trije mladinci. Žal ta problem postaja vse bolj množičen in se več ali manj pojavlja v vseh aktivih v občini.

V krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana se bo v kratkem sestel iniciativni odbor za ustanovitev mladinskega aktiva. Člani odbora se bodo pogovorili o možnih oblikah dejavnosti mladih v obeh krajih. Ustanovna konferenca aktiva je predvidena v drugi polovici decembra.

Mladi na Javorniku in Koroški Beli so dobili svoj prostor in sicer v delavskem domu na Javorniku. Ker bo prostor potrebno precej obnoviti, mladinci pričakujejo finančno pomoč od krajevne skupnosti, nekaj prošelj za denar pa bodo poslali tudi delovnim organizacijam.

Letošnjemu svečanemu praznovanju dneva republike so se pridružili tudi mladi. Tako so med drugim pripravili proslavo na ŽIC, v domu učencev ŽIC in v samskih domovih, kjer je kulturna skupina jutro pripravila recital in tovariški večer. Poleg tega se je zvrstilo več športnih tekmovanj in poslav na ostalih srednjih in osnovnih šolah.

Naj še enkrat opozorimo, da je rok za prijavo ekip na kviz tekmovanju Razvoj in obramba naše domovine 10. december.

J. R.

Proslava ob dnevu republike na ŽIC

V sredo, 28. novembra, so imeli učenci vseh šol železarskega izobraževalnega centra proslavo za 29. november. Proslava je obsegala recitacijske in glasbene točke. Poleg tega pa so člani dramskega kroška pripravili odlomek iz Klopčičeve drame Mati. Proslavo za 29. november, 30. letnico rojstva nove Jugoslavije, so pripravili dijaki tehnične šole pod vodstvom mentorice profesor Regine Razinger. Jošt Novak

Zmagala ekipa gimnazije

Komisija za šport in rekreacijo pri tovarniški konferenci ZMS železar-

ne Jesenice je v okviru prireditve ob dnevu republike pripravila v mini hali na Murovi tekmovanje v namiznem tenisu. Nastopile so tri ekipe in sicer iz Gimnazije, Gradisa in Železarnice. Iz neznanih vzrokov se tekmovanja ni udeležila ekipa Železarske izobraževalne centra.

Prvo mesto je osvojila ekipa Gimnazije, druga je bila ekipa mladih železarjev, tretja pa ekipa Gradisa. Najboljši so prejeli pokal, ostali pa priznanja in praktična darila.

Omenimo naj še, da bo komisija za šport in rekreacijo pri TK ZMS tudi v decembru pripravila več športnih srečanj. Zvrstilo se bo več medobratnih tekmovanj, na programu pa je tudi srečanje z graničarji ob njihovem prazniku.

J. R.

Železarski globus

GRČIJA

V grškem mestu Kovalja bo zgradila družba iz ZDA Swindell-Dressler Co. napravo za direktno redukcijo železove rude. Proizvajal bo letno 280.000 ton metaliziranih peletov za potrebe grških elektro jeklarn po postopku mehiškega HyL, za katerega ima ameriška družba licenco.

ROMUNIJA

V romunskih železarnah predvidevajo, da bodo letos proizvedle 8. milj. ton surovega jekla (leta 1972 — 7,4 milj. ton). Količino 10. milj. ton računajo, da bodo dosegli v letu 1975.

LR KITAJSKA

Kitajska bo postala za ZDA drugi največji uvoznik izdelkov japonskih železarn. Za leto 1974 so že podpisali trgovski sporazum na podlagi katerega bodo japonske železarnice izvozile v prvem polletju 1,5 milj. ton raznih proizvodov, za vse leto 1974 računajo na 3 milj. ton. Izvoz v LR Kitajsko je naraščal v zadnjih letih: 1971 — 1,25 milj. ton, 1972 — 1,5 milj. ton in 1973 — 2,2 milj. ton.

KATAR

Japonska železarska družba Kobe Steel Co. bo nudila tehnično pomoč pri gradnji mini železarn v tem sčkatu ob Perzijskem zalivu. Železarna bo opremljena z električno odlučno petjo, napravo za kontinuirano vlivljanje in valjarno paličastega jekla.

TUNIZIJA

Tunizijska vlada je podpisala pogodbo z zahodnonemško železarsko družbo Korf, japonsko Ilohi in brazilsko CURD za gradnjo naprave za direktno redukcijo železove rude. Kot surovino bodo uporabljali brazilsko železovo rudo in kot gorivo tunizijski zemeljski plin. Letna zmogljivost naprave bo 1 milj. ton železove robe, investicijski stroški pa so predvideni v višini 55 milj. dolarjev.

TURČIJA

Japonski železarski družbi Marubeni in Dano Steel bosta gradili v Turčiji novo železarno za proizvodnjo posebnih jekel. Njena začetna proizvodna zmogljivost bo 60.000 ton surovega jekla in končna 200.000 ton. Zgrajena bo v bližini Carigrada. Investicijski stroški bodo znašali okoli 36 milj. dolarjev.

obrambna vzgoja — obrambna vzgoja —

Način reševanja iz ruševin

RUDARSKÉ DELOVNE ORGANIZACIJE razpolagajo v okviru svoje dejavnosti že v miru s specializiranimi reševalnimi enotami. To so skoraj edine strokovno opremljene, izurjene in mobilne sile za tehnično plat reševanja. Rudarji pridejo zaradi delovnih izkušenj, zaščite in delovne opreme ter orodja v poštev za reševanje iz ruševin. Prav tako je tudi nekatere njihove stroje mogoče učinkovito uporabiti za ta dela. Ker so te sile in pripomočki najpogostejše zunaj večjih naseljenih krajev, ki so lahko cilj letalskih napadov, jim mora vojna organizacija zagotoviti prevoz in vključitev v akcijo. Zato lahko rudarske delovne organizacije ustanovijo močne združene enote, v katerih bodo imele pomembno mesto enote za reševanje iz ruševin.

TRANSPORTNE DELOVNE ORGANIZACIJE, zlasti v avtomobilskem prometu, imajo poleg voznega parka za osebni in tovarni promet še razne druge pomožne stroje in naprave, ki se jih da uporabiti pri reševanju in odstranjevanju ruševin. V obratih za vzdrževanje in remont voznega parka delajo kvalificirani delavci z orodji in opremo za dviganje in vleko bremen, za reševanje kovinskih in razbijanje betonskih konstrukcij. Zato lahko te organizacije ustanovijo tehnične ekipe, ki bodo delale na ruševinah objektov s kovinskimi in armiranobetonskimi konstrukcijami, in to samostojno ali skupaj z drugimi reševalnimi enotami. Poleg tega je mogoče posamezna tovorna transportna vozila uporabiti tudi za prevoze med reševanjem in odstranjevanjem ruševin. Vozil seveda nikoli ne bo dovolj, ker bodo potrebe velike, hitrost vožnje pa omejena.

KOMUNALNE SLUŽBE, zlasti podjetja za vzdrževanje vodovodnega omrežja, bodo posredno vplivale na reševanje iz ruševin tako, da bodo s popraviljem poškodovanega uličnega omrežja preprečevale izlivanje in odtakanje vode v kletne dele ruševin, kjer so lahko zasuti ljudje. Pri izključitvah posameznih delov vodovodnega omrežja ne smemo pozabiti, da potrebujemo vodo za gašenje požarov. Stanovanjska podjetja z obrati za redno vzdrževanje stavb bodo neposredne vključena v reševanje iz ruševin. V teh obratih so delavci gradbene stroke in iz njih je mogoče ustanoviti specializirane oddelke za reševanje iz ruševin. To omogočajo v večini primerov razpoložljivi kompleti, orodje in oprema.

ENOTE TERITORIALNE OBRAMBE

Za reševanje iz ruševin in odstranjevanje ruševin je mogoče uporabiti tudi enote teritorialne obrambe, če to dovoljujejo okoliščine. V delovnih organizacijah bodo te enote prav gotovo sodelovale pri reševanju, če delovne organizacije ne bodo neposredno ogrožale sovražne kopenske sile.

Enote teritorialne obrambe v občinah, pokrajinah in republikah bodo sodelovale pri reševanju, kadar bo to ocenil pristojni organ družbenopolitične skupnosti. Načelno se bodo enote posameznih rodov in služb vključile v reševanje, kadar ne bo neposredne nevarnosti pred napadom kopenskih sil in kadar gre za posledice množičnejših letalskih napadov. Vedno pa morajo biti formacijski vojaški oddelki izurjeni za reševanje in odstranjevanje posledic, to pa pomeni, da morajo biti tudi teritorialne enote za to usposobljene.

ENOTE JUGOSLOVANSKE ARMADE

Zračni napadi na naseljene kraje in njihove posledice lahko prizadenejo tudi enote operativne vojske. Najprej se morajo seveda rešiti iz ruševin. Ali bo enota, ko bo to opravila in ko bo njena bojna pripravljenost spet obnovljena, še nadaljevala reševanje ali pa bo dobila drugo nalogo, bo odvisno od položaja v širši okolici naselja — mesta — območja. O tem sklepajo pristojna vojaška poveljstva.

GASILSKE ENOTE IN DRUŠTVA

Gasilske enote in društva navadno rešujejo iz gorečih zgradb, ker pa imajo zelo ustrezno opremo, orodje, naprave in izkušnje, jih je mogoče učinkovito uporabiti tudi pri reševanju iz ruševin, posebej iz višjih nadstropij. Te sile morajo biti usposobljene še za druge načine reševanja iz ruševin, kajti goreči objekti bodo pogosto na pol porušeni in v njih bo potrebno gasiti požar in reševati ljudi. In ko je požar že pogasjen, gasilske enote še niso v celoti opravile svoje naloge, saj je potrebno iz objektov spraviti preostale poškodovane občane.

Gasilske enote lahko sodelujejo tudi pri drugih reševalnih nalogah, kot so:

- reševanje pred poplavi — črpanje vode iz poplavljenih stavb,
- reševanje materialnih dobrin,
- oskrbovanje prebivalstva z vodo, kadar je vodovodno omrežje poškodovano,
- dekontaminacija motornih vozil, strojev, poti, stavb in podobno.

GORSKA REŠEVALNA SLUŽBA

Ta služba je namenjena in specializirana za reševanje v gorah, zato ima v najbolj ogroženih predelih po državi svoje postaje. Reševalne ekipe sestavljajo zelo izkušeni alpinisti, planinci in smučarji, ki so opravili posebne tečaje za gorsko reševanje in prvo pomoč. So zelo gibljive, kajti zaradi stalnega dežurstva ter dobro organizirane in izdelane sistema alarmiranja se aktivirajo v najkrajšem možnem času. Izurjenost in opremljenost teh ekip omogočata, da se zelo hitro in učinkovito vključijo v reševanje iz ruševin pri naravnih nesrečah in v vojni, posebno kadar gre za reševanje iz višin, iz napol porušeni večnadstropnih stavb.

HUMANITARNE ORGANIZACIJE IN DRUŠTVA

Pri reševanju iz ruševin bodo poleg že navedenih sil sodelovale tudi razne človekoljubne organizacije in društva.

Organizacija Rdečega križa bo najtesneje sodelovala in svoje akcije usklajevala z ekipami za reševanje iz ruševin tako v neposrednih reševalnih akcijah, kakor tudi pri urejanju drugih splošnih problemov, recimo pri sprejemanju, nastanitvi ter zbiranju podatkov o ponesrečencih, preskrbi in oskrbi.

KONEC

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Samoupravni družbeno-ekonomski odnosi

(Nadaljevanje)

5. Dohodek temeljne organizacije je družbena lastnina. Ustvarjen je v pogojih blagovne menjave na trgu in pogojen ne le s produktivnostjo in organizacijo dela v sami temeljni organizaciji, temveč tudi z doseženo ravni splošne družbene produktivnosti ter z odnosi, ki jih ne določa le svobodna konkurenca, temveč tudi družbeno dogovorjeni pogoji poslovanja in menjave. Družbeni značaj dohodka zahteva, da se tudi o delu dohodka za razširjeno reprodukcijo odloča racionalno in tako, da je posledica odločitve vedno in predvsem tudi rast materialne podlage družbe kot celote in dvig splošne ravni produktivnosti dela ter družbenega in osebnega standarda delovnih ljudi. Vsako odločanje, s katerim se zadovoljujejo le podjetniški, lokalni ali republiški interesi, je zato v nasprotju z družbenim značajem dohodka. Takšno odločanje o razširjeni reprodukciji pa danes ni mogoče brez koncepcije in centralizacije sredstev ter usklajevanja programov.

Nujno potrebna centralizacija in koncentracija sredstev ne sme povzročiti, da delavci v temeljni organizaciji, ki so sredstva

zdržili, s tem izgubijo pravico kontrole nad uporabo teh sredstev. Ohraniti morajo kontrolo nad njihovo uporabo ter ostati z njimi še naprej povezani tako, da bo racionalna poraba teh sredstev tudi njim, neposredno ali posredno, povečala ustvarjeni dohodek, omogočala ugodnejšo delitev za osebne dohodke in sredstva skupne porabe, lajšala pogoje dela, višala izobrazbeno ali kulturno raven ipd. Le na tak način dosežena nujna koncentracija in centralizacija sredstev nima za posledico tudi spremembe sistema proizvodnih odnosov, saj delavcem v temeljnih organizacijah ustvarjenega dohodka ne odtujuje, temveč v celoti ohranja njihov interes in možnost za gospodarjenje tudi s tem delom dohodka.

To temeljno načelo in bistvo sistema razširjene reprodukcije moramo ohraniti v vseh oblikah medsebojnega združevanja dela in sredstev. Od stopnje povezanosti, medsebojnih interesov temeljnih organizacij in oblike združevanja sredstev pa je odvisno, v kakšni intenziteti se bo takšna vsebina medsebojnih odnosov izrazila.

Gotovo bo najmočnejša, kadar se bo več temeljnih organizacij v okviru iste delovne organizacije ali sestavljene organizacije združenega dela odločila za skupna vlaganja ter na osnovi trajnih interesov za skupno proizvodnjo in razvoj dogovorilo tudi skupen tisk in skupno udeležbo pri dohodku, ki bo ustvarjen na podlagi dela s sredstvi, nabavljenimi s skupnim financiranjem. Veliko manj celovito pa bo, kadar se bo zgolj na podlagi kreditnega odnosa veliko temeljnih organizacij odločilo, morda celo s posredovanjem ali na podlagi obvezne zahteve pooblaščenega organa družbenopolitične skupnosti, da bo financirala gradnjo potrebnega infrastrukturnega objekta. Toda tudi v tem primeru morajo imeti delavci v temeljni organizaciji pravico ne le vrnitve sredstev, temveč tudi do

vpliva na gospodarjenje s tako združenimi sredstvi.

6. Gospodarske temeljne organizacije združenega dela ne združujejo sredstva samo za razširitev materialne podlage proizvodnega združenega dela. Da bi lahko temeljne organizacije s področja gospodarstva uspešno razvijale svojo materialno podlago, morajo del svojih sredstev združevati tudi za dejavnosti, od katerih je njihovo uspešno delo odvisno. Gre za izobraževanje, raziskovalno dejavnost, varstvo družine in otrok, zdravstveno, invalidsko in pokojninsko zavarovanje ipd. Vse te dejavnosti opravljajo družbeno nujno potrebno komplementarno delo, katerega cilj je povezan s povečanjem materialne podlage združenega dela sploh in z zagotavljanjem pogojev in odnosov pri delu, ki bodo vredni človekove osebnosti v socializmu. Zato je razumljivo, da obseg in usmeritev dela teh dejavnosti vzajemno določajo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela, ki dajejo sredstva za njihovo delovanje z delavci, ki v teh dejavnostih opravljajo usluge in storitve. Na podlagi svobodne menjave dela z delavci v teh dejavnostih tako odločajo o uporabi tistega dela ustvarjenega dohodka, ki ga razporejajo za zadovoljevanje teh skupnih družbenih potreb.

7. O uporabi dohodka za vlaganje v razširitev materialne podlage združenega dela in o uporabi dohodka za zadovoljevanje nekaterih nujnih skupnih družbenih potreb, odločajo delavci v temeljnih organizacijah na podlagi vzajemnosti, solidarnosti in medsebojne odgovornosti vseh oziroma vsaj več temeljnih organizacij. Tudi in posebej o tem delu dohodka zato delavci v temeljnih organizacijah ne morejo odločati v nasprotju s splošnimi družbenimi interesi, opredeljenimi v razvojnih programih in družbenih načrtih.

(Nadaljevanje sledi)

ŽELEZAR 5

Gregor Klančnik o doseganju razvoju ZPSŽ in nadaljnjih snovanjih

(Nadaljevanje z 2. strani)
na drugih področjih se diferencirano odražajo pobude, iniciative in strokovna učinkovitost, posameznih vodilnih delavcev direkcije.

V preteklih letih je vodstvo združenega podjetja posebno skrb posvetilo finančni problematiki. To je bilo tudi razumljivo, saj je bilo treba pokriti v letih izgube znižana poslovna sredstva, povečati obratna sredstva, pospešiti krogotok denarja, povečati nedenarni promet in oskrbeti dodatna investicijska sredstva.

Kot prvi uspeh skupne akcije je bila odobritev 51 milijonov dinarjev dolgoročnega kredita, ki so mu sledili drugi, med katerimi je pomembna prva odstopitev republiških sredstev in sklenitev pogodb za vrsto dodatnih dolgoročnih in konvertiranih kreditov.

Ob podpisu samoupravnega sporazuma so na ravni združenega podjetja delovne skupnosti slovenskih železarn razpolagale z: 63,3 milij. din lastnih poslovnih sredstev, 138,7 milij. din dolgoročnih kreditov, 54,8 milij. din kratkoročnih kreditov.

Razumljivo je, da so tako velika sredstva zahtevala ločeno poslovanje in upravljanje, ki smo ga zasnovali v obliki interne banke ZP Slovenske železarne.

Posredovanje združenih finančnih virov, ki je stalno prisotno pri oskrbovanju s surovinami, je najvišjo kvaliteto stopnjo doseglo na današnji dan, ko je delavski svet odobril sklenitev pogodbe z železarno Store o skupnih naložbah v višini 20 milij. din in kreditiranju redne proizvodnje v višini 33 milij. dinarjev.

Združeni finančni viri so posredno imeli svoj učinek tudi pri drugih investicijskih delih.

V preteklem štiriletnem obdobju smo investicijsko dejavnost omejili predvsem na dokončanje programa

po 47. natečaju JIB in dopolnjevanje proizvodnih naprav, pristopili pa smo tudi k realizaciji prvih projektov tekočega srednjeročnega razvojnega načrta.

V Storah je bila z uspehom sklenjena prva razvojna etapa. Zgrajena je bila nova sodobna livarna in obdelovalnica litine, v proizvodnjo vključena nova valjarna, pred kratkim pa je uspešno pričela obratovati nova elektro talilnica z napravo za neprekinjeno ulivanje gredic, ki bo v prvi fazi imela zmogljivost okrog 80.000 ton gredic letno.

Na Ravnah je bila dograjena kovalnica, postavljena naprava za taljenje jekla pod žlindro in pred kratkim zgrajen nov obrat s kapaciteto okrog 1500 ton industrijskih nožev letno.

Na Jesenicah, kjer je bilo prizadevanje prednostno usmerjeno na novo hladno valjarno, je bil tudi urejen nov obrat za proizvodnjo hladno oblikovanih profilov.

Več je bilo napravljeno za prihodnost. V železarni Jesenice so bila za hladno valjarno izvršena vsa pripravljalna dela, oskrbljena finančna sredstva in sklenjena pogodba o sovlaganju, kar pomeni začetek same izgradnje tega osrednjega objekta srednjeročnega načrta. Poleg tega največjega projekta je odločena ureditev obrata vratnih podbojev, v obdelavi pa so še drugi projekti, med katerimi je treba omeniti obrat avtomobilskih platišč.

Na Ravnah so v obdelavi projekti krožnih žag, pnevmatskih strojev in prilagajevanje metalurških obratov povečevanju in nadaljnjemu plemenitju proizvodnje jekla.

V Storah je v obdelavi projekt traktorjev, ki naj bi za to in za ostale železarne pomenil povečanje finalizacije.

Nadalje je v obdelavi projekt novega obrata za avtomobilске in druge vzmeti.

Z medsebojnim zaupanjem, vzajemnostjo in solidarnostjo do nadaljnjih uspehov

Poleg neposrednega učinka v železarnah je obstoj združenega podjetja Slovenske železarne imel svoj vpliv tudi na predelovalno industrijo. Predelovalci žice so prvi čutili, da bi njihova vključitev v to integracijsko tvorbo morala biti obojestrno koristna. Delovne organizacije: Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Zinca Celje so bile po uspehu izvedenih referendumskih prisotne pri kreiranju samoupravnega sporazuma, njihovi predstavniki pa so bili že pred podpisom vključeni v operativno poslovno delo. To velja tudi za Metalurški inštitut, ki je bil že do sedaj osrednja raziskovalna institucija slovenskih železarn.

Z današnjim podpisom samoupravnega sporazuma se je družina Slovenske železarne občutno povečala. Njen obseg danes pomeni okrog 695.000 ton blagovne proizvodnje z letno realizacijo okrog 3.500 milij. din in 14.470 zaposlenimi.

S samoupravnim sporazumom smo si uredili medsebojne odnose in si izbrali skupno pot, ki mora dati koristi vsem združenim proizvajalcem, višje proizvodne dosegke, večjo socialno varnost in boljše življenjske pogoje zaposlenim. Da bi to dosegli, mora zavladati medsebojno zaupanje, vzajemnost in solidarnost. Povečani obseg poslovanja bo zahteval tudi več združenega strokovnega dela, zato se bo organizacija skupnih služb morala kvantitativno in kvalitativno okrepiti.

Usklajeno načrtovanje proizvodnje in razvoja bo ena od najpomembnejših funkcij, zato ji bomo morali posvetiti posebno pozornost. Vpliv naše sestavljene organizacije združenega dela bo moral biti učinkovit tudi navzven pri usklajevanju celotnega slovenskega gospodarstva, zlasti pri odpravljanju energetskega neskladja, ki je pogoj obstoja in razvoja slovenskega železarstva.

Na podlagi že doseženega v razširjenih slovenskih železarnah obstaja možnost, da bomo v družbenem planu SRS predvideno rast proizvodnje surovega jekla 800.000 ton letno in njegovo predelavo v končne izdelke lahko realizirali. Nevarnost nam preti iz energetske strani. Takoj moramo pristopiti k pripravi osnutka načrta in izdelavi projektov za naslednje petletno obdobje 1976 do 1980.

V ta okvir spada oskrbovanje s kvalitetnim talilniškim Fe vložkom, posodobljenje in razširitev talilniških zmogljivosti, urejevanje metalurških in mehansko predelovalnih obratov, dokončanje nove hladne valjarne in prilagoditev proizvodnega programa predelovalcev žice izdelkom železarn. Poleg angažiranja lastne akumulacije v smislu družbenega plana razvoja SRS od 1971 do 1975, upravičeno od republike pričakujemo odstop tistega dela držav-

nega kapitala, ki se reproducira z anuitetami slovenskih železarn od kreditov iz bivših zveznih skladov. S to odločitvijo je pogojena izgradnja, rekonstrukcija in modernizacija železarstva na Slovenskem.

Usklajeno medsebojno sodelovanje je pogoj ubranega razvoja proizvodnje in predelave jekla, zato je v okvir samoupravnih sporazumov, ki jih bodo Slovenske železarne sklepale v bližnji prihodnosti z blagovnim prometom, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in poslovnimi združenji, predvideti tudi ustanovitev že zasnovane samoupravne poslovne skupnosti za izdelavo in predelavo jekla. Med gospodarskimi dejavnostmi posebnega pomena moramo posebno pažnjo polagati na elektrogospodarsko interesno skupnost, saj smo v popolni odvisnosti od proizvodnje elektro energije.

Življenje pred nami je zahtevno. Predvsem od prizadevnosti, iznajdljivosti in sposobnosti vodstvenih in poslovnih organov, bosta odvisni rentabilnost in donosnost naše proizvodne dejavnosti. Po ustavnih določilih organizirane delovne organizacije in ustanovitve TOZD bo sprostilo vpliv in iniciativo samoupravnih organov in neposrednih proizvajalcev na celotno poslovno dejavnost. Njihove težnje bodo morale biti prisotne tudi na nivoju sestavljene organizacije združenega dela.

Ne tradicija, temveč delovna kondicija, je merilo sposobnosti, zato tudi združeni v širšo tvorbo ne bomo počivali na lovorikah, temveč nam bodo le lekcija, na kateri moramo graditi dalje.

Sedemindvajseti november je za Slovenske železarne, proizvajalce in predelovalce jekla, pomemben mejnik in začetek novega življenja velike združbe dela, znanosti, proizvodnje, denarnega in blagovnega prometa. Ta zveza je naša najlepša čestitka tridesetletnici rojstva Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Železarski globus

ZDA

Kljub vedno višjim cenam še vedno narašča izvoz starega železa iz ZDA na Japonsko in v Evropo. Letos predvidevajo, da bo dosežena rekordna količina izvoženega starega železa in sicer v višini okoli 11,4 milij. ton.

PAKISTAN

Pakistanska železarska družba Steel Mills Co. je podpisala pogodbo z ustreznimi sovjetskimi predstavniki za dobavo opreme za železarno, ki jo bodo zgradili v bližini Karachija. Železarna bo imela letno proizvodno zmogljivost 1,1 milij. ton surovega jekla in bo pričela obratovati leta 1980. Sovjetska stran je v ta namen že odobrila 200 milij. dolarjev kredita.

Generalni direktor združenega podjetja Slovenske železarne Gregor Klančnik, je govoril o prehojeni poti in dosežkih ZP Slovenske železarne in o bodočih snovanjih.

Novice iz sindikalnih organizacij

6. SEJA OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA TOZD VALJARNE

Predsednik osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarni tov. Hostnik je za 15. november sklical 6. redno sejo. Že na zadnji seji je bila izvoljena delegacija delavskega sveta TOZD Valjarni. Za predsednika so imenovali Janka Bernika, za njegovega namestnika pa Lada Podlipnika iz valjarne Bela. Odbor osnovne organizacije sindikata meni, da mora biti tako kot v samoupravi tudi v sindikatu vodilna delegacija, ki sodeluje v tovarniški konferenci sindikata Železarne. Za predsednika te delegacije je bil imenovan Ciril Lukan iz valjarne žice, za namestnika pa inž. Rižmarič iz obrata Javornik I. Delegacija TOZD Valjarne na seji delavskega sveta Železarne ni imela pripomb glede financiranja nove hladne valjarne, kljub temu, da je še precej odprtih vprašanj. Se sedaj se ne razpravlja o kadrih ter o kriterijih za priučenjanje, niti o stanovaljskih vprašanjih ljudi, ki bodo zaposleni v novi hladni valjarni. Nekaj bi se morali naučiti že takrat, ko smo gradili bluming valjarno. Ugotovljeno je bilo, da delegacija ni bila dovolj pripravljena za sejo delavskega sveta Železarne, na seji pa tudi ni bil predsednik delegacije.

Osnovna organizacija sindikata TOZD Valjarne naroča vsem sindikalnim odborom, da zaradi raznolikosti dela ter usklajevanja nalog po en izvod zapisnika vsake seje dostavi tudi odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne. Poučeno je bilo, da bi morali sindikalni odbori v obratih v večji meri skrbeti za uveljavljanje samoupravljanja in da bi se morali poleg pravic zavedati tudi dolžnosti, in aktivno uporabljati samoupravno strukturo. Odbor osnovne organizacije sindikata ni zadovoljen z razpravo o osnutku republiške in zvezne ustave ter osnutka samoupravnega dogovora o kadrovski politiki v občini. Na usklajevalni konferenci so razpravljali tudi o ugodnosti borcev v Slovenskih železarnah. Odbor meni, da je usklajevanje prepočasno in naroča komisiji za zadeve borcev naj poveča svojo aktivnost. Odbor je bil seznanjen še z nekaterimi vprašanji, ki jih je obravnavala komisija za prošnje, pritožbe in socialna vprašanja. Člani osnovne organizacije sindikata so poslušali še poročilo o delu komisije za kulturo in izobraževanje ter poročilo, ki ga je posredoval predsednik komisije za šport in rekreacijo. Glede poslovanja kantin osnovna organizacija sindikata meni, da naj ostane v veljavi sklep, ki je bil sprejet na seji tovarniške konference sindikata Železarne. Kadrovske komisiji pri osnovni organizaciji sindikata so naročili, naj imenuje komisijo, ki bo obravnavala delavce z nižjimi plačilnimi skupinami, in nimajo možnosti napredovanja ali pa bodo upokojeni.

JAVORNIK I

V sredo 21. novembra je bila 7. seja sindikalnega odbora. Najprej so z enominutnim molkom počastili spomin tragično preminulega predsednika Toneta Mežnarca, nato pa za novega predsednika sindikalnega odbora imenovali sodelavca Albina Jakopiča. Člani odbora so v razpravi posvetili precej pozornosti pritožbi podjetju Viator zaradi cene izleta. Tov. Županin in Ljuto so naročili naj zadevo čimprej uredita.

Ob koncu seje so tov. Kusterlu in Jožetu Borsetu odobrili denarno

pomoč in se dogovorili, da bosta tov. Fekonja in Soklič ob novoletnih praznikih obiskala sodelavce, ki dalj časa bolujejo. Beseda je tekla še o

osebnih dohodkih in o gibanju cen, ki ogrožajo standard delavcev z nižjimi dohodki in so tako razvrstili višji dohodek.

Zakaj trikratna odložitve rekonstrukcije žerjava

Samoupravni delovni skupini v skladišču odprave HVŽ in tov. Mandiču, ki je v Železarni števil. 45 z dne 9. novembra 1973 ponovno opozoril na stanje žerjava 5 Mp v skladišču odprave blaga v HVŽ, posredujem odgovor kot vodja remonta omenjenega žerjava.

Remont je planiran za novoletne praznike, ker sicer ni mogoče za dalj časa pogrešati žerjava.

Kaj je bilo storjenega doslej?

1. V oktobru leta 1972 je bil opravljen komisijski ogled žerjava in sklenjen dogovor o zamenjavi kabine in elektroopreme.

2. Dne 9. novembra 1972 je bila naročena dokumentacija v tehničnem biroju Jesenice, katero je le-ta izdelal do 15. marca 1973.

3. Po izdelavi projekta je bila 13. novembra 1972 naročena elektrooprema, z rokom dobave v aprilu 1973.

4. Izdelan je bil predračun stroškov in 12. marca 1973 posredovan vodstvu predelovalnih obratov, dne 29. marca 1973 pa dipl. inž. Vičarju zaradi zagotovitve sredstev.

5. Odbor za plan in finance je prepeval vse materialne priprave

Janez Kavčič SV HVŽ

Druga volilna konferenca OO ZK TOZD Talilnice

Sekretar OO ZK v TOZD Talilnice Miloš Cvetkovič je sklical, dne 20. novembra volilno konferenco, na kateri sta bila poleg članov prisotna še predsednika DS in sindikata TOZD Talilnice.

V poročilu sekretarja, ki je sledil izvolitvi delovnega predsedstva konference, je bil poudarjen namen sklicane konference. Člani konference so bili seznanjeni z oceno doseženega dela v zvezi s formiranjem TOZD Talilnice, o poteku razprave o osnutku nove ustave, s spremembami o ustanavljanju TOZD in delavske kontrole, vključevanju komunistov v samoupravne organe ter z njihovo aktivnostjo v družbeno-političnih organizacijah. Iz poročila je bilo razvidno, da je aktivnost ZK v TOZD Talilnice zadovoljiva, vendar pa je potrebno aktivnost v oddelkih ZK in delovnih grupah pospeševati, sklicevati sestanke bolj pogosto in na njih tekoče obravnavati problematiko in sprejete naloge. Naloga komunistov je, da aktivno z vso odgovornostjo sodelujejo v obratih pri vseh razpravah in neposrednih odločitvah samoupravnih delovnih skupin in se morajo zavzemati za njihovo vsebinsko rast in krepitev. Nadalje se morajo kot organiziran oddelek delavskega razreda idejno izobraževati in izpopolnjevati.

Iz poročila organizacijskega sekretarja pa je bilo razvidno, da je v osnovno organizacijo ZK v temeljni organizaciji združenega dela Talilnice vključenih 99 članov, ki delujejo v petih oddelkih, ki jih vodi sekretar, v okviru tega pa delujejo tudi štiri delovne skupine po določeni vprašanjih. Osnovna organizacija ZK TOZD Talilnice je imela od konstituiranja tri seje sekretariata, tri konference, en politični aktiv in en sestanek sekretarjev, oddelkov, na katerih so obravnavali programe dela OO ZK in oddelkov, izvedli

kadrovske priprave za volitve v samoupravne in družbenopolitične organe, obravnavali dejavnost oddelkov in delovnih grup, aktivnost članov ZK in kadrovanje novih članov, bili seznanjeni o gospodarskem stanju in doseganju proizvodnih rezultatov, v odnosu na gospodarsko situacijo v Jugoslaviji, republikah in železarnah. Obravnavali so tudi stališče Jugoslavije do vojne na Bliskem vzhodu. Udeležba komunistov na sejah sekretariata in konferencah je bila zadovoljiva, vendar pa mora biti v bodoče še boljša, razprave na njih pa živahnije.

Na konferenci je bilo poudarjeno, da je sekretariat sodeloval in pospeševal delo pri ustanavljanju mladinskih aktivov in kadrovanju v mladinska vodstva.

Delovne grupe v OO ZK TOZD in v oddelkih še niso polno zaživele, zato je potrebno organizirano pristopiti k aktivnemu delu.

Na oba poročila se je razvila živahna razprava. Poleg nekaterih stanovaljskih vprašanj so kritizirali odnos strokovne službe, ki ni posredovala odgovora na vprašanja postavljena na sestanku delovne skupine ponvičarski zidari v zvezi z benificirano delovno dobo.

Konferenca je izvolila štiri člane za občinsko konferenco ZK, člana aktivna ZK neposrednih proizvajalcev ter delegata za VII. kongres ZKS. Predlagan in soglasno je bil izvoljen Andrej ZALOKAR iz obrata martinarne.

Konferenca je soglasala s sklepi oddelkov ZK o sprejemu sedmih novih članov v organizacijo ZK TOZD Talilnice.

Čl. 124
Za pravočasno, objektivno, celovito in razumljivo informiranje delovne skupnosti TOZD in njenih samoupravnih organov so odgovorni direktor in odgovorni delavci TOZD.

IX.
DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE

Čl. 125
Družbeno politične organizacije ter strokovne organizacije in društva, delujejo v TOZD samostojno in skladno s svojimi delovnimi programi, ter so organizirane po svojih pravilih oziroma statutih.

Čl. 126
Delovna skupnost omogoča in podpira delovanje sindikalne organizacije skladno s statutom Zveze sindikatov Jugoslavije, Zveze sindikatov Slovenije in pravili osnovne organizacije tako, da se njena funkcija uresničuje v sistemu samoupravljanja v TOZD, zlasti v naslednjem:

1. da v soglasju s pristojnimi samoupravnimi organi ali samostojno, kadar je njena pobuda neutemeljeno zavrnjena, sklicuje sestanke samoupravnih delovnih skupin, da bi razpravljali o vprašanjih, ki zadevajo koristi posameznikov ali delovne skupnosti.
2. da daje svoje predloge ob sprejemanju ali spreminjanju samoupravnega sporazuma, statuta in drugih samoupravnih aktov, o katerih morajo razpravljati samoupravni organi.
3. da je predlagatelj kandidatne liste za člane samoupravnih organov, ki jo sprejmejo zbori volilnih enot TOZD.
4. da skupaj z Zvezo komunistov poda stališče in mnenje do kandidata za zasedbo delovnega mesta individualnega poslovnodnega organa in za zasedbo ostalih delovnih mest, ki se zasedajo z razpisom.
5. da pred odločitvijo v samoupravnih organih, obravnava vse tiste programe, ki zadevajo neposredne interese članov delovne skupnosti.
6. da predlaga sklic enotnega zbora delavcev ali izvedbo referendumov o vprašanjih, ki jih določa zakon, samoupravni sporazumi ali statutu temeljnih organizacij združenega dela.
7. da predlaga ali zahteva odpoklic posameznih članov ali kolektivni odpoklic samoupravnega organa TOZD.

Čl. 127
Sindikalna organizacija lahko zastopa delavca pri uveljavljanju pravic iz združenega dela.

Samoupravni organi, ki odločajo o ponovnem preizkušanju zahteve delavca za varstvo pravic iz združenega dela, si morajo obvezno preskrbeti mnenje sindikalne organizacije TOZD.

Čl. 128
Sindikalna organizacija ima pravico vzpodbujati in zahtevati uresničevanje določil samoupravnega sporazuma, drugih splošnih aktov in sklepov samoupravnih organov TOZD.

Čl. 129
Samoupravni organi TOZD obveščajo z vabili vodstva družbeno političnih organizacij TOZD o sejah organov TOZD, ter jim s pošiljanjem gradiva omogočajo sodelovanje v njihovem delu, pisмено pa so dolžni odgovorjati na njihove predloge in ugovore.

Čl. 130
Samoupravni organi omogočajo delovanje družbeno političnih organizacij s tem da:

1. zagotavljajo ustrezne prostore za delovne sestanke,
2. dopuščajo sklic sindikalnih sestankov med rednim delovnim časom.

Čl. 131
O vseh pomembnih spremembah, ki zadevajo položaj delavca, je delavski svet TOZD dolžan pred odločanjem iskati mnenje od organov družbeno političnih organizacij TOZD. Odločitev delavskega sveta TOZD ni vezana na soglasje organov družbeno političnih organizacij TOZD.

X.
NARODNA OBRAMBA IN SAMOZAŠČITA

Čl. 132
Neodtujljiva pravica in najvišja dolžnost vsakega delavca je obramba domovine in samoupravnega družbenega sistema.

Čl. 133
TOZD ima pravico in dolžnost sodelovati z drugimi TOZD z vsemi sredstvi, s katerimi upravlja v narodni obrambi in samozaščiti. V priprava na splošni ljudski odpor in samozaščito združuje sredstva po skupnih programih železarne.

Čl. 134
Delavski svet TOZD sprejema ukrepe za izvrševanje nalog, ki izhajajo iz skupnih programov in imenuje delegata v skupni odbor za splošni ljudski odpor.

Direktor TOZD je odgovoren za izvrševanje nalog TOZD iz skupnih programov in sklepov delavskega sveta TOZD.

Čl. 135
Samoupravni organi TOZD sprejemajo ukrepe za zavarovanje, preprečevanje in odpravljanje posledic elementarnih nesreč. Direktor TOZD je dolžan predlagati ukrepe v smislu prejšnjega odstavka in izvrševati sprejete sklepe. Obratovodje in delovodje so odgovorni za neposredno zavarovanje sredstev v primerih elementarnih nesreč z namenom, da prepreči ali omili škodo.

XI.
STATUT, SAMOUPRAVNI SPORAZUMI IN SPOŠNI AKTI

Čl. 136
Delavci urejajo notranje odnose v TOZD s statutom, samoupravnimi sporazumi in splošnimi akti.

Čl. 137
Statut TOZD je temeljni samoupravni akt, ki ureja temeljne odnose in mora biti vključen s temeljnim samoupravnim sporazumom o združevanju TOZD v železarno. Samoupravni sporazumi in splošni akti morajo biti vključeni s statutom.

Čl. 138
Osnutek statuta pripravlja posebna komisija, ki jo imenuje delavski svet TOZD. Komisija posreduje osnutek delavskemu svetu TOZD in družbeno političnim organizacijam. Delavski svet dokončno pripravi predloge statuta, ki ga posreduje v javno razpravo in sprejem zboru delavcev prek samoupravnih delovnih skupin. Predlog statuta mora biti v javni razpravi najmanj 15 dni.

Čl. 139
Delavski svet TOZD razglaša, da je statut sprejel po vsklajevalnem postopku iz člena 36 in če je zanj glasovala večina vseh delavcev TOZD.

Spremembe in dopolnitve statuta se opravijo po enakem postopku, ki veljajo za sprejem.

Delavski svet TOZD vsklajuje spremembe in dopolnitve statuta z zakonskimi predpisi, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori, katere sklene TOZD z drugimi organizacijami združenega dela in družbeno političnimi skupnostmi. Spremembe, dopolnitve in odpravo posameznih določil razglaša delavski svet TOZD.

Čl. 140
Samoupravni sporazumi, njihove spremembe in dopolnitve se sprejemajo po enakem postopku, ki velja za statut razen samoupravnih sporazumov o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, ki veljajo, ko jih podpisše dve tretjini delavcev TOZD.

Čl. 141
Splošne akte, njihove spremembe in dopolnitve sprejema delavski svet TOZD, po predhodni javni razpravi na samoupravnih delovnih skupinah.

Splošni akti urejajo način in postopek uveljavljanja pravic in dolžnosti delavcev iz združenega dela in druge notranje odnose v TOZD, ki niso urejeni s tem statutom in samoupravnimi sporazumi.

Čl. 142
Predlog za spremembe in dopolnitve statuta in drugih samoupravnih aktov lahko poda delavskemu svetu TOZD, vsak delavec, samoupravna delovna skupina, organ samoupravljanja ali družbeno politična organizacija. Delavski svet je dolžan predlog obravnavati na prvi naslednji seji in začeti postopek za izvedbo spremembe ali dopolnitve oziroma obvestiti predlagatelja o vzrokih, zakaj predlog ni bil sprejet.

Čl. 143
Delavski svet TOZD odloča o načinu razglasitve in obveščanja delavcev o sprejetih samoupravnih aktih. Delavski svet TOZD je pooblaščen razlagati določila posameznih samoupravnih aktov.

XII.
PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Čl. 144
Do sprejetja samoupravnih sporazumov o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in drugih splošnih aktov se uporabljajo določila dosedanjih samoupravnih aktov, v kolikor niso v nasprotju s tem statutom, temeljnim samoupravnim sporazumom o združevanju TOZD v železarno in zakoni.

Čl. 145
Mandat samoupravnih organov in individualnega poslovnodnega organa traja po določilih tega statuta od izvolitve in preneha s potekom mandatne dobe.

Čl. 146
Statut začne veljati 8. dan po objavi. Z istim dnem preneha veljati začasni statutarni sklep sprejet 28. junija 1973.

Jesenice, novembra 1973
Predsednik DS TOZD
(Glejte dodatno besedilo na 4. strani Železarja)

Na podlagi 46. čl. 3. odst. zakona o konstituiranju in vpisu v sodni register organizacij združenega dela Ur. list SFRJ št. 22 z dne 19. 4. 1973 so delavci temeljne organizacije združenega dela TALILNICE sprejeli

STATUT

TEMELJNA NAČELA

I.
1
V temeljni organizaciji združenega dela (v nadaljevanju besedila TOZD) TALILNICE, kot samostojni organizaciji združenega dela v okviru delovne organizacije Železarne Jesenice, uresničujejo delavci svoje pravice in dolžnosti na podlagi načel, ki izhajajo iz socialističnih pridobitev:

- da so vsa sredstva za proizvodnjo v družbeni lastnini, ki izključuje izkoriščanje delovnega človeka,
- da člani delovne skupnosti TOZD upravljajo s sredstvi za proizvodnjo ter organizirajo združeno delo,
- da izpolnjujejo medsebojne dolžnosti drug do drugega, do delovne skupnosti delovne organizacije, v katero je TOZD vključena in do združenega podjetja, v katerega je vključena delovna organizacija,
- vsi člani delovne skupnosti imajo s tem statutom določene pravice in dolžnosti ter odgovornosti, ki se ne morejo omejevati z drugimi splošnimi ali posamičnimi akti.

2
Sistem samoupravljanja, oblike in metode dela samoupravnih organov na podlagi sistema delegatov naj omogočijo kar najbolj neposredno vključevanje delavcev v upravljanje TOZD ter zagotovi njihovo individualno in kolektivno odgovornost.

Vsak delavec pridobi pravico upravljanja z dnem, ko začne delati v delovni skupnosti TOZD.

3
TOZD ima lastno organizacijo dela, ki temelji na tehnološkem procesu združenega dela, in se mora prilagajati potrebam tržišča in interesom drugih TOZD, združenih v delovno organizacijo in interesom združenega podjetja po načelih smotnega in učinkovitega gospodarjenja.

Notranja organizacija samoupravljanja TOZD temelji na sistemu samoupravnih delovnih skupin, kot neposredne oblike upravljanja delavcev v TOZD.

5
TOZD ustvarjeni dohodek ugotavlja in razporeja v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju, družbenim dogovorom in zakonom na del za osebno in skupno uporabo ter za razširitev materialne produkcije.

Samo delo in uspehi dela določajo materialni in družbeni položaj člana delovne skupnosti v TOZD.
Delavec ima v skladu z načelom delitve po delu in porastom produktivnosti ter skupnega družbenega dela in z načelom solidarnosti delavcev pravico do osebnega dohodka sorazmernega uspehom njegovega dela in njegovemu osebnemu prispevku, ki ga je dal s svojim tekočim in minulim delom in s tem pripomogel k povečanju dohodka v TOZD.

6
Člani delovne skupnosti neposredno v samoupravnih delovnih skupinah ali po neposredno izvoljenih organih uresničujejo pravice in obveznosti iz skupnega dela, urejajo medsebojna delovna razmerja, odločajo o organizaciji dela, načrtih in programih razvoja, o spremembi poslovnega predmeta, o uporabi družbenih sredstev in njihovem razpolaganju, o razporejanju in premeščanju, o izobraževanju, o delitvi dohodka, prenehanju dela in o drugih pravicah iz medsebojnih razmerij. Delavci v TOZD samostojno odločajo o delitvi TOZD, spojitvi, pripojitvi ali izločitvi TOZD iz delovne organizacije.

Delavci v delih TOZD samostojno odločajo o ustanovitvi nove TOZD. Delavci v TOZD ustanavljajo in izvršujejo samoupravno delavsko kontrolo, javnost dela in informiranje, urejajo in izboljšujejo pogoje dela in življenjske pogoje ter organizirajo varstvo pri delu.

7
TOZD v okviru svojih pravic in dolžnosti sodeluje v obrambi dežele in pri opravljanju ustreznih priprav na področju narodne obrambe in samozaščite.

SPLOŠNE DOLOČBE

1. Pravni položaj TOZD

Čl. 1
TOZD TALILNICE je samostojna organizacija združenega dela v okviru delovne organizacije Železarne Jesenice (v nadaljnjem besedilu Železarna).

TOZD vstopa v pravna in poslovna razmerja skladno z določili samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v Železarno.

Čl. 2
TOZD je bila na podlagi odločitve večine delavcev v samoupravnih delovnih skupinah iz tehnološko-organizacijskih in

družbeno-ekonomskih razlogov ustanovljena s sklepom, dne 30. 12. 1972.

Čl. 3
TOZD posluje pod imenom ŽELEZARNA JESENICE, TOZD TALILNICE z neomejeno odgovornostjo.

Čl. 4
Skrajšana oznaka imena je Železarna Jesenice TALILNICE — Z.N.SOL. O.

Čl. 5
Sedež TOZD je na Jesenicah, Cesta Železarjev št. 8.

Čl. 6
TOZD ima svoj pečat in štampiljko. Pečat je okrogel ter premera 3.3 cm. Ob notranjem obodu je vpisano ime TOZD — Železarna Jesenice TOZD Talilnice z neomejeno solidarno odgovornostjo, na sredini pa sedež — Jesenice.
Štampiljka je štirioglasta, dolžine šest centimetrov z istim besedilom.

2. Poslovni predmet

Čl. 7
TOZD opravlja v okviru predmeta poslovanja delovne organizacije naslednje dejavnosti: proizvodnja grodlja, proizvodnja surovega jekla, izdelava ulitkov, proizvodnja ognjevzdržnega materiala in stranskih proizvodov (žlindra, apno, apnenec, dolomit).

3. Zastopanje

Čl. 8
TOZD zastopa in zanj podpisuje njen individualni poslovodni organ, to je direktor TOZD.

Čl. 9
Za podpisnika v notranjem poslovanju TOZD se šteje odgovorni delavec, ki so mu v TOZD zaupane dolžnosti na področjih medsebojnih razmerij, knjigovodstva in priprave dela.

Čl. 10
S splošnim ali posebnim pooblastilom, katerega vsebina in obseg morata biti določena, direktor TOZD lahko pooblasti za zastopanje in podpisovanje v notranjem poslovanju in v poslovanju med TOZD tudi druge odgovorne delavce v TOZD. Direktor TOZD lahko da pooblastilo za zastopanje TOZD posameznim delavcem skupnih služb.

SAMOUPRAVLJANJE

III.
Čl. 11
Delavci TOZD upravljajo s sredstvi in rezultati dela v samoupravnih delovnih skupinah, ki so oblika sestajanja zbora delavcev, z referendumom, prek organov samoupravljanja in prek delegatov v skupnih samoupravnih organih Železarne.

Čl. 12
Delavci TOZD upravljajo s sredstvi in rezultati dela skladno z zvezo in republiško ustavo po načelih delavskega samoupravljanja, s skrbjo dobrega gospodarja in v okviru proizvodnega ter finančnega načrta TOZD v korist tako delovni skupnosti TOZD, Železarni, združenem podjetju kot celotni družbeni skupnosti.

Čl. 13
Razmejitev pristojnosti, pravic in dolžnosti posameznih organov samoupravljanja TOZD predpisuje delovna skupnost TOZD s tem statutom.

Čl. 14
Statut TOZD določa le osnovna in temeljna načela samoupravljanja, podrobnosti pa urejajo samoupravni sporazumi, drugi splošni akti, poslovnik, organizacijski predpisi in sklepi.

Čl. 15
Vsi organi samoupravljanja TOZD so v mejah pristojnosti, ki jih določa ta statut samostojni in enakopravni. Noben organ ne more razveljaviti sklep drugega organa, če je le-ta sprejet v okviru njegovih pristojnosti.

Čl. 16
Organi upravljanja so za svoje delo odgovorni delovni skupnosti TOZD, kolektivni izvršilni in individualni poslovodni organi pa so odgovorni delavskemu svetu TOZD.

1. Samoupravne pravice in obveznosti članov delovne skupnosti TOZD in način njihovega varstva

Čl. 17
Vsak član delovne skupnosti TOZD ima pravico:

1. da voli in da je izvoljen v organe upravljanja TOZD, v delegacijo skupnih organov upravljanja Železarne in v druge delegacije;
2. da sodeluje in zavzema stališča:

- pri oblikovanju samoupravnih predpisov, samoupravnih sporazumov in odločitev,

— pri odločanju o združevanju in delitvi dela ter rezultatov dela,

— pri sestavljanju normativov dela na njegovem delovnem mestu,

— pri opisu njegovega delovnega mesta,

— pri vrednotenju njegovega dela in delovnega mesta,

— pri urejanju varnega dela na njegovem delovnem mestu,

— pri oblikovanju poti njegovega napredovanja, pri urejanju pravic in obveznosti iz medsebojnih razmerij v združenem delu;

— pri urejanju življenjskih pogojev.

3. da odloča v samoupravni delovni skupini, referendumu in o organih, v katere je izvoljen.

4. da je informiran o poslovanju obrata, TOZD, Železarne in združenega podjetja;

5. da postavlja vprašanja v zvezi s poslovanjem organom upravljanja, kolektivnim izvršilnim in individualnim in poslovnim organom TOZD in skupnim samoupravnim ter drugim organom Železarne ter združenega podjetja;

6. da dobi odgovor na postavljena vprašanja v zvezi s poslovanjem obrata, TOZD, Železarne in združenega podjetja.

Čl. 18

Vsak član temeljne organizacije združenega dela je obvezen:

1. da sodeluje v samoupravljanju in delovnem procesu po svojih sposobnostih;

2. da opravlja delo, predpisano za njegovo delovno mesto, da izvršuje tehnološke in organizacijske predpise, da se ravna po predpisih delovnega reda in da uporablja družbena sredstva s skrbjo dobrega gospodarja;

3. da izraža svoje predloge in mnenja v zvezi s poslovanjem obrata, TOZD, Železarne in združenega podjetja;

4. da se seznani s posredovanimi informacijami;

5. da upošteva in izvršuje samoupravne predpise, samoupravne sporazume in odločitve.

Čl. 19

Predlog, mnenje, zahteve ali vprašanja člana delovne skupnosti ali samoupravne delovne skupine je dolžan obravnavati in nanj odgovoriti tisti odgovoren delavec ali organ v čigar delovno področje ali pristojnost sodi predlog, mnenje ali vprašanje. Če odgovorni delavec ali organ ne odgovori v predpisanih rokih, lahko član delovne skupnosti ali samoupravna delovna skupina naslovi svoje vprašanje ali zahtevek neposredno na delavski svet TOZD, ki je dolžan odgovoriti. O istem vprašanju obvesti tudi sindikalno organizacijo.

Čl. 20

Na zahtevo ali vprašanje člana delovne skupnosti ali samoupravne delovne skupine, ki se nanašajo na obračun osebnega dohodka ob izplačilih, mora odgovorni delavec odgovoriti v roku 24 ur. Na vse ostale predloge, mnenja, zahteve ali vprašanja članov delovne skupnosti ali samoupravnih delovnih skupin morajo odgovorni delavci odgovoriti v roku 14 dni, pristojni organ upravljanja pa na prvi naslednji seji.

Če se pri reševanju zadev iz prvega odstavka tega člena ugotovi potreba po drugačnih rešitvah spornega problema, je odgovorni delavec ali pristojni organ dolžan takoj začeti postopek reševanja.

Čl. 21

Če član delovne skupnosti ali samoupravna delovna skupina ni zadovoljna z odgovorom ali rešitvijo postavljenega predloga, mnenja, zahteve ali vprašanja ima pravico, da zahteva od delavskega sveta TOZD, da o spornem problemu končno odloči. Delavski svet TOZD je to dolžan storiti na prvi naslednji seji.

Če delavski svet TOZD po postopku iz predhodnega odstavka ne more sprejeti ustrezne dokončne odločitve, ker so problemi nastali zaradi zunanjih vplivov in vzrokov, zahteva posredovanje in ustrezne rešitve skupnih organov od občinskih, republiških ali zveznih organov in sindikata prek delegacije TOZD.

Čl. 22

Če se član delovne skupnosti ali samoupravna delovna skupina po lastni krivdi ni seznaila s posredovanimi informacijami o vsebini in ciljih predvidenih odločitev v postopku sprejemanja samoupravnih odločitev, nima pravice predlagati sprememb, dajati pripombe ali ugovarjati na že sprejete odločitve, prevzema pa vse osebne in splošne posledice sprejetih odločitev v rednem postopku.

Čl. 23

Samoupravna delovna skupina, ki je izkoristila vse možnosti, da dobi odgovor na postavljena vprašanja v zvezi s poslovanjem in delom, vendar odgovora ni dobila, se lahko takoj sestane in zahteva sodelovanje predstavnikov vodstva osnovne organizacije sindikata TOZD.

Delovna skupina mora v vsakem primeru ali predno se sestane poskrbeti za zavarovanje družbenih sredstev in s tem preprečiti nastanek kakršne koli škode na družbenih sredstvih.

Čl. 24

Če član delovne skupnosti zaradi neinformiranosti po lastni krivdi, oziroma če ni izkoristil pravic iz predhodnih členov in naredi za TOZD ali Železarno škodljive postopke ali dejanja, stori hujšo kršitev delovne dolžnosti.

Čl. 25

Odgovorni delavec, ki ni pravočasno posredoval informacije ali ni odgovoril na postavljeno vprašanje in je s tem dal povod za takojšnji sestanek po členu 23 je storil hujšo kršitev delovne dolžnosti. Direktor TOZD oziroma glavni direktor je v tem primeru dolžan uvesti postopek za ugotovitev kršitve delovne dolžnosti.

Čl. 26

Če na postavljeno vprašanje ni pravočasno odgovoril pristojni organ upravljanja, kolektivni izvršilni ali individualni poslovodni organ in s tem povzročil takojšnji sestanek po členu 23 je s tem podan povod za odpoklic oziroma razrešitev. Pristojni organ samoupravljanja je dolžan začeti postopek za odpoklic oziroma razrešitev lahko pa tudi osnovna odgarnizacija sindikata skladno z določili poslovnika za delo samoupravnih organov.

Čl. 27

Kadar gre za kršitev samoupravnih pravic ali za kritiko dela samoupravnih organov oziroma odgovornih delavcev se lahko član delovne skupnosti ali samoupravna delovna skupina obrne neposredno na delavski svet TOZD, ki je dolžan zadevo obravnavati in sprejeti ustrezen sklep.

2. Zbor delavcev — samoupravna delovna skupina in referendum

Čl. 28

Delavci TOZD neposredno odločajo na zboru, ki se sestaja po samoupravnih delovnih skupinah. Samoupravna delovna skupina je del zbora delavcev, kadar odločajo o zadevah določenih s tem statutom, zakoni in ustavo.

Samoupravna delovna skupina je temeljna oblika neposrednega upravljanja delavcev v TOZD kadar obravnavajo zadeve delovnega okolja in uveljavljajo samoupravne pravice in iniciative s postavljanjem vprašanj, predlogov, mnenj in stališč, skladno z določili tega statuta.

Oblika delovanja delovne skupine je sestanek.

Čl. 29

Samoupravna delovna skupina se ustanovi na ožjem delovnem področju in ima svojega vodjo. Samoupravno delovno skupino ustanavlja in odpravlja delavski svet TOZD na predlog delavcev ožjega delovnega področja.

Vsak član TOZD mora biti vključen v eno izmed samoupravnih delovnih skupin TOZD.

Čl. 30

Na zboru delavcev, ki se sestaja po samoupravnih delovnih skupinah, delavci odločajo:

- o statusnih spremembah temeljne organizacije združenega dela,
- o vseh oblikah združevanja v organizacije združenega dela,
- o kandidatih za člane samoupravnih organov temeljne organizacije združenega dela, o kandidatih za delegate za skupne samoupravne organe, za delegate za organe družbeno političnih skupnosti in za druge delegacije,
- o združevanju dela in sredstev, letnih načrtih TOZD in delitvi rezultatov dela,
- o dolgoročnih in srednjeročnih programih TOZD in Železarne,
- o statutu in samoupravnih sporazumih, njihovih spremembah ter dopolnitvah,
- o drugih zadevah, ki jih predvidevajo ustava, zakoni in ta statut.

Čl. 31

Delavci TOZD se v izrednih primerih sestanejo na enotnem zboru na zahtevo delavskega sveta TOZD, najmanj 50 delavcev TOZD ali sindikalne organizacije TOZD. Zbor skliče predsednik delavskega sveta TOZD, ki zbor vodi do izvolitve delovnega predsedstva zbora. Zbor odloča z javnim glasovanjem in z večino glasov vseh delavcev.

Čl. 32

Samoupravna delovna skupina na sestanku v smislu drugega odstavka člena 28:

- oblikuje stališča do določenih vprašanj,
- izraža predloge in mnenja ter postavlja zahteve za reševanje zadev v zvezi z delom in samoupravljanjem,
- izmenjuje obojestranske informacije,
- postavlja vprašanja iz celotnega področja delovanja in poslovanja obrata, TOZD, Železarne in združenega podjetja,
- obravnava druge zadeve, ki jih delavski svet TOZD daje v javno razpravo delovni skupnosti,
- nadzoruje učinkovitost izvajanja samoupravnih odločitev, obvezno obravnava vprašanja, o katerih delovna skupnost odloča na referendumu,
- obravnava predloge splošnih aktov, njihove spremembe in dopolnitve,
- obravnava zadeve iz neposrednega delovnega okolja, zlasti s področja varstva pri delu.

Čl. 32

Gradivo in predloge sklepov o zadevah iz predhodnih členov daje v razpravo samoupravnim delovnim skupinam delavski svet TOZD.

Čl. 106

Medsebojna razmerja delavcev TOZD se urejajo s telimi samoupravnimi sporazumi:

- samoupravni sporazum o delovnih odnosih in odgovornosti delavcev,
- samoupravni sporazum o varstvu pri delu,
- samoupravni sporazum o delitvi sredstev za osebne dohodke.

VI.

GOSPODARSKI NAČRT

Čl. 107

TOZD samostojno sprejema dolgoročne in srednjeročne razvojne načrte in letni gospodarski načrt.

Načrti so izdelani na osnovi možnosti in zahtev notranjega tržišča in tržišča izven železarne, čimboljšega korištenja proizvodnih kapacitet in vloženega dela. Vsebovati morajo elemente za nadaljnji razvoj TOZD in železarne, rast družbenega standarda in osebnih dohodkov.

Čl. 108

Dolgoročni in srednjeročni načrt razvoja TOZD vsebuje:

1. razširitev in zoženje asortimenta, razvoj proizvodov in analizo tržišča,
2. gradnjo novih in rekonstrukcijo obstoječih kapacitet,
3. plan kadrov in program izobraževanja,
4. razvoj organizacije TOZD in železarne,
5. finančno konstrukcijo realizacije programa,
6. sredstva, ki jih združuje za skupna vlaganja.

Čl. 109

Gospodarski načrt zajema obdobje enega leta in mora predvideti celotno poslovanje TOZD. Gospodarski načrt vsebuje zlasti tole:

1. načrt proizvodnje in stroškov,
2. načrt prodaje in izvoza,
3. načrt nabave in uvoza surovin, pomožnega materiala in rezervnih delov,
4. načrt remontov,
5. načrt kadrov in izobraževanja,
6. načrt investicij,
7. finančni načrt,
8. načrt formiranja in delitve dohodka.

Čl. 110

Delavski svet TOZD določa smernice in cilje dolgoročnih, srednjeročnih in letnih načrtov, katere izhajajo iz težnje delovne skupnosti za delo pod čimboljšimi delovnimi pogoji in za doseganje čimboljših ekonomskih učinkov.

Na osnovi postavljenih smernic skupne službe sestavijo predlog načrtov, ki jih predložijo TOZD v razpravo in sprejem. Načrti TOZD so sestavni del skupnih načrtov železarne, ki jih vsklajuje in sprejema delavski svet železarne s soglasjem delegacij TOZD.

VII.

SREDSTVA, UGOTAVLJANJE IN RAZPOREJANJE DOHODKA

Čl. 110 a

Delavci neposredno in prek organov upravljanja s skrbnostjo dobrega gospodarja upravljajo z osnovnimi sredstvi, obratnimi sredstvi in sredstvi sklada skupne porabe.

Vsak delavec je na svojem delovnem mestu dolžan uporabljati sredstva tako, da so čimbolj racionalno izkoriščena, da dosegajo načrtovane rezultate. Delavec je dolžan upravljati sredstva tako, da se na njih in z njimi ne dela škoda.

Čl. 110 b

Sredstva, s katerimi upravlja TOZD in riziki, morajo biti zavarovani pri zavarovalni ustanovi. Direktor TOZD oziroma odgovoren delavec je dolžan prijaviti škodni primer.

Čl. 111

Delavci v TOZD ustvarjajo, ugotavljajo in razporejajo dohodek TOZD.

Dohodek TOZD vsebuje rezultate združenega dela delavcev v TOZD in del rezultatov združenega dela in sredstev TOZD v železarni.

TOZD oblikuje svoj dohodek na osnovi odnosov dogovorjenega notranjega tržišča in instrumentov letnega gospodarskega načrta železarne, s katerimi se določa udeležba TOZD z rezultati skupnega poslovanja.

Čl. 112

TOZD ugotavlja dohodek med letom z internim periodičnim obračunom, ob koncu leta pa z internim zaključnim računom. Interne periodične obračune in interni zaključni račun sprejema DS TOZD po predhodni javni razpravi v samoupravnih delovnih skupinah. TOZD obravnava periodične obračune in zaključni račun železarne.

Čl. 113

TOZD razporeja dohodek na osebne dohodke in sklade po določilih samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v železarno ter skladno z drugimi samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori. TOZD ob razporejanju dohodka tudi upošteva že prevzete obveznosti do drugih TOZD.

Čl. 114

TOZD razporeja del dohodka na osebne dohodke in sklade po določilih skupnega samoupravnega sporazuma in internega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov. TOZD razporedi na osebne dohodke najmanj toliko sredstev, da so pokrite izplačane akontacije osebnega dohodka, ki jih TOZD med letom izplačuje po enotnih kriterijih za vso železarno.

Čl. 115

TOZD razporeja del dohodka v skupne sklade po določilih temeljnega samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v železarno. Preostala sredstva TOZD, ki so namenjena skladom, razporedi v svoje namenske sklade.

VIII.

INFORMACIJSKA DEJAVNOST

Čl. 116

Poslovanje TOZD je javno. Delavci imajo pravico in dolžnost, da se kot nosilci delavskega samoupravljanja seznaniijo z materialnim in finančnim stanjem, z izpolnjevanjem gospodarskega načrta, z uresničevanjem samoupravnih aktov, s sklepi samoupravnih organov, s poslovanjem obrata, TOZD, železarne in združenega podjetja. Pri tem pa so člani delovne skupnosti dolžni varovati poslovno in drugo tajnost.

Čl. 117

Dokumenti, podatki in sklepi, ki veljajo za poslovno tajnost so navedeni v skupnem pravilniku o varovanju poslovne tajnosti. Tak značaj imajo tudi dokumenti in podatki, ki jih pristojni organ razglasi za poslovno tajnost.

Informacije, dokumenti in podatki, ki so potrebni za sodelovanje članov delovne skupnosti pri izvrševanju pravic in dolžnosti samoupravljanja in imajo značaj poslovne tajnosti, so dostopni članom organov samoupravljanja, vendar pod pogoji, ki jih predpisuje pravilnik o varovanju poslovne tajnosti.

Čl. 118

Poslovno tajnost so dolžni varovati vsi člani delovne skupnosti TOZD, zlasti pa člani samoupravnih organov, odgovorni delavci in tisti, ki opravljajo nalogo s posebnim opozorilom, da gre za poslovno tajnost. Samoupravni organi lahko izločijo s seaj pri-sotnost javnosti, kadar obravnavajo in odločajo o dokumentih, ki so po zakonu in pravilniku poslovna tajnost.

Čl. 119

Informativna dejavnost v TOZD se izvaja zlasti v teh oblikah:

1. prek samoupravnih delovnih skupin,
2. na sestankih samoupravnih organov,
3. na sestankih organov družbeno političnih organizacij,
4. prek vseh oblik sestajanja vodstvenega in strokovnega kadra,
5. prek tednika Železar
6. prek oglasnih desk in
7. prek občasnih informacij.

Čl. 120

Vsaka informacija mora biti pravočasna, objektivna celovita in razumljiva. Kdo je nosilec informacije, kakšne so in komu jih je treba posredovati določa skupen pravilnik o informiranju v železarni.

Čl. 121

Vsak član delovne skupnosti TOZD lahko posreduje javnosti svoje mnenje o posameznih vprašanjih.

Informacije o vprašanjih gospodarjenja in poslovanja TOZD pa lahko posreduje javnosti le direktor TOZD ali od njega pooblašeni delavci.

O delu družbeno političnih organizacij in o njihovem mnenju glede gospodarjenja TOZD informirajo javnost vodstva posameznih družbeno političnih organizacij v TOZD.

Čl. 122

Kršenje pravic in neizpolnjevanje dolžnosti članov delovne skupnosti v zvezi z informiranjem je kršitev delovne dolžnosti. Ponarejanje in napačno posredovanje informacij, ki zavaja pri poslovnih odločitvah pa je hujša kršitev delovne dolžnosti. Prav tako je hujša kršitev delovne dolžnosti kršitev poslovne tajnosti.

Čl. 123

Delavec, ki ugotovi na svojem delovnem mestu ali kjer koli v tovarni problem, katerega rešitev bi lahko bistveno vplivala na poslovanje, mora o tem takoj obvestiti ustrezno strokovno službo, odgovornega delavca ali pristojni organ samoupravljanja.

Delavec, ki posreduje netočno informacijo ali tisti, ki ne upošteva posredovanih informacij ter s tem povzroči škodo, je materialno odgovoren.

4. skrbi za zakonitost dela TOZD,
5. izdaja odločbe na podlagi sklepov organov samoupravljanja v TOZD,
6. odloča o začasni premostitvi iz enega obrata v drug obrat TOZD in o odstranitvi delavca z delovnega mesta,
7. pooblašča druge delavce za zastopanje in podpisovanje TOZD,
8. začne postopek za ugotavljanje kršitve delovne dolžnosti in materialne odgovornosti,
9. oblikuje koncept dolgoročnega razvoja TOZD in je odgovoren za izvajanje sprejetih razvojnih načrtov ter programov,
10. odgovoren je za izvajanje operativnih programov in letnih načrtov TOZD ter za doseganje načrtovanega dohodka,
11. odgovoren je za pravočasno informiranje delavcev TOZD, samoupravnih organov TOZD in železarne o stanju in poslovanju TOZD,
12. odgovoren je za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov v TOZD,
13. opravlja druge zadeve, za katere je pristojen na podlagi zakonskih predpisov in samoupravnih aktov.

Delovno mesto direktorja TOZD se razpiše najpozneje 3 mesece pred iztekom časa, za katerega je bil imenovan.
Če je bil direktor TOZD razrešen pred iztekom dobe, za katero je bil imenovan, je treba razpisati prosto delovno mesto najpozneje v 14 dneh od sprejetja dokončnega sklepa, s katerim je bil razrešen.

Direktor TOZD je lahko predčasno razrešen:
1. na lastno željo ali po sili zakona,
2. če je podan povod po členu 26 tega statuta,
3. če ne dela v interesu TOZD in železarne ali če kako drugače izgubi zaupanje delavcev,
4. če ne izvršuje ali odklanja izvršitev zakonskih predpisov, določil tega statuta in splošnih aktov ter zakonitih sklepov organov TOZD.

O razrešitvi direktorja TOZD odloča delavski svet TOZD na predlog komisije za presojo zahteve za razrešitev. To komisijo imenuje delavski svet TOZD na enak način kot razpisno komisijo potem, ko je zglasoval zahtevo za uvedbo postopka za razrešitev.

Zahtevo za uvedbo postopka za razrešitev direktorja TOZD lahko poda: član delavskega sveta TOZD, odbor samoupravne delavske kontrole, zbor delavcev TOZD, samoupravna delovna skupina ali sindikalni odbor TOZD.

Zahtevo za uvedbo postopka direktorja temeljne organizacije združenega dela lahko poda tudi delavski svet železarne ali glavni direktor.

9. Volitve, konstituiranje in delovanje organov samoupravljanja TOZD

Volitve za delavski svet TOZD, za odbor za kadre in medsebojne razmere, za komisijo za kršitve delovne dolžnosti in za odbor samoupravne delavske kontrole razpisuje delavski svet TOZD najkasneje mesec dni pred volitvami, datum volitev pa določi DSŽ. Člane za te organe delovna skupnost TOZD voli neposredno s tajnim glasovanjem po volilnih enotah.
Delavski svet TOZD ob razpisu volitev določi volilne enote in imenuje organe za izvedbo volitev.

Kolektivne izvršilne organe voli delavski svet TOZD izmed svojih članov in izmed članov delovne skupnosti TOZD na konstituantni seji z javnimi volitvami, razen če delavski svet drugače ne odloči.

Kandidate za člane delavskega sveta TOZD, odbora za kadre in medsebojne razmere, komisije za kršitve delovne dolžnosti, odbora samoupravne delavske kontrole in kolektivne izvršilne organe predlaga sindikalna organizacija TOZD. Kandidate lahko predlaga tudi skupina najmanj 10 članov TOZD, oziroma 5 članov delavskega sveta TOZD. Kandidate za člane kolektivnih izvršilnih organov lahko predlagajo tudi 3 člani DS TOZD.

Za člana samoupravnega organa TOZD ne more biti izvoljen direktor TOZD.

Organi samoupravljanja TOZD se morajo konstituirati v 15 dneh po izvolitvi. Na konstituantni seji izvolijo predsednika in njegovega namestnika, delavski svet TOZD pa kolektivne izvršilne organe.

Delo samoupravnih organov se odvija na sejah, ki jih sklicuje predsednik oziroma namestnik predsednika, seje so sklepne, če jim prisostvuje večina članov. Sklepi so sprejeti, če zanje glasuje večina vseh članov. Kadar delavski svet temeljne organizacije

združenega dela rešuje zadeve iz drugega odstavka 47. člena mora prej dobiti soglasje zbora preko samoupravnih delovnih skupin TOZD.

Delo samoupravnih organov se lahko odvija tudi na skupnih sejah posameznih organov ali z organi sindikata TOZD.

Mandat članu samoupravnega organa preneha pred iztekom mandatne dobe z odpoklicem, po sili zakona ali z ostavko.
Prenehanje mandata nastopi, če je članu samoupravnega organa prenehala lastnost delavca TOZD, če je organ, čigar član je odpoklican ali razpuščen, če je obsojen za kaznivo dejanje, ki ima za posledico prepoved javnega nastopanja in v drugih primerih, ki jih določa zakon.

Razlogi za odpoklic člana samoupravnega organa nastopijo, če se ne udeležuje sej organa, čigar član je, če ne dela v interesu delovne skupnosti temeljne organizacije združenega dela ali če kako drugače izgubi njeno zaupanje.

Mandat organa samoupravljanja preneha pred iztekom mandatne dobe z odpoklicem, s kolektivnim odstopom ali z razpustom.
Razlogi za odpoklic organa samoupravljanja nastopijo, če organ ne izvršuje nalog določenih s tem statutom in samoupravnimi akti, če slabo gospodari z zaupanimi sredstvi, če ne dela v interesu delovne in družbene skupnosti, če nastopi povod iz člena 26 tega statuta in v drugih primerih, ki jih določa zakon.

Postopek za odpoklic organa upravljanja, kolektivnega izvršilnega organa ali posameznega člana, ureja poslovnik za delo samoupravnih organov. Ta poslovnik ureja tudi podrobnosti o volitvah, konstituiranju in načinu dela samoupravnih organov.

10. Reševanje medsebojnih sporov

Spore iz medsebojnih poslovnih odnosov med temeljno organizacijo združenega dela in drugimi TOZD oziroma skupnimi službami sporazumno rešujejo pristojni področni organi samoupravljanja TOZD na skupnih sejah. V kolikor pristojni organ ne doseže sporazuma, zahteva rešitev od skupne arbitražne komisije tovarne in v ta namen v komisijo imenuje 2 člana iz TOZD.

Odločitev arbitražne komisije je dokončna in so jo pristojni organi TOZD dolžni spoštovati in izvršiti.

IV. ORGANIZACIJA TOZD TALILNICE

Temeljna organizacija združenega dela TALILNICE je organizacijska celota in tvori z ostalimi TOZD Železarno Jesenice. V tehnološko organizacijskem smislu se TOZD talilnice deli na obrate, oddelke in delovna mesta.

Organizacijska struktura TOZD mora omogočati normalno delovanje celotnega delovnega organizma. Prilagajati se mora potrebam in zahtevam nadaljnjega razvoja družbenih odnosov, procesa proizvodnje in pogojem tržišča.

O notranji organizaciji TOZD in njenih spremembah sklepa DS TOZD. O ustanavljanju novih ali ukinitvi obstoječih obratov, oddelkov ali delovnih mest sklepa delavski svet TOZD. Prav tako sklepa DS TOZD o prenosu določene dejavnosti iz obrata v obrat v okviru TOZD. Pri prenosu določene dejavnosti iz TOZD v drugo TOZD, DS TOZD daje stališče TOZD delavskemu svetu železarne.

Temeljna organizacija združenega dela TALILNICE opravlja svojo dejavnost v obratih, ki predstavljajo vsak za sebe zaključen tehnološki proces. TOZD je organizacijsko razdeljena na naslednje organizacijske enote:

— vodstvo TOZD	— elektroeklarna
— plavž	— livarna
— martinarna	— šamotarna

Splošni akt o sistemizaciji delovnih mest v TOZD sprejema DS TOZD. Odpravljanje obstoječih delovnih mest, uvajanje novih delovnih mest, in druge spremembe odobrava DS TOZD po rednem postopku, ki ga ureja posebni organizacijski predpis.

MEĐSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV V TOZD

Medsebojna razmerja delavcev v TOZD temeljijo na določilih ustave in zakonov, urejajo pa se s samoupravnimi sporazumi o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu.

Vodje samoupravnih delovnih skupin so dolžni sklicati se-stanke in obravnavati predloženo gradivo.

Stališča in sklepe sprejema samoupravna delovna skupina z večino glasov vseh svojih članov.

Sestanek samoupravne delovne skupine sklicuje vodja samoupravne delovne skupine po potrebi najmanj pa enkrat na dva meseca. Sestanke sklicuje samoiniciativno obvezno pa kadar:
— sestanek zahteva pet članov samoupravne delovne skupine,
— sestanek zahteva posamezen član samoupravne delovne skupine, ki ni v roku dobil odgovora na postavljeno vprašanje v zvezi s poslovanjem obrata, TOZD, Železarne oziroma združenega podjetja,
— se obravnavajo vprašanja in zadeve posredovane v javno razpravo oziroma vprašanja o katerih bo delovna skupnost odločala z referendumom.

Naloge vodje samoupravne delovne skupine so:
— sklicuje in vodi sestanke v najprimernejšem času. Čas sestanka mora koristno in učinkovito izrabiti;
— Seznanja delovno skupino o aktualnih vprašanjih samoupravne delovne skupine in jo obvešča o odgovorih na vprašanja postavljena na prejšnjem sestanku. Prav tako samoupravni delovni skupini posreduje informacije v zvezi s stališči in predlogi prejšnjega sestanka.
— Seznanja samoupravno delovno skupino s posredovanimi pismenimi informacijami o poslovanju in delu obrata, TOZD, Železarne in združenega podjetja.
— Razpravlja s samoupravno delovno skupino zadeve, ki so dane v javno razpravo in s skupino oblikuje stališča.
— Sprejema predloge in mnenja posameznikov in jih s skupino obravnava ter oblikuje stališča.
— Vsa stališča, ki jih skupina oblikuje, vse informacije in vprašanja, ki jih skupina ali posameznik postavi, vpiše v zapisnik, katerega en izvod posreduje obratovodstvu, enega pa tajništvu organov samoupravljanja.

V zapisnik mora obvezno vpisati število prisotnih članov samoupravne delovne skupine in kakšen je bil izid glasovanja.
Vodja samoupravne delovne skupine je odgovoren za izvrševanje nalog naštetih v predhodnih dveh členih ter za posledice, ki bi nastale zaradi neizvrševanja nalog.

Odločitve o zadevah iz člena 30 tega statuta so sprejete, če je za njih glasovala večina vseh delavcev TOZD, razen v primerih, ko se s predpisi zahteva drugačna večina. Izid glasovanja se ugotovi s seštevkom glasov vsake posamezne samoupravne delovne skupine.
Kadar se sprejmejo samoupravni akti in sporazumi, samoupravna delovna skupina izvoli delegata zaradi morebitnega vsklajevanja predlogov in dopolnitev. Predloge in dopolnitve samoupravnih delovnih skupin k ostalim zadevam iz člena 30 tega statuta vsklajuje delavski svet TOZD. Usklajevalni postopek iz tega člena začne in vodi predsednik delavskega sveta TOZD.

Pobude, predloge ali zahteve posamezne samoupravne delovne skupine, ki so skupnega pomena za obrat, TOZD ali Železarno, posreduje ostalim samoupravnim delovnim skupinam v razpravo obratovodja, direktor TOZD ali glavni direktor. Pobuda, predlog ali zahteva je sprejeta, ko se je zanj odločila večina delavcev obrata, TOZD ali Železarne.

Delovna skupnost TOZD neposredno odloča na skupnem referendumu:
— o spojitvi Železarne z drugimi delovnimi organizacijami,
— o opustitvi posamezne osnovne proizvodne dejavnosti Železarne,
— o življenjsko pomembnih vprašanjih socialne varnosti delavcev,
— o drugih vprašanjih skupnega pomena, za katero se odloči delavski svet Železarne.
Odločitev na referendumu je sprejeta, če je zanjo glasovalo večina vseh delavcev Železarne.

Delavci TOZD na referendumu odločajo:
— O izločitvi temeljne organizacije združenega dela iz Železarne.
— O statusnih spremembah in drugih zadevah, ki jih predlaga delavski svet TOZD delovni skupnosti, da o njih odloči z referendumom.
— O vseh drugih vprašanjih, ki jih določa ustava in zakon.

Na referendumu delavci odločajo z večino glasov vseh članov TOZD. Odločitev sprejeta na referendumu je obvezna za vse delavce in za vse samoupravne ter druge organe TOZD.

Referendum razpisuje delavski svet TOZD in v ta namen imenuje organe za izvedbo referenduma in za sestavljanje imenika za glasovanje. Glasovanje o predloženem vprašanju, ki ga obvezno obravnavajo vse samoupravne delovne skupine TOZD se opravi mesec dni po razpisu.

Izid referenduma razglasi delavski svet TOZD najkasneje v 15 dneh po opravljenem glasovanju.

3. Organi upravljanja temeljne organizacije združenega dela

Organi upravljanja temeljne organizacije združenega dela so:
— delavski svet temeljne organizacije združenega dela,
— odbor za kadre in medsebojna razmerja,
— komisija za kršitve delovnih dolžnosti.
Organe upravljanja voli in rešuje neposredno delovna skupnost TOZD.

V samoupravne organe TOZD ne more biti izvoljen direktor TOZD.

Delavski svet TOZD šteje 29 članov. V delavskem svetu so sorazmerno zastopani vsi organizacijski deli TOZD. Delavski svet se konstituira na prvi seji, izvoli predsednika, namestnika predsednika in kolektivne izvršilne organe. Mandat članov delavskega sveta TOZD traja dve leti.

Delavski svet TOZD odloča na sejah, na katerih mora biti prisotnih večina članov. Sklepe sprejema z večino glasov vseh članov. Glasovanje je načeloma javno z dviganjem rok, razen v primerih, ko delavski svet odloči, da bo glasovanje tajno.

Delavski svet TOZD vsklajuje stališča in odločitve delovne skupnosti sprejete na sestankih samoupravnih delovnih skupin o zadevah, ki so določene v členu 36 tega statuta ter sprejema ugotovitvene sklepe o dokončno vsklajenih stališčih in odločitvah delovne skupnosti.

Delavski svet po predhodni razpravi v samoupravnih delovnih skupinah sklepa:
1. o dolgoročnem, srednjeročnem in letnem načrtu;
2. o sprejemu internega periodičnega obračuna, internega zaključnega računa, o inventurnih razlikah in sanacijskih programih,
3. o združevanju sredstev z drugimi TOZD in organizacijami združenega dela;
4. o sprejemanju, spreminjanju in dopolnjevanju splošnih aktov;
5. o razporejanju dohodka;
6. o dodeljevanju stanovanj pridobljenih z lastnimi sredstvi.

Brez predhodne razprave na samoupravnih delovnih skupinah delavski svet samostojno:

- odloča o nabavi in prodaji osnovnih sredstev;
- odloča o opustitvi posameznega proizvoda;
- sprejema sklepe za izvajanje odločitev delovne skupnosti;
- imenuje in razrešuje direktorja TOZD;
- voli in razrešuje kolektivne izvršilne organe in občasne komisije TOZD;
- razpisuje referendum;
- sprejema notranjo organizacijo TOZD in sklepa o normativu zaposlenih na posameznem delovnem mestu;
- odloča o postopku za varstvo pravic posameznega delavca iz medsebojnih razmerij v združenem delu, po predhodnem mnenju osnovne organizacije sindikata;
- obrnava občasna poročila kolektivnih izvršilnih organov. Delavski svet oblikuje stališča TOZD in jih posreduje delegatom TOZD v skupnem organu Železarne in v organih družbeno političnih skupnosti. Obravnava poročila delegatov.
- Delavski svet TOZD obvešča samoupravne delovne skupine o svojem delu, o poslovanju TOZD in Železarne.
- Delavski svet TOZD odloča tudi o drugih zadevah, za katere je pristojen po temeljnem samoupravnem sorazumu o združevanju, statutu in drugih samoupravnih aktih.

Odbor za kadre in medsebojna razmerja šteje 7 članov. Odbor se konstituira na svoji prvi seji in izvoli predsednika ter namestnika. Mandatna doba članov odbora traja 2 leti.

Odbor odloča na svojih sejah, na katerih mora biti prisotnih večina članov.
Odbor sklepa z večino glasov vseh članov odbora. Glasovanje na sejah je načeloma javno, razen v primerih, ko odbor odloči, da bo glasovanje tajno.

Čl. 50.
Odbor za kadre in medsebojna razmerja ima tele pristojnosti:
1. sklepa o izbiri kandidata za vsa prosta delovna mesta v TOZD razen direktorja TOZD,
2. sklepa o razporejanju in premeščanju delavcev na delovna mesta v okviru TOZD ter daje soglasje za premeščanje delavcev v druge TOZD,
3. skrbi za zaposlitev delavca v drugih organizacijah združenega dela, kadar je prenehala potreba po njegovem delu v TOZI iz tehnoloških ali ekonomskih razlogov,
4. sklepa o prenehanju lastnosti delavca v združenem delu TOZD,
5. obravnava in sprejema letni plan dopustov,
6. sprejema program rekreacijske dejavnosti v TOZD,
7. odobrava izredno plačano odsotnost in neplačano odsotnost nad 30 dni,
8. odloča o delovnih priznanjih in daje predloge za priznanja in odlikovanja,
9. sprejema načrt perspektivnih potreb po kadrih in program izobraževanja,
10. odloča o drugih zadevah s področja kadrov in medsebojnih razmerij.

Čl. 51.
Komisija za kršitev delovne dolžnosti šteje 6 članov. Mandatna doba traja 2 leti.
Komisija se konstituira na svoji prvi seji, ki izvoli predsednika in njegovega namestnika.
Komisija zaseda in sklepa v sestavi 3 članov, od katerih pa mora biti eden ali predsednik ali njegov namestnik, ki vodi sejo.
Za vsako sejo komisije posebej predsednik določi sestavo komisije. Komisija odloča smiselno z določili samoupravnega spoznaja o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu.

Čl. 52.
Pristojnosti komisije za kršitev delovne dolžnosti so tele:
1. obravnava in izreka ukrepe za vse kršitve delovne dolžnosti vsem delavcem TOZD,
2. ugotavlja obstoj škode in odgovornost delavcev za nastalo škodo na podlagi predložene ali pribavljene dokumentacije,
3. odloča o predlogu za odstranitev delavca iz TOZD,
4. odloča o povrnitvi škode, ki jo je povzročil delavec TOZD komu drugemu in jo je plačala TOZD.

Čl. 53.
Komisija po opravljeni javni obravnavi razglasi sklep na podlagi katerega delavcu direktor TOZD izda ustrezno odločbo.

Čl. 54.
Komisija zaseda v polni sestavi vseh 6 članov, kadar obravnava in analizira problematiko v zvezi s kršitvami delovnih dolžnosti delavcev TOZD. Ugotavlja nepravilnosti in predlaga delavskemu svetu TOZD ukrepe za odpravo ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti.

4. Kolektivni izvršilni organi TOZD

Čl. 55.
Kolektivni izvršilni organi v TOZD so:
— odbor za gospodarstvo,
— odbor za dohodek in nagrajevanje,
— odbor za delovno varnost,
— komisija za racionalizacije in novatorstvo.

Čl. 56.
Kolektivni izvršilni organi so organi delavskega sveta TOZD, ki jih tudi voli in razrešuje. Člane za kolektivne izvršilne organe delavski svet TOZD načelno voli izmed svojih članov, lahko pa tudi izmed članov delovne skupnosti TOZD, za mandatno dobo 2 let. Delavski svet TOZD izvoli tudi predsednika kolektivnega izvršilnega organa in njegovega namestnika.

Čl. 57.
Kolektivni izvršilni organ deluje na sejah, ki jih sklicuje in vodi predsednik oziroma njegov namestnik. Na sejah mora biti prisotna večina izvoljenih članov, odločajo pa z večino glasov vseh članov kolektivnega izvršilnega organa. Glasovanje je javno, razen v primerih, ko se odločijo za tajno glasovanje.

Čl. 58.
Kolektivni izvršilni organ izvršuje programe, sklepe in naloge delavskega sveta TOZD in samostojno odloča v okviru svojih pristojnosti.

Čl. 59.
Odbor za gospodarstvo šteje 7 članov in ima zlasti tele pristojnosti:
1. izvaja poslovno politiko sprejeto na sejah delavskega sveta TOZD. Sprejema operativne ukrepe za izvrševanje letnega gospodarskega načrta TOZD na področju proizvodnje, investicij, amortizacije in stroškov,
2. sprejema in spremlja mesečne operativne programe proizvodnje in sicer dekadno:

skupno in blagovno proizvodnjo ter odpravo, mesečno pa asortiment, izplene in stroške,
3. obravnava mesečne obračune poslovanja TOZD in sprejema ustrezne ukrepe,
4. spremlja izvrševanje posameznih programov investicij, investicijskega vzdrževanja in amortizacije. Odobrava nujne spremembe, ki nastanejo v toku investicije, pri izvrševanju programa investicijskega vzdrževanja ali pri izvrševanju programa amortizacije.
5. občasno poroča delavskemu svetu TOZD o svojem delu, ga seznani s problematiko in predlaga ukrepe,
6. obravnava predloge letnih gospodarskih načrtov in programov ter jih s svojimi stališči posreduje delavskemu svetu TOZD,
7. sodeluje s pristojnimi skupnimi samoupravnimi organi pri vsklajevanju tekočih ukrepov na področju gospodarstva.

Čl. 60.
Odbor za dohodek in nagrajevanje šteje 7 članov, njegove pristojnosti pa so zlasti tele:
1. ugotavlja realizacijo načrtovanega dohodka, obravnava vzroke morebitnih odstopanj in sprejema ustrezne ukrepe,
2. spremlja gibanje osebnega dohodka v okviru dogovorjene enotne politike nagrajevanja,
3. zasleduje delovanje in učinkovitost obstoječega sistema delitve osebnih dohodkov ter predlaga delavskemu svetu TOZD spremembe in dopolnitve,
4. odloča o uvedbi posameznih specifičnih meril nagrajevanja in podeljevanja delovnih priznanj ter nagrad,
5. sodeluje s pristojnimi skupnimi samoupravnimi organi pri vsklajevanju tekočih ukrepov na področju dohodka in osebnega dohodka,
6. obravnava interne periodične obračune in zaključni račun ter predlaga delavskemu svetu TOZD ukrepe za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti,
7. vsklajuje mesečne obračune osebnega dohodka s poslovnim rezultatom in samoupravnimi sporazumi,
8. občasno poroča delavskemu svetu TOZD o svojem delu.

Čl. 61.
Odbor za delovno varnost šteje 7 članov in ima zlasti tele pristojnosti:
1. sprejema program preventivnih in sanacijskih ukrepov s področja delovne varnosti, ki obsega: varstvo pri delu, zdravstveno in socialno varstvo ter požarno varnost. Predlaga delavskemu svetu TOZD odobritev potrebnih sredstev,
2. obravnava tekočo problematiko s področja delovne varnosti in sprejema ukrepe,
3. obravnava smrtno in težje poškodbe, kolektivne nezgode, poročila in zahteve inšpekcijskih služb, službe za varstvo pri delu in vodstva TOZD ter sprejema ukrepe za odpravo vzrokov,
4. sprejema interne organizacijske predpise iz varstva pri delu v TOZD,
5. občasno poroča delavskemu svetu TOZD o svojem delu.

Čl. 62.
Komisija za racionalizacije in novatorstvo šteje pet članov in ima zlasti tele pristojnosti:
1. obravnava in spremlja razvoj na posameznih področjih tehnologije, proizvodnje in ekonomike, ugotavlja stanje ter usmerja dejavnost novatorstva in racionalizatorstva,
2. razpisuje posamezne akcije in tehnične probleme za področja, ki zaostajajo,
3. obravnava rezultate razpisov, odloča o realizaciji predlogov in nagradah avtorjem za uspešne predloge. Občasno sprejema analize o uspešnosti realiziranih predlogov,
4. obravnava novatorske in racionalizatorske predloge, odloča o realizaciji predlogov in odobrava odškodnine za uspešne predloge. V primerih, da je predlog pomemben za dve ali več TOZD, odstopi predlog v reševanje odboru za raziskave, izume in racionalizacije pri delavskem svetu železarne,
5. občasno poroča delavskemu svetu TOZD o svojem delu.

5. Odbor samoupravnih delavske kontrole

Čl. 63.
Odbor samoupravnih delavske kontrole je organ TOZD. Šteje ... članov, od katerih je iz vsakega obrata vsaj po en član, ki ga delovna skupnost obrata izvoli neposredno. Mandat traja 2 leti.
Za člana odbora samoupravnih delavske kontrole ne more biti izvoljen direktor, obratovodje, delovodje in vodje področnih služb v TOZD ter člani katerega koli samoupravnega organa TOZD.

Čl. 64.
Odbor samoupravnih delavske kontrole deluje na vseh področjih poslovanja in samoupravljanja v TOZD zlasti pa nadzira:
1. izvajanje samoupravnih aktov, sporazumov in dogovorov ter sklepov,
2. uveljavljanje samoupravnih pravic in dolžnosti delavcev,
3. odnos odgovornih delavcev in strokovnih služb oziroma pristojnih samoupravnih organov do vprašanj, predlogov, pobud in zahtev samoupravnih delovnih skupin,
4. uporabo družbenih sredstev.

Čl. 65.
Odbor samoupravnih delavske kontrole obravnava problematiko s področij delovanja na lastno pobudo, na pobudo posameznega delavca, delovne skupine, samoupravnih organov, družbeno političnih organizacij, služb in organov družbeno politične skupnosti.

Odbor ima pravico zahtevati poročila ali tolmačenje oziroma potrebno dokumentacijo od samoupravnih organov, strokovnih služb in posameznikov.

Čl. 66.
Odbor samoupravnih delavske kontrole deluje le na seji. Na podlagi svojih ugotovitev predlaga pristojnim samoupravnim organom, da konkretne zadeve obravnavajo in sprejmejo ustrezne ukrepe. Občasno mora o svojem delu seznanjati delovno skupnost temeljne organizacije združenega dela.

Čl. 67.
Odbor samoupravnih delavske kontrole se konstituira na prvi seji, izmed sebe izvoli predsednika in namestnika predsednika. Seje sklicuje in jih vodi predsednik oziroma namestnik predsednika odbora po potrebi ozvežno pa, kadar to zahteva posamezen delavec, samoupravna delovna skupina, samoupravni organ ali družbeno politična organizacija.

Poleg članov samoupravnih delavske kontrole predsednik lahko povabi na sejo direktorja TOZD oziroma predstavnika strokovne službe, ki je pripravljala gradivo za sejo.

Čl. 68.
Odbor samoupravnih delavske kontrole lahko deluje le na sejah, na katerih prisostvuje večina članov odbora.

Čl. 69.
Člana odbora samoupravnih delavske kontrole ni mogoče prenesti na drugo delovno mesto brez njegovega pristanka še dve leti po izteku mandatne dobe, razen v primerih, če po zakonu ne more opravljati dela na dotedanjem delovnem mestu.

6. Delegacija temeljne organizacije združenega dela v delavskem svetu železarne

Čl. 70.
Delegacija TOZD v delavskem svetu železarne šteje 14 članov, ki jih neposredno izvolijo delavci TOZD s tajnim glasovanjem za dobo 2 let. Delegacija izvoli izmed delegatov svojega vodja in njegovega namestnika. Direktor TOZD ne more biti član delegacije TOZD v delavskem svetu železarne.

Delegacija zastopa v delavskem svetu železarne interese TOZD, posreduje njena stališča do posameznih zadev, ki so na dnevnem redu seje in informira delavski svet železarne o stanju in problematiki TOZD.

Čl. 71.
Kadar delavski svet železarne obravnava in rešuje oziroma odloča o zadevah, za katere mora po temeljnem samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v delovno organizacijo železarno Jesenice dobiti soglasje vseh delegacij, so delegati dolžni na predhodnem sestanku oblikovati stališča do posamezne zadeve, katerega bodo zastopali na seji delavskega sveta železarne v imenu TOZD na podlagi razprav in stališč samoupravnih delovnih skupin ali delavskega sveta TOZD in drugih organov TOZD.

Zadeve, po katerih morajo delegati predhodno oblikovati stališče, so zlasti:
1. vsklajevanje in sprejemanje dolgoročnih, srednjeročnih in letnih skupnih načrtov,
2. sprejemanje skupnega periodičnega in skupnega zaključnega računa, odločanje o inventurnih razlikah, o skupnih sanacijskih programih za posamezne TOZD, ki poslujejo z izgubo,
3. odločanje o investiranju, kreditiranju in drugih oblikah uporabe združenih finančnih sredstev,
4. odločanje o združevanju v železarni združenih sredstev z drugimi poslovnimi partnerji zaradi skupnega poslovanja,
5. odločanje o opustitvi posamezne proizvodne dejavnosti ali posameznega proizvoda, če bi to vplivalo na skupni poslovni uspeh,
6. določanje poslovne politike železarne.

Čl. 72.
Če se delegacija na seji delavskega sveta železarne pri do končnem sklepanju o zadevi skupnega pomena opredeli za stališče, ki je drugačno od prvotnega stališča TOZD, je dolžna o razlogih za take spremembe poročati delavskemu svetu TOZD in samoupravnim delovnim/skupinam.

Čl. 73.
Delegati so dolžni sodelovati na sejah delavskega sveta železarne in so za to odgovorni delovni skupnosti TOZD.
Delegati imajo pravico sodelovati na sejah organov samoupravljanja TOZD in prisostvovati sestankom samoupravnih delovnih skupin. Delegati morajo sprejeti gradivo za seje organov samoupravljanja v TOZD.

Čl. 74.
Vodja delegacije koordinira delo delegacije. To dolžnost opravljajo posamezni delegati po medsebojnem dogovoru.
Vodja delegacije je zlasti dolžan:
— sklicati sestanek delegatov zaradi oblikovanja stališč do posameznih točk dnevnega reda seje delavskega sveta železarne,

— skrbeti za določitev poročevalca iz vrst delegatov, ki bo na seji delavskega sveta železarne poročal o stališčih in predlogih TOZD,

— ugotoviti izid glasovanja svoje delegacije in ga sporočiti predsedujočemu,
— kadar se na seji delavskega sveta železarne glasuje po delegacijah,
— skrbeti za informiranje delovne skupnosti TOZD o delu delegacije.

7. Delegacija temeljne organizacije združenega dela v organih družbeno politične skupnosti

Čl. 75.
Delegacija v organih družbeno politične skupnosti zastopa TOZD pri uresničevanju njenih pravic, dolžnosti in odgovornosti ter organizirani udeležbi pri opravljanju funkcij organov družbeno političnih skupnosti.

Čl. 76.
Delegacijo TOZD v organih družbeno politične skupnosti Jesenice šteje ... članov, ki jih neposredno izvolijo delavci TOZD tako, da so zastopani vsi deli TOZD.

Čl. 77.
Delegacijo TOZD v organih družbeno politične skupnosti volijo delavci TOZD na tajnih volitvah za mandatno dobo 4 let. Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen za člana delegacije v organih družbeno politične skupnosti. V delegacijo TOZD ne more biti izvoljen direktor TOZD.

Kandidiranje in volitve v delegacijo TOZD v družbeno politično skupnost, se izvedejo skladno s statutom družbeno politične skupnosti Jesenice.

Člen 78.
Delegacija TOZD v organih družbeno politične skupnosti ima zlasti tele pravice in dolžnosti:

1. samostojno ali skupaj z delegacijami drugih temeljnih organizacij združenega dela delegira iz svojega sestava delegate v zborni skupščini družbeno politične skupnosti Jesenice;
2. obravnava gradivo dnevnega reda sej organov skupščine družbeno politične skupnosti in oblikuje stališča, ki jih bodo delegati zastopali na seji organov, v katere so delegirani;
3. spremlja delo skupščine in svojih delegatov v skupščini, daje pobude za obravnavanje vprašanj, pomembnih predvsem za TOZD;
4. obravnava predloge za sprejem aktov in odločitev skupščine;
5. občasno posreduje informacije o delu organov skupščine družbeno politične skupnosti in o svojem delu delavskemu svetu TOZD in delavcem TOZD;
6. delegacija preko svojih delegatov tolmači delavcem TOZD osnutke in predloge aktov in odločitev, ki jih daje skupščina družbeno politične skupnosti v javno razpravo;
7. uresničuje tudi druge pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz ustave, zakonov, statuta in drugih aktov družbeno politične skupnosti ter TOZD.

Čl. 79.
Delegat, ki ga delegacija delegira v zborni skupščini se mora pri zavzemanju stališč o vprašanjih, o katerih skupščina odloča, ravnati skladno s smernicami svoje TOZD in, skladno s stališči delegacije, katere član je.

Čl. 80.
Delegat je dolžan o delu skupščine poročati delegaciji oziroma delavcem TOZD. Za svoje delo je odgovoren delegaciji in TOZD.

8. Individualni poslovodni organ

Čl. 81.
Individualni poslovodni organ je direktor TOZD, ki zastopa in podpisuje za TOZD. Direktorja TOZD s tajnim glasovanjem imenuje in razrešuje delavski svet TOZD za mandatno dobo 4 let.
Delavski svet TOZD imenuje direktorja na podlagi razpisa in predloga 5 članske razpisne komisije, ki jo imenuje delavski svet.

Čl. 82.
Za direktorja TOZD je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje poleg splošnih pogojev še tele pogoje: da ima visoko šolsko izobrazbo in najmanj 5 let dela na odgovornih delovnih mestih v industriji, da je moralno politično neoporečen, da ima aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov in da predloži program dela za mandatno obdobje.

Čl. 83.
Direktor temeljne organizacije združenega dela je samostojen v svojem delu v okviru pristojnosti, ki mu jih odreja ta statut, odgovoren pa je delavcem in delavskemu svetu TOZD.

Čl. 84.
Direktor TOZD je pristojen in odgovoren:
1. vodi poslovanje TOZD,
2. koordinira delo organizacijskih enot TOZD,
3. izvršuje in organizira izvrševanje sklepov zbora TOZD, delavskega sveta in drugih organov TOZD ter sklepov skupnih organov železarne, ki se nanašajo na TOZD,

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

TOZD hladna predelava

SKLADIŠČE SUROVIN — SDS Jereb je imela sestanek 16. novembra. Zanoljni so z doseženimi rezultati v oktobru. Strinjajo se tudi s planom za leto 1977. Informaciji je bila priložena tudi tabela stroškov. Delavci menijo, da bo treba bolj natančno kontrolirati prevoznice v knjigi vpisanih prevozov. Prejeli so tudi odgovor obratovodje, glede povečanja stroškov in odvoza odpadkov.

ODPRAVA IZDELKOV — SDS Bem je imela sestanek 16. novembra. Brez pripomb so vzeli na znanje poročilo vodje odprave za oktober ter o nalogah za mesec november. Ob pregledu stroškov v devetmesečnem obdobju so poudarili, da jih je treba zmanjšati ker so v stalnem porastu. Obratovodstvu predlagajo naj poskrbi za nabavo novih ročnih vozčkov in bolj praktičnih plošč, pred vrati vagonov, ker so sedanje pretanke in je otežkočen prevoz postelje do vagona za razkladanje.

HLADNA VALJARNA — 16. novembra so se sestale SDS Skumavec in Urbanc — Oven. SDS Skumavec je bila seznanjena s poročilom o proizvodnji za mesec oktober ter z nalogami za november. Analizirali so stroške v prvih devetih mesecih letošnjega leta in se ustavili pri stroških na katere lahko tudi sami vplivajo. Delavci zaposleni pri Siemag valjačnem stroju predlagajo popravilo osi na obeh navijalnih bobnih. Višina osebnih dohodkov je vse preveč odvisna od števila opravljenih ur, premalo pa od doseženih uspehov v rednem delovnem času. Opozarjajo tudi, da je največji izkoristek delovnega časa v proizvodnih obratih. Želijo, da se enega prihodnjih sestankov udeležijo tudi obratovodja.

SDS Urbanc — Oven je imela sestanek 16. novembra. V oktobru je bila dosežena rekordna proizvodnja tako glede asortimenta in odprave izdelkov. Tov. Oven je govoril o stroških v prvih devetih mesecih in opozoril na prizadevanja za manjšo porabo zaščitnih sredstev. Tov. Urbanc je posredoval odgovor na vprašanje, ki je bilo postavljeno na prejšnjem sestanku. Sodelavec Rihtaršič je zahteval podatke o stroških na krožnih škarijah št. sedem. Ob koncu sestanka je tov. Urbanc predlagal prisotnim naj bi stroške beljenja plačali delavci, ki iz objestnosti umajejo stene. Zahtevajo večji red v umivalnicah, ki naj bodo odprte pol ure pred začetkom umivanja.

ZARILNICA — SDS Pulec je imela sestanek 19. novembra. Seznanjeni so bili z rekordno proizvodnjo v oktobru. Tudi za november so dobri izgledi. Predlagali in obravnavali so dosežene stroške v prvih devetih mesecih.

SDS Uršič — SDS Pulec je imela sestanek 17. novembra. Prebrana je bila informacija obratovodje o doseženih rezultatih v oktobru ter o nalogah za november. Glede obračunavanja ur za socialno zavarovanje menijo, da ni prav ker niso upoštevane vse ure za pokojnino. Upoštevali naj bi vse ure tako kot pri odmeri davka na osebne dohodke. Z odgovorom sindikalnega odbora glede nadomestila za izlete, delavcem, ki delajo na štiri izmene niso zadovoljni. Zanima jih, kdaj bodo prejeli konkreten odgovor na vprašanje glede beneficiranega delovnega staža.

SDS Kotnik se je sestala 17. novembra. Strinjali so se z informacijo, ki vsebuje podatke o rekordni proizvodnji v oktobru. Ugoden je bil asortiment in dosežena najvišja prodajna cena. Imajo tudi precej izgledov, da bodo uspešno opravili naloge, ki so odrejane za mesec november. K doseženim stroškom v prvih devetih mesecih niso imeli bistvenih pripomb.

SDS Egart je imela sestanek 16. novembra. Posredovano je bilo poročilo o proizvodnih rezultatih v oktobru. Na znanje so vseli tudi odgovor sindikalnega odbora HVZ.

LUŽILNICA — SDS Ravnik se je sestala 16. novembra. Seznanjeni so bili z doseženimi uspehi žičarne in z rekordno proizvodnjo v hladni valjarni. Zasluge za dosežene uspehe imajo tudi v lužilnici. Prvič je bila v lužilnici dosežena rekordna proizvodnja žice in trakov ob manjšem številu porabljenih delovnih ur. Proizvodni stroški so bili preseženi za 650.000 starih dinarjev, zato bo treba prihodnje bolj paziti, da bodo stroški manjši.

POCINKOVALNICA — SDS Kragolnik je imela sestanek 13. novembra. Prejeli so odgovor na vprašanje glede zaščit navijalcev. Glede proizvodne problematike niso imeli pripomb in vprašanj. Več pozornosti bo treba posvetiti dežurnim pocinkovalcem. V ta namen naj bi imenovali komisijo, ki bo preverjala njihovo znanje. Sestavili bodo seznam delavcev, ki naj bi jih poiskali na domu, če bo to potrebno. Prav tako potrebujejo seznam vzdrževalcev, ki bi jih potrebovali ob morebitnih okvarah.

PATENTIRNICA — 14. novembra so se sestale SDS Orešnik, Guzelj in Resman. SDS Orešnik je bila zadovoljna z doseženimi rezultati v oktobru. V kolikor bodo imeli na razpolago industrijski plin, predvidevajo da bodo izpolnili proizvodni načrt. Zadovoljni so tudi z odgovorom na vprašanje postavljeno na sestanku 18. oktobra zaradi odrivnih nožev za linijo »B«.

SDS Guzelj je bila seznanjena s proizvodno in kvaliteto problematiko v oktobru še posebej je bila omenjena kvaliteta zvarov in robata žica. K predlogu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti niso imeli pripomb.

SDS Resman je bila na sestanku 14. novembra seznanjena z izpolnjevanjem proizvodnega načrta. Ugotavljajo, da je bil plan v žičarni in patentirnici v celoti realiziran, predvideni načrt za november pa bo ob normalnih delovnih pogojih tudi izpolnjen.

KARISTI — 19. novembra je imela sestanek SDS Jevšek. SDS je prejela informacijo, da za gradnjo delavnice in polnilnice za enkrat še ni odobrenih sredstev. Seznanjeni so bili tudi z doseženimi rezultati v proizvodnji za mesec oktober.

ZIČARNA II — 13. novembra je imela sestanek SDS Klinar. Z ozirom na odgovor o povečanju skupine na VAC strojih delavke predlagajo ponovni sestanek na katerem naj bi bil prisoten tudi obratovodja. K poročilu o izpolnjevanju proizvodnih nalog niso imeli pripomb, hkrati pa upajo, da bo plan v novembru izpolnjen ob zadovoljivi količini vložka, in če ne bo prevelika odsotnost z dela.

14. novembra je imela sestanek SDS Marinkovski — Brojan. K posredovanemu poročilu o izpolnjevanju proizvodnih nalog niso imeli pripomb. Strinjali so se tudi s planom za mesec november in govorili o disciplini ter o predčasnem ustavljanju strojev.

SDS Jamar se je sestala 14. novembra. Razpravljali so o izpolnjevanju proizvodnega načrta v oktobru.

OPOMBA: Vse navedene samoupravne delovne skupine v TOZD Hladna predelava so na sestankih izčrpno razpravljale o predlogu za spremembo poslovanja kantin. Zbrani delavci so imeli k predlogu več izpremenjevalnih predlogov, vprašanj in kritičnih pripomb, ki so jih prek zapisnikov posredovali samoupravnemu organu in pristojnim službam v Železarni.

OBRTOVODSTVO ŽIČARNE — SDS na obratovodstvu žičarne je imela sestanek 14. novembra. Ugotavljajo, da je bil operativni plan presežen za štiri odstotke in dosežen zelo dober asortiment ter povprečna prodajna cena. Tudi v patentirnici in pocinkovalnici so bili doseženi zelo dobri rezultati. SDS je bila obširneje seznanjena z nalogami v novembru, ki jih bodo izpolnili ob zadovoljivi oskrbi z vložkom in vzdrževanjem.

ŽIČARNA I — Pokljukar — Na sestanku SDS 13. novembra so bili posredovani doseženi rezultati v oktobru in naloge za november. Žičarji menijo, da tastature novejšega tipa ne ustrezajo za delo na LAMA žerjavih in zahtevajo nabavo bolj ustreznih tastatur. Popraviti je treba reduktorje na LAMA žerjavih. Zavzemali so se za redno vzdrževanje naprav v lužilnici ter za nabavo rezervnih delov.

ŽIČARNA I — GASPERIN — Na sestanku 13. novembra so razpravljali o doseženih rezultatih v oktobru ter o planu za november. Nekaj pripomb so imeli zaradi prevelike odsotnosti z dela. Prejeli so tudi odgovor oziroma pojasnila obratovanje na vprašanja, ki so bila postavljena na prejšnjem sestanku.

ŽIČARNA I — TRAMTE — Na sestanku 14. novembra so obširneje razpravljali o doseženih rezultatih v oktobru, ki so ugodni. Menijo, da bi bili rezultati še boljši, če bi vsak posameznik v žičarni, lužilnici in patentirnici opravil delo vestno in odgovorno. Za delavce, ki ne delajo tako, predlagajo ostrejšje ukrepe. K predvidenemu planu za mesec november niso imeli pripomb.

ŽIČARNA — ADJUSTAŽA — SDS Sušnik je imela sestanek 15. novembra. Analizirali so proizvodne rezultate v oktobru in bili z njimi zadovoljni. Tudi v novembru imajo dobre izgleda pri izpolnjevanju proizvodnih nalog. Pregledali so še predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti v občini in ga sprejeli brez pripomb.

ŽIČARNA VOTLIČARNA — SDS Koblar je imela sestanek 14. novembra. Obravnavani so bili dosežki pri izpolnjevanju proizvodnih nalog v prejšnjem mesecu in naloge, ki so bile odrejane za november.

PROFILARNA — Soklič — Na sestanku 22. novembra so razpravljali o poslovanju v prejšnjem mesecu ter v prvih tih mesecih letošnjega leta. Zaradi pomanjkanja vložka in delavcev plan v oktobru ni bil izpolnjen. Imeli so precejšnje količine profilov za katere je potrebna dodatna obdelava. Profilarna je devetmesečni plan dosegla s 108 odstotki. Vedno več imajo naročil z dodatno obdelavo (luženje, oljenje, vrtanje, razžagovanje itd.), kar opravijo z nadurnim delom. Največ problemov imajo zaradi pomanjkanja prostorov in bo treba to vprašanje čimprej urediti tudi iz varnostnih razlogov. Delno zaradi pomanjkanja prostorov so imeli 2. novembra tudi poškodbo. Govorili so še o reklamacijah. Oblikovalci opozarjajo na izrabljeno orodje. SDS je bila ponovno opozorjena na dosledno uporabo zaščitnih sredstev in upoštevanje predpisov o varstvu pri delu. Omenjali so primni poškodbe ko sodelavka ni uporabljala čelade kar bi bilo lahko zanjo usodno.

PROFILARNA — NOČ — Seznanjeni so bili z rezultati dela v oktobru. Planskih nalog niso izpolnili zaradi uvajanja novih profilov. Vse preveč je zamenjav zaradi pestrega asortimenta naročil. Oblikovalci se pritožujejo ker so trakovi razrezani kar posebej velja za tanjše in ožje dimenzije in so slabo vezani ter imajo zato težave pri razkladanju in nakladanju. Se vedno imajo probleme z oblikovalnimi valji. Vse več imajo naročil z dodatno obdelavo profilov, pristojni pa naj odredijo prostor za adjustažo in obdelavo profilov, da ne bo treba prenašati bremen z žerjavom preko delavcev. Obveščeni so bili o poškodbi pod žerjavom in opozorjeni na morebitne posledice če delavci ne bodo uporabljali zaščitnih sredstev. Ponovno bo treba začeti s poučevanjem in preverjanjem znanja na delovnih mestih.

ELEKTRODNI OBRAT — SDS Lipovšek je imela sestanek 15. novembra. K poročilu o izpolnjevanju planskih nalog v oktobru niso imeli pripomb. K predlogu o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti v občini so pripomnili, naj skupščina občine Jesenice čimprej realizira program gradnje delavskih stanovanj. Zaradi raznovrstnih del in montaže, opozarjajo delavce na večjo previdnost v obnoju usodno.

ELEKTRODNI OBRAT — PROIZVODNJA POLIZDELKOV — SDS Matek je na sestanku 15. novembra ugotovila, da so bili v oktobru doseženi zelo dobri rezultati in izpolnjen plan z 104,4 odstotka. Pri obravnavi predloga o ustanavljanju stanovanjske skupnosti so upoštevali pripombo sodelavke Divjakove naj stanovanjska skupnost čimprej začne izvajati sklepe o izgradnji delavskih stanovanj.

SDS Kosmač je imela sestanek 14. novembra. Plan proizvodnje VP žice je bil presežen za 7,9 odstotkov, ker so imeli na razpolago zadostno količino VP žice iz zaradi nadurnega dela.

ELEKTRODNI OBRAT — OPLAŠČEVALNICA — SDS Terseglav ugotavlja, da je bil plan za oktober presežen za 4,4 odstotka in hkrati dosežena rekordna proizvodnja s pripombo, da so ob obratovili tudi ob prostih sobotah. Zaradi prestavitve strojev ter postavljanja novih naprav je potrebna večja previdnost vseh zaposlenih, da ne bo poškodb. Plan za leto 1974 predvideva povečanja oplaščenih elektrod za 2000 ton. SDS meni, da je povečanje previsoko zaradi utesenjenosti prostora za sušenje na L3.

TOZD vzdrževanje, energija in transport

VEN HVZ — SDS Ravnihar je imela sestanek 9. novembra. Razpravljali so o samoupravnem sporazumu za ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti. Bistvenih pripomb ni bilo sicer pa pričakujejo, da bomo stanovanjsko problematiko v korist delavcev hitreje reševali. Precej pozornosti so posvetili tudi predlogu sprememb poslovanja kantin, ob koncu sestanka pa so pregledali tudi stroške za devet mesecev. Disciplino bo treba izboljšati in vsi skrb posvetiti varnemu delu.

ELEKTRO TOPILOTNA ENERGIJA — 13. novembra je imela sestanek SDS dispečerji I. Obveščeni so bili o razpravi na seji delavskega sveta TOZD VET glede novih investicij in gradnji novih obratov v Železarni. Imeli so pripombo k predlogu o spremembi poslovanja kantin.

INSTALACIJA — SDS Hudolin je imela sestanek 15. novembra. SDS je bila posredovana informacija o gradnji nove hladne valjarne. Največ pozornosti so posvetili delovni disciplini v instalacijski delavnici na Jesenicah. Precej so govorili o disciplini delavcev, ki so zaposleni pri raznih remontih v obratih Železarn in v dovoljni meri ne koristijo delovni čas. Prav tako ne uporabljajo zaščitnih čelad in ostalih sredstev, ki so predpisana za delovna mesta. Analizirali so remont valjarne Bela, in ugotovili, da za vse, ne morejo biti odgovorni instalaterji, ki so bili zaposleni pri remontnih delih.

TRANSPORT — AVTOMOBILSKI PREVOZI — SDS Mali je na sestanku 16. novembra razpravljala o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarnice. Vozniki so imeli precej pripomb glede izvajanja predpisov v obratih, vsebovanih v okrožnici kjer je rečeno, da morajo nakladalci in razkladalci pri vzvratni vožnji spremljati vozilo. Pri jeklarni in vozovni delavnici so prehodi prek tirov neustrezni za kamione. Voznike so ponovno opozorili na prevoze nevarnih tekočin še posebej kisika in dissuo plina. Opozorjeni so bili tudi na vožnje v obratih, kjer hitrost ne sme biti večja od pet kilometrov na uro. Nato tudi opozarja obratovodstvo valjarne 2400.

VEN JAVORNIK — SDS Lužnik — Koblar se na sestanku 21. novembra ni strinjala s predlogom delitve toplega obroka. Menijo naj ostane sedanj način razdeljevanja ob zmernih cenah. Boni naj bodo plačilno sredstvo za vso hrano v kantinah, zavzemali pa so se za večjo čistočo v jedilnicah. Govorili so še o delovni disciplini z opozorilom, da je treba upoštevati čas določen za malico.

MONTAŽA JAVORNIK — 28. novembra je imela sestanek SDS Tušar. Seznanjeni so bili z razporedom dela med prazniki in v decembru, ko so tri sobote proste. Ugotavljajo, da je učinek dela na vzdrževanju samo 55 odstoten in ga bo treba izboljšati vsaj za 20 odstotkov. Vzoredno je treba obravnavati

odnos osebnih dohodkov s porastom cen. Razpravljali so še o kategorijah delitve osebnih dohodkov in menijo, da ni najbolje če ima VK delavec samo deveto skupino. Preostali letni dobiček bo treba v decembru načrtno izkoristiti.

ŽERJAVNI ODDELEK — SDS Koblar — Odar je imela sestanek 12. novembra. SDS se je zavzemalo zato, da bi v prihodnje posredovane predloge pristojni resno obravnavali, sicer je vprašanje, če lahko v prihodnje sodelujejo s konkretnimi predlogi. SDS predlaga oziroma zahteva: startna grupa delavcev s strokovnimi poklici v primerjavi z ostalimi delovnimi mesti v Železarni naj bo sedma, za priučene delavce pa šesta skupina. Delavci, ki nimajo možnosti napredovanja po rangi naj dobijo vsakih pet let za osem odstotkov večji dohodek. Nadurno delo naj se šteje v čas za doseganje delovne dobe, ker je to faktor ki logično povečuje pravice do uživanja minulega dela. Pristojne službe naj skrbijo, da bodo prispevek od osebnih dohodkov za nadure odvajali v sklad za plačevanje beneficirane delovnega staža. Izpit iz varstva pri delu naj opravijo samo novinci in pa delavci, ki izpita prvič niso opravili. Vse premalo smo napravili na področju izobraževanja ključavničarjev z ozirom na specializacije in za pridobivanje visoke kvalifikacije. Zanimajo jih še ukrepi v zvezi s porastom življenjskih stroškov in posledice sedanjega stanja, ki negativno vpliva na prizadevnost posameznikov.

TOZD valjarne

VALJARNA BELA — SDS Podlpinik v adjustaži bluming je imela sestanek 23. novembra. Posredovano je bilo poročilo o proizvodnji za oktober. Poleg tega so bili seznanjeni z nalogami za mesec november. Pri izpolnjevanju planskih nalog ima važno postavko izplen. Zlasti je treba izplen izboljšati pri slabih za valjarno 2400 in na predtraku za valjarno štekel. Poostriti bo treba kontrolo čiščenja in rezanja. Doseženi stroški so za 14,9 odstotka nižji od planiranih. SDS zahteva ureditev odpravevanja pri flemarskem stroju, ker v sedanjih pogojih ne morejo delati. Zaradi zmanjšanja vidljivosti se pritožujejo žerjavovodje, v zraku pa je tudi velika količina škodljivega prahu. Zavzemali so se za večjo urejenost garderob in higienskih prostorov.

POVRŠINSKA OBDELAVA — SDS Korbar je imela sestanek 24. novembra. Mesečni plan gotove proizvodnje je bil v oktobru dosežen z 98 odstotkov. Vzroke je treba iskati v neustreznih površinah in delnem pomanjkanju materiala. Plan odprave izdelkov so izpolnili z 99,0 odstotki, ker valjarne žice ni sprejemala pregledan material v celoti. Naloge odrejane za november so dosegljive. Izplen je bil manjši od planiranega za 1,3 odstotka, kar še posebej velja za slabe, za valjarne 2400. Domačih reklamacij niso imeli, od tujih reklamacij pa so omenjali TAM in železarno Store. Pregledali so stroške za zaščitna sredstva, ki so v porastu. Delavce so opozorili glede uporabe novih garderob ter na delovno disciplino s poudarkom na predčasnem zapuščanje delovnih mest. Pregledali so sklepe seje delavskega sveta TOZD Valjarne in poslušali informacijo o izgradnji nove hladne valjarne.

ADJUSTAŽA BLUMING — SDS Lazar se je sestala 25. novembra. Program gotove proizvodnje je bil v oktobru izpolnjen z 98 odstotki. Zaradi pomanjkanja polizdelkov ponovno ugotavljajo neustrezne površine. Ker valjarne žice ni sprejemala materiala, plan odprave izdelkov ni bil izpolnjen. Z delovno disciplino niso zadovoljni in jo bo treba še izboljšati. To velja še posebej za odnašanje materiala na prevlačniku, tako da bo manj zastojev pri valjanju na blumingu. Izboljšati je treba izplene pri slabih za valjarno 2400 in na predtraku. Z marljivim ter vestnim delom je treba odpraviti reklamacije. Na razpolago imajo higienske prostore, ki so boje urejeni od prejšnjih. V obratu so imeli eno lažjo poškodbo pri delu.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL — 19. novembra je imela sestanek SDS Dremelj — Svetina. Obe delovni skupini sta bili seznanjeni s planom za november in s problemi, ki bi nastali, če ne bo dovolj vložka. Razpravljali so o proizvodnih stroških, ki jih bo treba zmanjšati. Zavzemali so se za ostrejšje ukrepe proti kršiteljem delovne discipline. Prisotnim je bila posredovana informacija o gradnji nove hladne valjarne ter obrata za izdelavo vratnih podbojev. Ponovno so razpravljali o samoupravnem sporazumu o združevanju OZD v Slovenske železarnice in podprli predlog finančne udeležbe združenih sredstev za železarno Store. Podprli so obrazložitev predloga o poslovanju kantin, prebralkam pa naročajo, naj imajo točno evidenco o teži in kosih, da ne bo razlike pri dokončni odpravi izdelkov.

JAVORNIK I — SDS Brišar je imela sestanek 21. novembra. Na znanje so vzeli informacijo obratovodstva, seznanjeni pa so bili še s predlogom samoupravnega sporazuma o ustanovitvi stanovanjske skupnosti v občini Jesenice. SDS so bili še posredovani sklepi seje DS TOZD Valjarn ter odhoda za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Valjarn.

ČISTILNICA — SDS Udir je imela sestanek 22. novembra. Posredovana je bila informacija obratovodstva o doseženih rezultatih v oktobru ter o nalogah za mesec november. Strinjali so se s predlogom samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti v občini. Razen tega so bili seznanjeni še s sprejetimi sklepi na seji odbora za dohodek in nagrajevanje pri delavskem svetu TOZD Valjarn. SDS opozarja na čimprejšnjo ureditev razsvetljave v čistilnici.

TOZD talilnice

ELEKTROJEKLARNA — Sestanek SDS je bil 22. novembra. Dr. Rjazancev je prisotnim govoril o vrstah opeklin, o prvi pomoči ter o načinu zdravljenja. Predlagal je, naj bi poleg krvodajalcev v tovarni zainteresirali kolektiv za dajalce kože v primeru potrebe. Tov. Pančur je opozoril na uporabo zaščitnih sredstev, predvsem na azbest, ki delavce varuje pred opeklinami. Omenjali so še nabavo negorljivih delovnih oblek. Inž. Ravnik je poročal o izpolnitvi plana za prejšnji mesec in če ne bo večjih omejitev električne energije bo plan izpolnjen tudi v novembru. Sestanke s topilniški pomočniki so organizirali ločeno in razpravljali o uporabi azbestnih oblek. Nabavili naj bi negorljive obleke, ker so azbestne preokorne. Dokler ne bodo prejeli negorljivih oblek, bodo uporabljali azbestne.

MARTINARNA — SDS v drugi izmeni v livni jami je imela sestanek 20. novembra. Prisotni so bili seznanjeni s poročilom o devetmesečnem poslovanju ter z raznimi problemi v martinarni. Za izpolnitev plana so pripravljene delati tudi ob praznikih, v kolikor se bodo strinjale tudi ostale izmene. Razpravljali so še o varnosti pri delu v livni in ponvičarskih jamah. Delavci raznih podjetij, ki so zaposleni pri rekonstrukcijskih delih na pečeh so premalo poučeni o martinarni, in niso dovolj previdni pri delu. Največji problem za varnost pri delu predstavljajo livne plošče, ki imajo čepe in se zalivajo na vozovih tako da jih ni mogoče zapenjati. Vozovi niso čisti in tudi delo ni varno. Predlagajo naj bi plošče ulivali tako kot v prejšnjih časih z luknjami. Pritožujejo se zaradi livne in ponvičarske opeke, ki je kriva in imajo zato preveč izmečka.

ŽELEZAR 7

Vinko
Trinka

Brigade s hribov

9

Kot zadnje je Brane predlagal večji vojaški napad, ki mora odjekniti po vsej Koroški. Napasti morajo kak večji kraj, presenetiti Nemce, jim povrniti orožje, prirediti miting, da bodo ljudje začutili, da smo tudi mi v deželi, ne samo Nemci! Dolgo so tehtali, dokler se ni Andraž domislil, da sta v četo prišla dva Mežičana, ki sta mu pripovedovala, kje use so Nemci, koliko jih je, celo kakšni so. Brane se je za to misel precej ogrel. Poklicali so borca, ki sta bila med njimi le kratak čas. Prav natanko sta pripovedovala, v katerih hišah so Nemci. Natanka sta vedela, kje stanujejo gestapovci, kje policisti in kje verjani, ki imajo orožje. Brane ju je samo še poprosil, da mu preskrbita čim več fotografij Mežice. Le tako bodo lahko natančno zasnovali napad. Ko pa sta borca odšla, jim je še povedal, da si bo, ko si ogleda fotografije in zamisli načrt, ogledal še Mežico, da bo napad res uspel. Povedal je še, da se bodo po tem napadu ločili.

Darka je na sestanku, še bolj pa po njem, začudilo Branetovo in Marjančkov obnašanje. Ni mu ušlo, kako čudno pobliškava Brane z očmi, kadar pogleda Marjančka. Prav tako tudi Marjanček, ki je pripovedoval, kako je bil Branetov kurir, komandir njegove zaščite. Videti je bilo, da ne kaže tistega pravega veselja, ko spet vidi svojega komandanta. Ko sta bila z Branetom za hip sama, je Darko povprašal: »Kaj pa imata z Marjančkom? Tako čudno se obnašata.«

»Ja, pa res,« je zavzdihnil Brane in si prižgal cigareto. »Razčistimo tudi to. Pokliči... Marjančka. V štab. Zraven naj bo še Andraž, Jelko... no ja, ... tudi Vič.«

Zbral je povabljene v štab in čakal, kako se bo ta razgovor razpletel. Brane, ki ni doslej v nobeni stvari pokazal zadrege, je nelagodno začel: »Marjanček, slišal sem, da si iz Dolenčevega bataljona dezertiral. Nisi prišel z njim na Stajersko. Ostal si na Koroškem.«

»Ja, madona buh,« je planil Marjanček in se grabil za lase. »Zdaj pa še dezertir.« Nagnil se je naprej; hitavo, brez strahu, ves užaljen je dopovedal Branetu: »Zlivali so me, če upam nazaj po brzostrelko. Lahko bi šli tudi drugi, pa so le mene dražili. Ko sem se odpravil po brzostrelko in jo dobil, sem bil ranjen. Tule,« je kazal zarastlino na roki.

»Kje pa imaš brzostrelko?«

»Zakopal sem jo, ker ni bilo nabojev. Dobil sem tudi daljnogled, pištolo. Tole, vidiš... Bataljon je v tem padel v zasedo. Nisem ga dohitel, nisem dobil z njim zvez. Dva dni sem ga sledil, do Smrekovca. Tam pa je začelo deževati. Kje naj ga iščem, ko pa na Stajerskem nikogar ne poznam. Vrnil sem se in začel pridobivati kmete za naš boj. Ko so prišli tle, so bili kmetje v tej okolici že pripravljeni.«

»Res je obiskal kmete in jim govoril o našem boju,« je potrdil Andraž. »Pripravil nam je prve kmete za sodelovanje.«

»No ja, to je že boljše. Hudo me je grizlo, ko so mi brusili: tvoj bitiši

kurir je dezertiral,« je že boljše volje povedal Brane. »Nimam rad, če me kdo draži, da okrog sebe ne zbiram pravih ljudi. Če bi res dezertiral, bi me ti prvi razočaral.«

»Če se bo to govcanje še nadaljevalo, bom zahteval od tebe ali Blaža pismo potrdilo, da nisem dezertiral. Ne zaradi mene, zaradi tistih, ki me obtožujejo,« je razburjen povedal Marjanček.

Zdaj je šlo Branetu že na smeh. Zelo je užival, če je poslušal razkurjene, izzvanje ljudi. Zaključil je se stanek in povedal, da je ta nesporazum zdaj razčiščen.

Mežičana sta se vrnili in prinesla s sabo dve razglednici. Povedala sta še, da je dobilo šestnajst fantov pozive za nemško vojsko, vendar bi šli raje v partizane. Če pride zvečer skupina partizanov v gostilno k Sumelu, jih bodo tam čakali. Misel, da dobijo nove borce in tako zakrpajo izgubo, ki jo bodo utrpeli s pohorsko četo, jih je tako preuzela, da so se brez pomisleka še pred mrakom odpravili v dolino.

Potem se je vse čudno razpletlo. Tončija je Darko z dvema borceva poslal v zasedo nad cesto, drugi pa so se odpravili v gostilno. Tam so bili precej pogoščeni; prav tako so jih prosili, naj zapojejo. Vtem so zunaj zaslišali streljanje, eksplozijo, bombe. Stekli so na plano in precej uganili, da se Tonči daje z nemško patruljo. Užgali so niže pod cesto in streljanje je prenehalo. V strelch so prodirali nad cesto, da so prišli do Tončija.

»Vi imate pevske vaje, plešete, jaz se pa sam točim z Nemci,« je jezno govedl Tonči.

»Kje pa so ti Nemci?« je zajedljivo vprašal Darko, da bi se razbremenil krivde, ker ni bil zraven ob napadu.

»Bili so pod cesto, prav pod robom. Eden je celo ugrl bombo proti meni!«

»Pa nisi ranjen?«

»Ne!« je po daljšem premolku zahteval Tonči. »Eden, tako se mi je zdelo, se je ob strani plazil za hrbet. Kot bi tam iz gozda streljal s puško.«

Začeli so preiskovati gozd. Ko se jim je zadelo, da se je Tonči premočil, da je najbrž še pretrpen od bombe, je pred Robijem prhuil moški in jo ucrl proti cesti in potlej še globlje v dolino. Bili so tako presenečeni, da niso takoj streljali. Pozneje, ko postave niso več razločili, so nabijali v dolino. Skrbno so še preiskali bregove potoka, grmičje, a našli niso nikogar. Najbolj jim je bilo žal, da niso dočakali fantov. Najbrž jih je prestrašilo streljanje in so se — sicer neradi — odpejali v nemško vojsko.

Brane je bil precej nejevoljen, da fantov ni bilo. Sklical je sejo useh vodilnih in jim povedal, kar jim je pravzaprav naročil že takrat, ko so se iz Borovlj odpravili na Koroško, kje morajo ustanoviti bataljon. Čudno pri njegovi želji je bilo le to, da jim bo borce pobral; resda za Pohorje, namesto da bi jih pripeljal. S tem pa je imel, tako je to vsaj razumel Darko, še poseben načrt. Povedal jim je, da bo za komandanta postavil partizana, ki ima že bo-

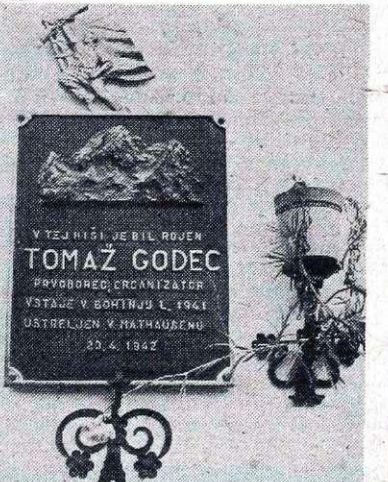
gate vojaške izkušnje. Predlagal je Menarda Korošca, ki je dezertiral iz nemške vojske in je bil doslej pri zahodni koroški četi. Tri leta temeljite nemške vojaške šole, pogum in izreden smisel za poveljevanje so dobro pripravili. Ko je povprašal, če se strinjajo s tem imenovanjem, ni nihče oporekal. Po tem sestanku je na zboru povedal, da ustanavlja bataljon in da bo njegov poveljnik — Menard, ki ga je takoj predstavil. Z Menardovega obraza ni bilo moč razbrati, kakšen bo kot poveljnik. O njegovi hrabrosti, lahko tudi sreči, je govorila brzostrelka, ki si jo je pridobil v boju.

Začeli so pripravljati načrt, ki so ga izdelali do vseh podrobnosti. Za usakega borca je bilo natanko določeno, v kateri skupini se bo bojeval, kakšne so njegove naloge. Najbrž se je Brane zelo potrudil, da bi jim pokazal, kako se morajo v prihodnje, ko bodo sami pripravili za vojaške napade.

Darko je s petimi borci dobil nalogo, da obstrelije policijsko postajo in zadržati policiste v stavbi. V skupini ni imel ne mitraljeza, ne brzostrelke, zato bi izpada policistov sploh ne mogel zadržati. Odločil se je za ukano. Vsakemu borcu je določil področje in ga opozoril, da se mora pri vsakem strelu premakniti, ustreliti od drugod, da bodo policisti pomislili, kako jih obkrojuje četa partizanov.

Tako so se premikali, streljali, sam Darko pa je krožil okrog policijske postaje, da bi lahko posredoval, če se bo kaj nepredvidenega zgodilo. Novinec Danč, ki se je sklanjal ob zidu, mu je nesrečno povedal, da ga je neki moški, najbrž policist, ko je zavpil, naj počaka, ustrelil pod koleno. Kroglo še čuti in ga le-ta zelo ovtira pri hoji. Nič drugače mu ni mogel pomagati, kot da ga je poslal h glavni skupini, ki je po načrtu obkrožila kino in tam lovila gestapovce in policiste.

V mestu, ki je bilo na tej strani videti kot izumrlo, je tu in tam počil kak strel, dve zasedi na cesti, ki sta imeli mitraljez, se še nista spopadli z Nemci. Včasih je bilo slišati glasno govorjenje, partizansko pesem, potem pa je bilo spet precej tiho.

Obnovljena spominska plošča na rojstni hiši Tomaža Godca

»O ne takrat, že prej,« ob teh pogledih Žef ne more in ne sme več biti tiho, če note, da si ne bo za vse čase, ki jih bo prebil v tej tovarni, nakopal zafrkljivosti in zasmeha. Zato pripoveduje o svojem težkem prebegu čez mejo in smoli, ki ga je doletela, ko je natekel na financarje, ki jih ni razumel, pa tudi oni ga niso hoteli poslušati, marveč so ga pobili surovo na tla in mu nataknili lisice in jih zaklenili tako tesno, da so mu pomodrele roke. »Tako, kakor tistemu v Zagrebu.«

»Doma bi ostal, kaj pa si silil na tuje,« pravi Zadravec.

»Na tuje?« Žefa zaboli ta beseda. »Zame je vsa Slovenija domovina.«

»Lepa domovina, kajne?« se posmehe Grebenc, ki se ta hip Žefu zardi podoben Viperniku.

»Domovina je,« poudari Žef.

»Domovina, ki za reveže nima ne kruha ne vina,« nekdo skoro zapoje, a se takoj prikrije, da ga zaman iščejo z očmi.

»To je, žal, res,« pritrdi Žef popolnoma resno, da se nekateri presenečeno spogledajo.

»In zakaj si potem prišel sem?« se oglasi zopet Grebenc, le da zdaj brez pikrosti in posmeha.

»Ker bi me drugače zaprli ali pa celo ustrelili. Tigrovec sem bil.«

»Tigrovec? Kaj pa je to?« vprašujejo nekateri.

Tudi ta vprašanja začudijo Žefa, ki je mislil, da je zanje slišal že ves svet, kaj šele kraljevina, v katero so verjeli, da jih bo od prvega do zadnjega državljana podpirala in nekoč osvobodila Slovence in Hrvate izpod Italije.

»Hja,« je Žef razočaran. Kako naj bi vedel, da so med delavci tudi taki, ki nikoli ne vzamejo v roke časopisa razen za zavijanje malice in kadar jih nažene na potrebo.

»To bi pa res lahko vedeli,« se zdaj oglasi Goričnik, da ga Žef hvaležno pogleda. »Po pogumu so zavidanja vredni, le da bo njihov boj jalov, če bodo čakali, da jih bo rešila naša buržoazija. Nekateri, ki so pribežali sem, so se že razočarali, ali pa postali najbolj vdani hlapi tukajšnje gospode, če se niso povzpeli medno. Je tako, Žef, ali ne?« se Goričnik obrača naravnost na Žefa, ki zardi.

»Mogoče imate res prav,« mora priznati, čeprav ne ve, kako bi to razložil. »Vse drugače smo mislili o tej deželi, to je res,« gre Žefu na jecljanje, pa ga iz zadrege spravi Goričnik.

»In praviš, da so te topli,« vpraša.

»Ne samo topli. Pobili so me na tla in uklenili. Zamenjali so me za tihotapca, imeli za enega od onih, ki so dan poprej streljali na financarje in baje enega ubili.«

»Torej so te po pomoti! Po pomoti,« poudarja Pezdinrik. »To pa se lahko pripeti slehernemu in zato ne moreš trditi, da organi varnosti in reda...«

83

Miha Klinar

TIGROVEC ŽEF

»Mislim financarje, orožnike in policiste,« se Pezdinrik prikloni Grebencu, kakor da bi igral na odru.

»Bravo! In detektive in ovaduhe.«

»Ja, kje pa si pobral te besede? Iz uradnega lista?« se Pezdinrikovi obrambi policije posmehe Grebenc.

»Le obračaj besede, pokovec,« zavrne Pezdinrik Grebencu. »Ne gre ti v račun, kaj, ker fant ni bil pravi jetnik, marveč jetnik po pomoti, nekdo, ki so ga zamenjali z nekom...«

»Nisem se jim postavljaj po robu! Ne smeli bi me pobiti na tla in ukleniti kakor razbojnika! Zapri so me, pa ni niti vode niso dali. Pa sem bil žejen, tako strahotno žejen.« Ja, Žef pomisli na zapor in zasliševanje v Bohinju: »Ja, celo komisar, edini, ki me je razumel...«

»Kako razumel?«

»Edini, ki je govoril slovensko... Celo ta mi je kazal vodo in mi govoril, da mi bo dal piti šele, ko bom priznal, da sem bil s tistimi, ki so ubili financarja...«

»No, je to izsiljevanje, Pezdinrik, ali ni? Na smrt žejnemu ponujati vodo, da prizna nekaj, česar ni storil? Ponujati toliko časa, dokler se mu žepa ne zazdi hujša od smrti, pa ti prizna.«

»Ne, nisem priznal,« zavrne Žef tudi Grebencu. »Kako naj bi priznal, če nisem ubijal.«

»Torej se je komisar naveličal?«

»Ne. Pojasnil sem mu, da nas je bežalo več.«

»Pa ti je verjel?«

»Ne, šele ko sem omenil Andreja in Petra in povedal, da so Andreja Italijani zaprli (ja, zdaj je že mrtev) in da so nas na megi s streljanjem razpršili, se je pri priti spremenil v človeka, me pogostil, z vlakom sva se peljala do Jesenic, sploh, zelo dober in prijazen človek...«

Slavko Tarman

13

Od Sredozemlja do Atlantika

DANAŠNJA FRANCOSKA MISELNOST IN STVARNOST...

»Štirje Francozi od petih trdijo, da jih čisto nič ne moti, da je usoda nekaterim ljudem veliko bolj naklonjena kot njim. Toda vsakega petega zelo moti, da imajo nekateri ljudje od življenja veliko manj kot oni. Osemindvajset odstotkov vprašanih pravi, da jim je ob misli na to kar precej neprijetno, trideset odstotkov se jih nad tem včasih zamisli, devetnajst odstotkov pa sploh ne. Morda je to ravno tistih dvajset odstotkov, ki jim osemdeset odstotkov Francozov nič ne zaveda.«

To je službena ugotovitev ankete pariškega lista — FIGARO. Vsekakor zanimiva ugotovitev!

Kaj je sreča? Sreča je zdravje, sreča je delo in denar, sreča je zadovoljstvo v družini... tako odgovarjajo Francozi v obsežni anketi: Toda, ali so srečni? »Zelo srečni,« odgovarja šestindvajset Francozov, »še kar,« jih pravi šest od desetih.

Sreča je po svoje stereotipna zadeva, kot je razvidno iz gornjih odgovorov. Zdravje je važnejše od vsega, zlasti takrat, ko je človek bolan. In seveda ljubezen, ki gre skozi žleodec. Toda sreča vseeno ni tako preprosta stvar, o njej povedo največ tisti odgovori, ki govorijo o tem, zakaj ljudje niso tako srečni, kot bi bili radi.

Bogastvo torej še ni sreča, a revščina je lahko huda nesreča. Nesreča pa se ne rejeva samo iz revščine in bolezni. Šestindeset odstotkov ljudi se zelo boji tega, ali onega, kar nas spremlja v življenju. Toda le vsak dvanajsti se najbolj boji bolezni. Česa se torej bo Francozi? Mladine, mladine, ki izgublja občutek za moralo in ki postaja vse bolj nasilna. Mla-

dina je hujša od vsega drugega, odgovarja sedemintrideset odstotkov vprašanih. Hujša je od vojne in jedrske bombe (šestintrideset odstotkov), hujša od negotove sedanjosti ali prihodnosti (devetindvajset odstotkov) in hujša od prometnih nesreč (šestnajst odstotkov).

Ali je res tako težko v tej deželi biti mlad? In star? Pa vendar Francozi ne verjamejo, da jih bo uničila mladina. Prej se jim zdi, da bo palniti človeštvo v nesrečo splošno onesnaženje okolja (trideset odstotkov) ali vojna (šestindvajset odstotkov) ali pa eksplozija človeštva t.j. demografska bomba (osemnajst odstotkov).

No, pa vendar je življenje danes boljše, kot je bilo včasih. Kar trinosemdeset odstotkov ne verjame več v dobre stare čase. Skoraj polovica (trindvajset odstotkov) misli, da so najbolj srečni ljudje v Švici, komaj dvanajst odstotkov se jih je odločilo za ZDA in Švedsko. Potem deset odstotkov za tihomorske otoke in dva odstotka za Sovjetsko zvezo.

Po tem torej hrepene Francozi v tihih kotičkih svoje duše?

Ne toliko po ameriški in švedski blaginji kot po tihih deželah, kjer je blagostanje in mir in kjer morda ni hrupnih strankarskih bojev in razbojniške mladine.

»LA RENTREE — KAJ JE TO?

Kaj vse se skriva za to kratko besedo, ki ne pomeni nič drugega kot vrnitev, povratek? To je vrnitev s počitnic, zagorela polt na mestnih ulicah, prvi vdihljaji usmrajeneega zraka, prvi dnevi na delovnem mestu, ko se še meša počitniška radost in rutinska zdolgočasnost, prva srečanja z znanci in tradicionalni pogovori o počitnicah.

»LA RENTREE« pa je tudi začetek šolskega leta za trinajst milijonov Francozov in za njihove mamice. To je tudi jesenska akcija v trgovinah, ko ponujajo vse, od šolskih potrebščin do nove mode z znakom »la rentrée«.

»La rentrée« pa je tudi misel na novo vino. Vinogradi v Šampaniji, Burgundiji, v Alzaciji in Bordojskem bodo kmalu otvili in iz stiskalnic bo pritekla prvi most. Toda novo vinsko leto se je začelo v ozračju nezaupanja. Med letnim dopustom se je zvedelo, da so bordski trgovci, ki niso mogli ustreči vsem naročilom, začeli po starem preskušanem postopku prodajati »krščeno« vino. Sicer niso šli tako daleč, da bi vinu dolivali vodo, pač pa so prodajali slabše vino za boljše. Splačalo se jim je, kajti cene bordsko so v zadnjih letih poskočile kar trikratno. Toda to je blamaža za francosko vino, blamaža, ki bo stala najbrž veliko več, kot so zaslužili trgovci z novci. Ljubitelji bor-

dojca so ostali globoko užalosteni. Naš vodič nam je predlagal, da ta zadeva skoraj zasluži minuto molka. Bil je privatnovnet častilec bordskoja.

BLAGOR MU, KDOR JE ŠE NEDOTAKNJEN IN NEPOKVARJEN.

Francoza še najlaže srečaš v avtomobilu. Nekako čudno se je zapredlo vzdise po krajih, vaseh in mestech dežele. Po podeželju prevoziš kilometre in kilometre, pa boste komaj kje opazili kašnega človeka. Zvečer bodo vasice in mesteca s padcem mraka zavita v molk ljudi in krčavo povodenj luči in svetlobne reklame. Le kje so ti ljudje? Francoz je utonil v individualizmu, bi kdo hudomušno dejal.

Po vsej Borgundiji, kjer si vasice sledijo po dolinah in vzpetinah, oblih in pogozdenih, sem komajda videl kakšnega človeka na traktorju.

Sobota je — in avtomobili nekam drčijo. Pravijo, da v zadnjem času najraje h kmetijam, k počitniškim hišam. Hitijo k še kolikortoliko nepokvarjeni domači kmečki postrežbi. To je »zeleni semafor« za kmečke penzione in solidne gostilničarje. Prazna so obrežja jezer. Sezona je sicer že mimo — zime še ni. Toda kmečki penzionari imajo sezono kar zmeraj. Ljudje trdijo, da prav tisti, ki imajo kaj v denarnici, bežijo od krajev, ki jih je načela turistična industrija. Vsak išče skrite kotičke, nepokvarjeno in nedotaknjeno okolje. Nič asfalta in žicnic, vseh vrst servisov in mehanizacije, salonov — raje domačnost na kmečkem dvorišču, pod hrastom in lipo. Hotelske restavracije bolj samevajo, polnijo se domači »restaurants«. Nenazadnje seveda tudi zaradi cen.

Morda bi nam to turistično »valovanje« lahko dalo kakšen nauk. Velika osredotočenja in veliki turistični centri pri nas, če ob sebi nimajo morja, ki vse ptehta — so dvomljiva nalozba prihodnosti. Že nekaj let turistični promet v teh središčih nazaduje. Pa ne samo v Franciji, ampak tudi pri nas.

ZIVLJENJE JE VELIKO POTOVANJE...

Po ovinkih sem in tja se zmanjšuje in zvišuje hitrost, tako nekako se vijugajo tudi misli. Jesen se nagiba v oktober. Kaj smo videli? Vedno več je vprašanj in še več jih bo po vsakem potovanju. Življenje je veliko potovanje. Tega se dolgo ne zavedamo. Vsak potuje od mladosti do pozne starosti — potovanje je en sam velik roman. Tega romana človek nikoli ne razume.

Potovanje je pravzaprav iskanje neznanega, novih dimenzij — novih spoznanj. Skratka, potovanja vlečejo in omamljajo, prav gotovo se jih navadiš in jih ne moreš več pogrešati...

KONEC

8 ŽELEZAR

Novi odnosi v Slovenskih železarnah

Samoupravni sporazum o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne Ljubljana, podpisan 27. 11. 1973 v Ljubljani, je vnesel v razmerja med organizacijami združenega dela v sestavku Slovenskih železarn vrsto novosti. Razširjeni sestav Sloven-skih železarn s predelovalci žice in Metalurškim inštitutom je le ena od novosti; uresničenje ustavnih načel in izgraditev novih odnosov tudi ni še vse, kar je bilo vgrajeno v novo ureditev. V tem sestavku bomo zato podali pregled dosedanjih rešitev po ustanovni pogodbi in statutu v luči prakse, ter tako dosedanja ureditev primerjali s pravkar sprejetimi novimi rešitvami. Kaj prinaša torej novega samoupravni sporazum o združevanju?

Ze zakon o konstituiranju je letos vzpostavil nove odnose v sestavlje-nih organizacijah združenega dela, ki temelje na dogovoru članov in ne več na prisilnih določbah zakona. Temeljnim organizacijam združe-nega dela v sestavu delovnih orga-nizacij, ki se združujejo, so priznane vse originalne pravice po ustavi, večja samostojnost, predvsem pa pravna osebnost. Delavci sami in ne zakon odločajo o vsebini odnosov na ravni sestavljene organizacije zdu-ženega dela, kamor se v našem pri-meru vključujejo delovne organiza-cije zaradi povečanja lastnega do-hodka, napredka in razvoja lastnega in skupnega dela kot tudi zaradi povečanja produktivnosti skupnega družbenega dela.

Izhodišče sporazuma je, da so vsi podpisniki suvereni enakopravni deleženci, ki se združujejo zaradi uresničevanja skupnih ciljev, ki jih bodo v združenem delu lažje, učin-kovitejše ali bolj ekonomično ustvari-li. Doslej je torej temeljne odnose urejal zakon in le deloma notranja ureditev v organizacijah združenega dela, odslej jih ureja medsebojni do-govor enokopravnih partnerjev.

Poleg železarn so se združili v Slo-venske železarne na novo predelo-valci žice ter Metalurški inštitut. Samoupravni sporazum pa omo-gča, da se v Slovenske železarne združi lahko vsaka druga delovna organizacija, ki izkaže svoj interes, da z združevanjem dela in sredstev skupaj s podpisniki zagotovi sebi in celoti večji poslovni uspeh ob so-glasju podpisnikov. Izhodišče spora-zuma je tudi v njegovi odprtosti. Vse določbe sporazuma omogočajo nove združitve brez spremembe spora-zuma; dosedanja ureditev ni dovo-ljevala novih priključitev brez spre-membe določil statuta.

V letošnjem letu so bile v vseh treh železarnah ustanovljene tem-eljne organizacije združenega dela, predelovalci žice in Metalurški in-štitut pa so na zborih delovnih ljudi sprejeli sklepe, da ne ustanovijo več temeljnih organizacij, temveč osta-

rešujejo le istovetni cilji, oz. skladni interesi. Kadarinteresi ne bodo skladni, se jih ne bo tiščalo v ospred-je. Večina odnosov bo tudi v pri-hodnje potekala med dvema ali več podpisniki neposredno.

V sporazumu so jasno postavljene obveze podpisnikov-in s tem namen združevanja: za usklajevanje razvo-ja, proizvodnje in poslovanja s skup-nimi razvojnimi in letnimi načrti, oblikovanje enotne poslovne polti-ke, enoten in usklajen nastop na domačem in tujem tržišču, enoten oz. usklajen nastop pred prestavi-niškimi organi, združenji in banka-mi, združevanje sredstev za skupne dejavnosti, ter organiziranje stro-kovnih služb za izvajanje skupnih nalog.

V dosedanjih skupnih aktih je bil namen združitve dosti bolj skromno opredeljen, predvsem pa ni bilo vedno jasno, kaj so skupne obveze ustanovitev in kaj strokovnih služb, kar se je v praksi mešalo in se je velikokrat direkcija istovetila z združenim podjetjem, čeprav je bila samo en deleček skupnega podjetja.

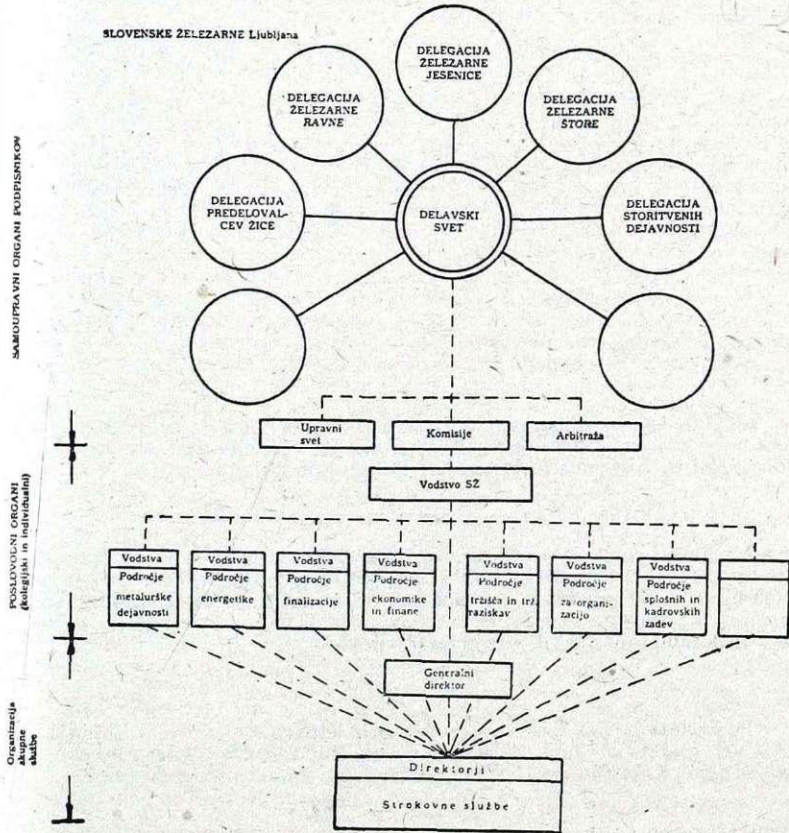
Firma je sedaj delno spremenjena zaradi novih predpisov (glede od-govornosti, ki mora biti razvidna že iz firme), pri čemer je vselej pouda-rek na Slovenskih železarnah, najsi bo to polna ali skrajšana firma, dočim je bil doslej poudatek na združenem podjetju.

Na novo je vzpostavljen zaščitni znak, ki daje vtis valjanja jekla in se uporablja pri skupnem nastopu navzven. Podpisniki sicer obdržijo svoje zaščitne znake.

Sprememjen je sedež, ki je od sep-tembra dalje v ulici Moša Pijade 5, kjer so železarne kupile eno nad-stropje v novi poslovni stavbi.

Poslovni predmet je v sporazumu opredeljen le za tiste dejavnosti, ki se skupno opravljajo na tretji ravni, in torej ni več kot doslej naštevanje vseh poslovnih predmetov podpis-nikov.

Na novo je postavljena organiza-cija Slovenskih železarn, ki temelji na treh organizacijskih ravneh:

nejo njihove delovne organizacije brez TOZD, kjer pa inajo delavci vse pravice in dolžnosti temeljnih organizacij. Čeprav je temeljna organizacija nosilec povezovanja, saj ima vse originalne pravice že po sami ustavi, je bilo soglasno sprejeto izhodišče, da se združujejo v Slove-nske železarne delovne organizacije. Na višjo raven se namreč lahko prenašajo samo združeni interesi, za katere je raven delovne organizacije preozka osnova, ne pa posamični interesi temeljnih organizacij. Zdu-ženi interes pa se ugotavlja na ravni delovne organizacije in je torej ta nosilec združevanja, pri čemer pa delegati izvirajo iz temeljnih orga-nizacij. Za podkrepitev tega izhodi-šča velja navesti, da temeljne orga-nizacije brez delovne organizacije ne more biti, obratno pa je mogoče.

S samoupravnim sporazumom se gradi organizacija, kjer se skupno

raven temeljne organizacije, raven delovne organizacije in raven se-stavljene organizacije. V sporazumu so obdelana izhodišča za urejanje odnosov med drugim in tretjim nivojem. Raven Slovenskih železarn kot sestavljene organizacije je opre-deljena: enkrat kot organizacijska celota, v kateri se skupno oblikuje politika in se zagotavlja njeno izva-žanje, v dogovorjenih pristojnostih pa lahko samostojno nastopa proti tretjim osebam, ter drugič kot orga-nizacijska raven, na kateri se preko dogovarjanja organizira formiranje skupne politike delovnih organizacij v sestavu Slovenskih železarn in iz-vajanje določenih funkcij. Pristoj-no-sti so razdeljene med nivoji, pri čemer tretji nivo nima operativnih odločanj, temveč se tam snujejo predlogi za sistematske rešitve.

V ospredje stopa skupno načrto-vanje razvoja, ki je podrobno pre-

deljeno. Posamezni podpisnik lahko predvidi s svojim letnim načrtom investicij samo tiste nove naložbe, ki so v skladu z razvojnimi načrtom Slovenskih železarn ter je zanje dal soglasje skupni delavski svet. Po-membna je tudi konkretna obveza enotnega nastopa Slovenskih žele-zarn v Združenju jugoslovanskih železarn in drugih skupnih asoci-acijah.

Bistvene spremembe so vnešene tudi v poglavje o samoupravnih organih. Doslej smo imeli v združ-nem podjetju delavski svet, ki je štel 25 članov (3-krat 8 iz železarn in član direkcije), ter poslovni odbor, ki je štel sedem članov (3 x 2 iz žele-zarn in generalni direktor). Poslovni odbor je bil sicer učinkovit organ, vendar so bili njegovi člani izključno direktorji in je bil v tem smislu po-slovodni in ne samoupravni organ (kakor to sedaj opredeljuje osnutek nove ustave). Delavski svet je imel v štirih letih svojega mandata 14 sej (torej dobre 3 ali slabe 4 vsako leto), poslovni odbor pa 27 sej (še enkrat več). V svoji mandatni dobi je delav-ski svet največ časa porabil za spremljanje tekočih dogajanj, le ma-lo pa je bilo akcij, ki jih je sam spro-žil oz. kreiral politiko nadaljnjega razvoja. V zadnjem obdobju je kvaliteta dela tega organa znatno porasla. Poslovni odbor je bil glede na svoj sestav in manjše število članov, kar je omogočalo večjo dinamiko, nosilec dogajanj v zdu-ruženem podjetju. Institucija arbitra-že ni bila nikoli uporabljena.

Samoupravni organi po spora-zumu so delavski svet, upravni svet in komisije, posebej pa je predvidena tudi notranja arbitražna. Samo-upravni organi so sestavljeni po de-legatskem načelu, kjer enakopravno odločajo delegacije. Delegati so dolžni, da pridejo na seje samou-pravnih organov z izoblikovanim mnenjem svoje temeljne organiza-cije. Ker so vsi podpisniki enako-pravni partnerji, ni preglasovanja. Vendar pa so delegacije postavljene ne zgolj po podpisnikih, temveč del-no tudi po grupah sorodnih delovnih organizacij, da se s tem lahko dolo-čena parcialna vprašanja že pred-hodno rešijo izven skupnih samou-pravnih organov. V Slovenskih železarnah je poudatek na reševanju globalne politike in ne parcialnih interesov. S tem postajajo samou-pravni organi bolj učinkoviti, hkrati pa zadržijo podpisniki polno enako-pravnost. Člani vsake delegacije se bodo sami sporazumeli, na kakšen način bodo notraj delegacije spre-menjali stališča do posameznih vpra-šanj, pri čemer pa bo moralo biti pri neodtujljivih pravicah delavcev vedno podano soglasje vsake TOZD (sredstva). Kot novost je predvidena tudi možnost, da se pri združevanju novih organizacij združenega dela v Slovenske železarne delavski svet odloči, ali bo taka organizacija izvolila lastno delegacijo, ali pa se bodo njihovi delegati vključili v eno od obstoječih delegacij. Trimo Treb-nje bi se torej ob soglasju podpisni-kov lahko vključil v Slovenske že-lezarne kot enakopraven podpisnik, pri čemer bi nastopal v delavskem svetu preko delegacije železarne Jesenice, na katero gravitira po pro-izvodnem programu. Sestava samo-upravnih organov je delavska, man-dat traja dve leti. V delavski svet bosta iz vsake temeljne organizacije oz. organizacije združenega dela iz-voljena dva delegata, v upravni svet iz vsake delegacije dva delegata, pri čemer pa bo imel vsak podpisnik vsaj enega delegata (železarne torej po dva, Plamen npr. enega). V spo-razumu je določeno, da vrši delavski svet poleg vseh ostalih funkcij tudi samoupravno delavsko kontrolo, s tem da nadzoruje izvajanje določil splošnih aktov, sklepov samouprav-nih organov, uporabo sredstev ipd. V delavskem svetu in upravnem svetu je pri upravljanju interne banke postavljena logična omejitev, da s sredstvi interne banke soupra-vljajo le podpisniki — vlagatelji, ki imajo vlagateljske dežele. En delež znaša 10 milijonov din. Vendar je možno, da ima več podpisnikov skupni vlagateljski delež in s tem skupaj pridobijo glas pri odločanju (odločanje je soglasno).

Poleg samoupravnih delujejo tudi poslovodni organi, jih predvideva osnutek nove ustave, in sicer: kolegijski poslovodni organi in in-dividualni poslovodni organi. Kolegijske poslovodne organe sestavljajo odgovorni delavci — nosilci funkcij posameznih področij dela podpis-nikov, za katere tako odloči upravni svet, ter so pristojni in odgovorni za pripravo predlogov enotne poslovne politike in za operativno izvajanje take politike. Že doslej so se uve-ljavili teami po posameznih področ-jih dela, ki so dobili svojo potrditev v sporazumu kot poslovodni organi. Dosedanji akti jih niso poznali in so ti organi nastali iz potrebe po skupnem delu odgovornih delavcev vseh železarn. V sporazumu so podrobno opredeljene tudi pristoj-nosti in odgovornost generalnega direktorja ter ostalih individualnih poslovodnih organov, pri čemer je

PRILOGA I.			
Pregled glasovanja za sprejem sporazuma:			
Železarna Jesenice	Skupno štev. delavcev	Glasovalo za	Odstotek
TOZD:			
— Tallnice	1.042	532	
— Valjarnje	933	706	
— Vzdrževanje, energija, transport	1.808	1.267	
— Hladna predelava	1.064	630	
Organizacija skupne službe	1.145	664	
skupaj	5.992	3.799	63,4 %
Železarna Ravne			
TOZD:			
— Mehanske obdelave	983	636	
— Metalurške proizvodnje	1.729	1.270	
Organizacija skupne službe	1.283	785	
skupaj	3.995	2.691	67,3 %
Železarna Štore			
TOZD:			
— I. — proizvodnja 114. panoge	798	645	
— II. — proizvodnja 117. panoge	696	586	
Organizacija skupne službe	1.151	925	
skupaj	2.645	2.156	81,5 %
Veriga Lesce	1.077	765	
Plamen Kropa	505	438	
Tovil Ljubljana	270	208	
Žitna Celje	502	302	
Metalurški inštitut Ljubljana	96	59	
skupaj	2.450	1.779	72,3 %
SKUPAJ	15.082	10.418	69 %

zaostrena njihova odgovornost in zagotovljena letna ocena uspešnosti njihovega dela.

Na novo je urejen postopek spre-jemanja odločitev skladno z novimi rešitvami ustave. Upravni svet usklajene predloge kolegijskih poslo-vodnih organov, ki so pravzaprav motor Slovenskih železarn, posre-duje lahko neposredno v sprejem pristojnim skupnim samoupravnim organom (tretja raven), oz. jih po-sreduje v javno razpravo. Podpisni-kom. V zadevah, ki niso skupnega pomena za vse podpisnike, pa se pri-pravljajo v okviru kolegijskih poslo-vodnih organov, upravni svet posre-duje predloge za sprejem neposredno pristojnim samoupravnim organom podpisnikov (druga raven). V pri-meru nesoglasij je predviden tudi usklajevalni postopek.

Na novo je opredeljena tudi odgo-vornost za predloge in sklepe med samoupravnimi in kolegijskimi oz. individualnimi poslovodnimi organi. Proti podpisniku, ki v bistvenih za-devah krši ta sporazum oz. obveze, sprejete na njegovi podlagi, se lahko sprejmejo brez njegovega soglasja ustrezne sankcije, celo izključitev.

Organizacija skupne službe je or-ganizirana za opravljanje tistih skupnih del, ki so potrebna za uspešno izvrševanje nalog samoupravnih in poslovodnih organov (dosedanja direkcija, ki pa že doslej ni nič »diri-girala«). Poslovanje organizacije Skupne službe se na podlagi progra-ma dela financira s proračunskimi prispevki podpisnikov, ki se določajo z letnim gospodarskim načrtom, ko-likor se o tem posamezni podpisniki ne dogovorijo drugače. Proračun za-jema zgolj pokrivanje normalnih stroškov poslovanja, dogovorjenih osebnih dohodkov ter skladov, ki so potrebni za delovanje skupnih služb. O uporabi čistega dohodka, ki ga službe ustvarjajo z opravljanjem storitev, in o morebitni pozitivni razliki med proračunskimi in dejan-skimi stroški, odločajo podpisniki. Te določbe dosti bolj opredeljeno kot doslej urejajo položaj skupnih služb glede na izkušnje v doseda-njem delu. Dopusčena pa je tudi možnost, da se del skupnih poslov opravlja dislocirano pri enem ali več podpisnikih v okviru njihovih skup-nih služb.

Povsem novo je poglavje o stori-tvenih organizacijah, ki so usposob-ljene za izvajanje skupno sprejete politike. Take organizacije so inter-na banka, nadalje Metalurški inšti-tut, lahko pa se ustanovijo (oz. pri-ključijo že obstoječe) tudi storitvene organizacije za opravljanje trgovske dejavnosti, engineering-biro ter druge storitvene organizacije. Vse te organizacije poslujejo po načelu do-hodka in urejajo medsebojna raz-merja s podpisniki pogodbeno. Pred-vsem je pomembno poslovanje inter-ne banke, preko katere podpisniki-vlagatelji uresničujejo finančno-ekonomske prednosti, ki jih prinaša združeno finančno poslovanje, na-dalje posebne ugodnosti, ki jih Slo-venskim železarnam priznava širša družbena skupnost (npr. odstop anuitet), financirajo vse tiste aktiv-nosti skupnega pomena, za katere so se sporazumeli, kar vse v dogovorje-nem obsegu povezuje Slovenske že-lezarne v rizično skupnost. Doseženi dohodek interne banke kot vsa sred-stva pripadajo v celoti vlagateljem, s katerimi upravljajo sami vlagatelji. Vsa kvalitetna sredstva trajnejše narave so evidentirana pri vlagate-ljih oz. temeljnih organizacijah.

Med podpisniki kot že doslej ni predvidena medsebojna odgo-vornost za pogodbene in druge ob-veznosti, ki jih skladno tem spora-zumom sklenejo Slovenske železar-ne v svojem imenu in za svoj račun; tedaj odgovarjajo proti tretjim ose-bam solidarno z vsemi svojimi sred-stvi podpisniki.

Na novo je predvidena tudi sana-cija, kadar kateri od podpisnikov zaide v večje ekonomske težave. Ka-dar se pri posameznem podpisniku pojavi višek delavcev in ne more sam najti ustrezne rešitve, je zago-tovljena solidarna pomoč ostalih. Družbeno-politične organizacije se aktivno vključujejo v kandidacijski postopek za izvolitev samoupravnih in poslovodnih organov, kar doslej ni bil primer. Z zagotovitvijo potreb-nih sredstev in sodelovanjem v sa-moupravnih organih so pridobile na svojem pomenu. Nadalje je zago-tovljeno medsebojno usklajevanje samoupravnih sporazumov in sploš-nih aktov vselej, kadar gre za enot-nost položaja delavcev Slovenskih železarn v združenem delu, čeprav bi se taki akti sprejemali na ravni te-meljnih organizacij (kot sedaj npr. samoupravni sporazumi delavcev v TOZD o medsebojnih razmerjih v združenem delu). Končno pa je za-gotovljeno soglasje o tem, da bodo podpisniki v skladu z ustavo na tem-lju tehnološko-ekonomskih načel še nadalje razreševali odprta vpra-šanja in ustanavljanje-novih temelj-nih organizacij znotraj Slovenskih železarn vršili usklajeno, s težnjo povezoovanja po interesnih področ-jih.

Z vsem tem postajajo Slovenske železarne širši sistem. Sistem pa ni le sestavek partnerjev, temveč pomeni novo kvaliteto. Doslej so bile žele-zarne preko združenega podjetja pretežno horizontalno povezane, kar pomeni, da je bila vsaka zase izgra-jena celota brez medsebojnega do-polnjevanja. S pridružitvijo predelo-valcev žice se že ustvarja večja ver-tikalna povezava, kjer se proizvod-nja različnih podpisnikov medseboj-no pogotuje in dopolnjuje. Stori-tvene organizacije bodo tako verti-kalno povezavo lahko še bolj okre-pile, kar vse bi moralo prinesiti posa-meznim podpisnikom in celoti boljše ekonomske rezultate. Pravkar dano soglasje železarn za sofinanciranje nedokončanih investicij v Železarni Štore iz združenih sredstev v interni banki ter sklenitev posebne pogodbe pomeni veliko materialno krepitev medsebojnih vezi med železarnami in kvalitetno novo stopnjo odnosov v Slovenskih železarnah.

V prihodnje je treba vzpostaviti več medsebojnih dolgotrajnejših do-govornih vezi, s katerimi bo mogoče zamenjati kratkoročne tržne od-nose. Slednje je predvidevala dose-danja ureditev, sporazum pa daje prednost dogovorjenim odnosom. Zelo pomembna je določba spora-zuma, po kateri se deli ustvarjeni dohodek več podpisnikov ustrezno z vložnim delom vseh tistih, ki so sodelovali pri osvajanju, izdelavi oz. predelavi jekla ali izdelkov, kar je pomembna novost sporazuma.

Novi sporazum daje veliko večje možnosti enakopravnega sodelova-nja in odločanja vsem tistim, ki imajo tak interes. Zrastlej se s skup-nim delom številnih delavcev. V njem so strnjene izkušnje iz doseda-njega skupnega dela, obogatene z izkušnjami in razmišljanji nas sa-mih in tudi drugih, upoštevaje novo ustavno in zakonsko ureditev. Spo-razum kljub številnim novim rešit-vam sam na sebi še ne zagotavlja uspešnejšega jutrišnjega dne, saj je šele odprl pot, da hitreje nadalju-jemo z začetim delom. Sporazum bi lahko ostal mrtva črka na papirju, kolikor nam ni uspelo preko razprav in snovanja novih načel danes vsa-diti vsaj dela njegove vsebine in duha v vse nas za odločanje jutri. Zrele razprave po kolektivih pa so že dokazale, da je sporazum zaživel, ker izhaja iz prakse, in nakazuje skupno pot železarjev.

Miha Potočnik

Jeseniške novice

V ponedeljek, 26. novembra, so v Kranjski gori odprli nov hotel Kvarner ekspresa, ki se imenuje Alpina. V hotelu, ki je B kategorije, je 240 postelj in je zelo lepo notranje opremljen. V naslednjih nekaj letih bodo poleg hotela zgradili še nekaj rekreacijskih objektov.

V ponedeljek, 26. novembra, so v osnovni šoli Kranjska gora ustanovili že drugo šolsko hranilnico v jeseniški občini. Šolska hranilnica na osnovni šoli bo delovala v posebnem, lepo opremljenem prostoru. Pokroviteljstvo nad šolsko hranilnico je prevzela Ljubljanska banka.

Člani javniške strelske družine si intenzivno prizadevajo, da bi ponovno zaživel njeno delo. Po štirih letih so se že večkrat zbrali in ugotovili, da bodo morali najprej urediti spodnje prostore delavskega doma na Javorniku, kjer nameravajo zgraditi strelišče.

Napredovanja, odlikovanja in priznanja za dan republike

Gasilska zveza Slovenije je podelila enajstim prizadevnim gasilcem v jeseniški občini naziv gasilski častnik I. stopnje. Diplome je izročil Franci Bahun, član GZS, na slavnostni seji občinske gasilske zveze, ki je bila na predvečer dneva republike v gasilskem domu na Hrušici. Na predlog občinske gasilske zveze so v častnika I. stopnje napredovali: Leopold Anderle iz Smokuča, Ivko Blenkus iz Kranjske gore, Viktor Kosir s Podkorena, Vinko Legat z Dovjega, Janez Milnar iz Rateč, Karel Neuman z Jesenic, Martin Podlipnik in Franc Robič s Hrušice, Jože Slamnik iz Zabreznice, Stane Tramte z Jesenic in Franc Zima iz Mojstrane. Imenovani so v triletni dobi v nazivu gasilski častnik dokazali strokovno usposobljenost in v gasilski organizaciji aktivno delovali.

Ob tej priliki so podelili tudi odlikovanja in priznanja. Valentin Kejžar, predsednik občinske gasilske zveze, je izročil odlikovanje II. stopnje Anici Hlebanja iz Mojstrane za njeno dolgoletno vestno ter požrtvovalno delo v gasilski službi. Poleg tega je izročil pokale za dosežene rezultate na občinskem tekmovanju, ki je bilo 30. 9. letos v Mojstrani, PGD Hrušica, Smokuč in Jesenice — mesto, priznanja pa GPD Dovje in Mojstrana.

Vsem, ki so napredovali in prejeli priznanja so čestitali Jože Vehar, načelnik oddelka za notranje zadeve Sob Jesenice ter predstavnika KS in KO SZDL Hrušica.

Po uvodnem, svečanem delu, so za udeležence slavnostne seje, ki je bila posvečena dnevu republike, pripravili skromno pogostitev. V sproščnem tovariškem razgovoru je tekla beseda o dosedanjih uspehih in bodočih nalogah gasilstva v jeseniški občini.

Končno tudi upokojenci

Z naraščanjem življenjskih stroškov, so se med letom bolj ali manj dvigali tudi osebni dohodki, le upokojenci so s svojimi pokojninami ostali na istem nivoju. Na zadnjem članskem sestanku društva upokojencev Jesenice, pa so obravnavali predvideno povišanje pokojnin s 1. januarjem 1974.

Razumljivo, da je bila to za navzoče najzanimivejša točka in si je že vsakdo izračunal koliko bo znašala njegova povišana pokojnina.

Članskemu sestanku je sledilo že tradicionalno poznavanje podjetij to pot beograjske konfekcijske prodajne BEKO na Jesenicah. Na tekmovanju z naslovom Kaj več o jeseniških podjetjih, so o tej trgovini vedeli največ Alojz Sakič, Franc Jan in Tomaž Čufar — vsi z Jesenic, ki so dobili primerne nagrade trgovine Beko.

Jeseniški upokojenci, ki jim komisija za rekreacijo, kulturo in oddihe organizira pogoste zabavne prireditve, se že veselijo Silvestrovanja. Žal pa bo tokrat dom znatno premajhen.

10 ŽELEZAR

Na Koroški Beli grade prvih deset hiš za zasebne kupce. To bodo tipске vrstne hiše in sicer jih bodo po želji kupca zgradili do tretje oziroma četrte faze. Gradnja do tretje faze

bo veljala okoli 240 tisoč dinarjev, hiša na ključ pa okoli 340 tisoč dinarjev. Prve hiše bodo zgrajene predvidoma do julija prihodnje leto.

Samo do 31. decembra!

SEJA ZBORA DELONIH SKUPNOSTI SOB JESENICE

To je rok, do katerega se morajo organizacije glede na zahteve ustavnih dopolnil in zakonov konstruirati v organizacije združenega dela in vpisati v sodni register. Skupščina občine Jesenice je že decembra lani imenovala posebno komisijo za spremljanje ustavnih sprememb, ki je po 13 sejah in nekaterih posvetovanjih pripravila tudi poročilo, o katerem je v sredo 5. decembra razpravljaj zbor delovnih skupnosti skupščine Jesenice ob navzočnosti predsednikov DS ter direktorjev organizacij združenega dela in temeljnih organizacij združenega dela.

Do konca leta morajo v vsaki delovni organizaciji izvesti obsežen postopek, ki se začneja z potrebno analizo, ki naj bi pokazala upravičenost ustanovitve temeljne organizacije združenega dela oziroma organizacije združenega dela. Na osnovi analize so mora samoupravni organ oziroma delovna skupnost odločiti za obliko organizacije, potrebno pa je pripraviti in sprejeti tudi statut organizacije, ki bo določal odnose na novih samoupravnih osnovah.

In kaj naj pove analiza? V 44 organizacijah s sedežem v naši občini so že pripravili potrebne analize, ali pa jih vsaj pripravljajo, večinoma so tudi že sklepali o obliki bodoče organiziranosti, le glede statutu so večinoma šele v dobi pripravljanja. Seveda pa so tudi organizacije, ki so v tem pogledu še čisto na začetku. Problem, ki se pojavlja predvsem v organizacijah s področja negospodarstva je izredno majhno število zaposlenih in zato bo potrebno opraviti še nekaj razgovorov, pa morda nuditi celo določeno pomoč. Po dosedanjih odločitvah kaže, da bomo imeli v občini pet organizacij z več temeljnih organizacij združenega dela.

Posebej poročilo obravnava nekatere delovne enote podjetij izven občine, ki imajo v naši občini tako imenovane dislocirane enote. Po mnenju komisije je takih delovnih enot, ki izpolnjujejo pogoje za ustanovitev samostojne temeljne organizacije združenega dela, v naši občini kar 28. To so delovne enote od na primer Alpe Adrie v Kranjski gori, ki zaposluje 14 delavcev pa do Gradisa, ki zaposluje kar 636 delavcev. Seveda pa smo v večini primerov priče, ko se odločajo drugače. Pri tem pa je bilo tudi na seji resno postavljeno vprašanje, dislociranih enot, saj bodo zaposleni vse svoje

kommunalne in družbene potrebe zadovoljevali v naši občini, o ustvarjenem dohodku in potrebnem prispevku pa bodo odločali drugje. V poročilu že omenjene komisije je ob zaključku zapisana ugotovitev, da smo v naši občini vseeno že dosti naredili, kar je vsekakor razultat tega, da smo zelo zgodaj začeli z delom. Po mnenju komisije bi lahko do roka tudi uredili vse potrebno, tako, da ne bi bilo organizacij ali pa bi bile vsaj zelo redke, v katerih bi morala skupščina občine na lastno pobudo ali na predlog sindikata ali drugih družbeno političnih organizacij urejati zadeve, kot določa zakon.

Razprave na seji zbora delovnih skupnosti v sredo je bilo manj, kot pa smo pričakovali, kar pa seveda pomeni, da ni nejasnosti oziroma da je vse že narejeno. Dve misli pa je treba vseeno poudariti. Akti in formalnosti ob potrebni prereгистраciji pri sodišču, naj bi bili le začetek uresničevanja ustavnih dopolnil, po katerih naj bi dali slehernemu delavcu neposredno pravico pri upravljanju.

Kako pomembna je organiziranost po novem pa se kaže tudi v tem, da bomo v bodoče vse družbene potrebe urejali tudi v finančnem oziru z samoupravnimi dogovori prav z temeljnimi organizacijami združenega dela oziroma organizacijami združenega dela. In s kom se bomo dogovarjali in kako bomo zadovoljevali vse potrebe, ki smo jih sedaj preko občinskega proračuna, če ne bo organizacije, s katero bi se lahko dogovarjali.

Ker je predvideno, da bo nadzoroval zakonitost dela organizacij združenega dela pristojni organ občine, so organizacije dolžne skupščini občine sporočiti, koliko so naredili in če so zadostili vsem zahtevam ta registracijo.

Pred javno razpravo o statutu občine Jesenice

V teh dneh so organizacije združenega dela, zavodi, samoupravne interesne skupnosti in družbenopolitične organizacije prejele osnutek statuta občine Jesenice, medtem ko bo po družinah prek krajevnih skupnosti razdeljen po 15. decembru. Javna razprava bo predvidoma trajala do 15. januarja 1974. Čeprav smo v primerjavi z nekaterimi drugimi občinami na Slovenskem, dobili osnutek statuta nekoliko kasneje v javno razpravo, moramo podkrepiti, da je komisija za spremembe in dopolnitve statuta pri občinski skupščini, zelo temeljito opravila svoje delo. S tem ne mislimo, da osnutek v javni razpravi ne bo doživel dopolnitve ali posameznih sprememb, še posebno, ker bodo nekatere stvari v teh in naslednjih mesecih šele dozorevale z zakoni, ki bodo sledili po sprejetju ustave in političnih opredelitvah do posameznih vprašanj. Vendar pa če globlje gledamo na osnutek, moramo poudariti, da so v osnutek zelo skrbno in pregledno vgrajene kvalitete, ki jih v nadaljni samoupravni razvoj vnaša nova ustava.

Ne da bi kakorkoli hoteli vplivati na javno razpravo in opredelitev do posameznih poglavij ali rešitev, je prav, da poudarimo osnovna izhodišča iz katerih bi morali v javni razpravi obravnavati in ocenjevati besedilo predloženega osnutka občinskega statuta.

Predvsem bi morali izhajati iz vprašanj: ali bo v občini, kot samoupravni in temeljni družbenopolitični skupnosti, s statutom oziroma posameznimi določbami statuta, glede na naše pogoje, zagotovljeno, da bodo delavski razred in vsi delovni ljudje resnični nosilci oblasti in upravljanja drugih družbenih zadev. Oziroma z drugimi besedami, ali s skupščinskimi sistemom in drugimi oblikami samoupravljanja statut dovolj konkretno in natančno zagotavlja delavskemu razredu in delovnim ljudem v občini neposredno uresničevanje svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti preko delegatskega sistema. In končno, ali je s statutom delovnim ljudem v občini zagotovljeno, da bodo lahko uresničevali in zagotavljali pogoje za svoje življenje in delo, usmerljivi družbeni razvoj, uresničevali in usklajevali svoje interese in zadovoljevali skupne potrebe.

Menimo, da so to temeljna vprašanja iz katerih bi morali začenjati javno razpravo o občinskem statutu, poleg seveda drugih vprašanj o urejanju skupnih zadev v občini in drugo, kar vse je bolj ali manj konkretni odsev ustavnih določil, ki pa imajo osnovno poanto v navedenih izhodiščih.

Če presojava po udeležbi naših občanov v ustavnih razpravah, ki je bila izredno velika, potem bo nedvomno odziv v razpravah o občinskem statutu še večji. Še toliko bolj, ker je statut skupni dogovor delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih oblikah samoupravnega povezovanja in združevanja v občini.

Predsednik SFRJ odlikoval 76 občanov

Danes popoldan bo predsednik občinske skupščine Jesenice France Zvan v zgornjih prostorih restavracije Železarne (Kazina), izročil 76 občanom odlikovanja, s katerimi jih je odlikoval predsednik SFRJ Josip Broz-Tito. Red dela z zlatim vencem bo prejelo pet občanov, red republike z bronastim vencem 12, red zasluge za narod s srebrno zvezdo 24, red dela s srebrnim vencem 32 in medaljo dela trije občani.

Odlikovanja bodo prejeli:

RED DELA Z ZLATIM VENCEM: prim. dr. Franc BRANDSTETTER, Valentin ERJAVSEK, Dante JASNIČ, prim. dr. Tatjana ZALOŽAR, Franc ZVAN.

RED REPUBLIKE Z BRONASTIM VENCEM: Vika AMBROŽIČ, Jože GAZVODA, Franc GRILC, Valentin KEJŽAR, Albin KOBENTAR, Alba KOSELJ, Anton LAKOTA, Franc MAKSE, Janez PALČIČ, Alojz SOKLIČ, Ivan ŠČAVNICAR, dr. Primož VIDALI.

RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO: Slavko AMBROŽ, Jurij FENZ, Alojz FRELIH, Slavica GASAR, Franc GUZELJ, Franc JAKELJ, Vera JELINCIC, Matevž KLEMENC, Jože KLINAR, Stanko KLINAR, Ivanka KOŠIR, Jožica KRIVEC, Franc KRNIČAR, Miha KRZNARIČ, Frančiška MALENSEK, Lovro MLAKAR, Lovro OBLAK, Karlo OKRETIČ, Jože PEZDIRNIK, Jerca POTOCNIK, Anica SOKLIČ, Jolanda STRUGAR, Andrej TARMAN, Jože VIDIC.

RED DELA S SREBRNIM VENCEM: Anton ARH, Jakob CELAREC, Cveta ČOP, Otilija DEJAK, Avgust DELAVEC, Aleksej GUSEV, Anica JUVAN, dipl. inž. Alojz KALAN, Maks KLINAR, Anton KOMLJANEC, Anton KOŠIR, Zdravko KOTNIK, Marija KRAMAR-STOJANOVIC, Alojz MAKOVEC, Vida MATIČ, Tončka MITROVIČ, Franc MRAK, prim. dr. Stefan PLUT, dr. Miloš POČACNIK, Marjan POTOCNIK, Marija PREMERL, Franc RAZINGEL, Ivan SIMIČ, Jože SLAMNIK, Nikolaj SOK, Stane STARIHA, Jože STRAZIŠAR, Rozalija TALER, Ivica TAUTOVIČ, Jože VINDISAR, Hilda ZGONC, Jože ZUPAN.

MEDALJA DELA: Franc FERK, Genovefa HORVAT, Marija MURIC.

Vsem odlikovancem tudi naše iskrene čestitke!

Novice iz radovljiske občine

Na 60. seji obeh zborov občinske skupščine, ki je bila v sredo 5. 12. 1973, so odborniki razpravljali o osnutku statuta občine, ki ga je obrazložil predsednik OK SZDL Janez Varl, nato pa so poslušali poročilo o izvajanju ustavnih dopolnil v občini, ki ga je podal predsednik občinskega sindikalnega sveta Jože Bohinc. Na seji je bila podana tudi informacija o izterjavi davkov v 1973. letu.

Trideseto obletnico nove Jugoslavije so po vsej občini v krajevnih skupnostih, šolah, delovnih organizacijah in ustanovah proslavili s svečanimi prireditvami. Na slovenosti v Almri so podelili naziv častnega člana delovnega kolektiva Almiri Tonetu Svetini, avtorju spomenika NOB na poslopju tovarne. V trgovskem podjetju Murka so akademijo priredili mladinci, prav tako tudi v Suknu, v Kropi in Gorjah. Na osrednji občinski proslavi v festivalni dvorani na Bledu je o pomenu II. zasedanja AVNOJ govoril zvezni poslanec kulturno prosvetnega zbora Ferdo Bem, nastopile pa so pevske, glasbene in folklorne skupine iz vseh krajev občine.

Na orientacijskem pohodu »od spomenika do spomenika NOB« posvečenega prazniku republike, 25. novembra v Begunjah, je sodelovalo 21 tričlanskih ekip mladinskih aktivov. V vsaki ekipi sta bila dva mladina in mladinka. Prvo mesto je zasedla ekipa MA Radovljica II, v sestavi Pretnar Franc, Kunšič Jože in Čilenšek Marica, pred ekipami Sukno, Podnart, Ljubno, Lesce, Elan, Radovljica I. itd. Pohod je odlično pripravila komisija za SLO pri občinski konferenci ZM.

V Radovljici slavijo 11. decembra Linhartov dan, svoj največji kulturni praznik, posvečen obletnici rojstva prvega slovenskega dramatika in narodnega buditelja Antona Tomaža Linharta, ki je bil rojen v Radovljici. Letošnja proslava bo že v soboto 8. decembra ob 19. uri v avli osnovne šole A. T. Linharta, na kateri bodo sodelovali komorni zbor Stane Žagar iz Kroke, folklorna skupina DPD Svoboda iz Bohinja in recitatorska skupina Delavske univerze Radovljica. Ob tej priliki bo Kulturna skupnost Radovljica podelila svoja najvišja priznanja — Linhartove plakete Cilki Zupan iz Srednje vasi v Bohinju, recitatorski skupini Delavske univerze in RKUD Svoboda Varaždin za njihove zasluge na kulturnem področju.

V nedeljo 2. decembra so se občani krajevnih skupnosti Ljubno na referendumu z 92 % udeležbo z nad 85,2 % izrekli za prostovoljni prispevek, ki ga bodo prispevali za asfaltiranje krajevnih cest. Predvidevajo, da bodo za že opravljena dela in za bodoče asfaltiranje zbrali 10.000 din.

Ob 10-letnici Knjigovoznice in tiskarne Radovljica je delavski svet na sobotni slovesnosti nagradil za 10-letno delo v tem podjetju z ročnimi urami Jožeta Poljanca, Slavka Kolarica, Marijo Gatej in Milko Pogacnik.

Mladinski aktivni Iskre Otoče, Verige in Murke Lesce so 24. in 25. novembra samostojno organizirali seminar za svoje člane v Bohinju. Seminarja se je edeležilo nad 60 mladih iz teh podjetij, ki so razpravljali o ustavnih spremembah s posebnim ozirom na ustanavljanje TOZD, o delegatskem sistemu ter o usposabljanju mladih za samoupravne funkcije.

Po podatkih TD Bohinj so v letošnji letni sezoni imeli v Bohinju za 13 % več gostov kot lani. Zabeležili so več kot 248.000 nočitev. Posebno je razveseljivo, da je bilo kar 15 % več nočitev v zasebnih turističnih sobah.

Almira iz Radovljice bo zgradila novo tovarno za svoj obrat v Novi Gorici v vrednosti 5 milijonov din. To visoko naložbo terja vedno večja proizvodnja in soliden plasman na svetovnem tržišču. Pred kratkim je Almira izvozila na Japonsko 10.000 kosov trikotažnih izdelkov, kar je prvi tovrstni izvoz slovenskega tekstilnega podjetja v deželo vzhajajočega sonca.

Odbor hranilno kreditne službe Gozdnega gospodarstva Bled je razpisal kredite za 1974. leto, ki jih bodo lahko dobili kmetje — gozdni posestniki za preusmeritev in pospeševanje kmečkih gospodarstev. Kooperanti z GG Bled se bodo lahko prijavili za kredit do 31. 12. 1973. Krediti bodo veljali za dobo 5 let.

Poleg stanovanjskega bloka z 80 stanovanji, ki ga je SGP Gorenjc zgradilo v zahodnem delu Radovljice in ga že predalo stanovalcem prejšnji mesec, so takoj pričeli z gradnjo dveh novih, enako velikih stanovanjskih blokov. Istočasno SGP Gorenjc gradi velik stanovanjski blok tudi na Jaršah na Bledu. Predvidevajo, da bodo nova stanovanja vseljiva že prihodnje leto.

V Plamenu Kropa so v prvih desetih mesecih letos izdelali 6.690 ton raznih izdelkov, kar predstavlja v primerjavi z lanskoletno proizvodnjo v istem obdobju 1,5 % več navzlic 4 % zmanjšanju števila zaposlenih. 75 % celotne proizvodnje so izvozili, kar je 15 % več kot lani. JR

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

8. decembra ameriški barvni film TARZAN IN DEČEK IZ DŽUNGLE, režija Robert Gordon, v glavni vlogi Mike Henry ob 15. uri

8.—9. decembra ameriški CS barvni film LETALIŠČE, režija George Seaton, v glavni vlogi Burt Lancaster ob 17. in 19.30

10.—11. decembra ameriški CS barvni film BRATA MASČEVALCA, režija James London, v glavni vlogi Richard Harrison ob 17. in 19. uri

12. decembra ameriški film ZANKA ZA NEDOLŽNEGA, režija William A. Wellman, v glavni vlogi Henry Fonda ob 17. in 19. uri

13. decembra ZAPRTO

14. decembra špansko-angliški barvni film PANCHITO VILLA, režija Gene Martin, v glavni vlogi Telly Savalas ob 17. in 19. uri

15. decembra madžarsko-italijanski barvni film KNEGINJA CAR-DASA, režija Miklos Szinetar, v glavni vlogi Anna Moffo, ob 17. in 19. uri

V terminu od 18. do 30. decembra predvajamo jugoslovanski vojni barvni spektakel »SUTJE-SKA«.

KINO PLAVŽ

8.—9. decembra ameriški barvni CS film BRATA MASČEVALCA ob 18. in 20. uri

9. decembra ameriški barvni film TARZAN IN DEČEK IZ DŽUNGLE ob 10. uri

10. in 11. decembra ameriški CS barvni film LETALIŠČE ob 18. in 20.20

12. decembra ZAPRTO

13. decembra ameriški barvni film MESTO V MRAKU ob 18. in 20. uri

14. decembra ameriški film ZANKA ZA NEDOLŽNEGA ob 18. in 20. uri

15. decembra angleško-španski barvni film SAM PROTI TOLPI ob 18. in 20. uri

KINO KRANJSKA GORA

8. decembra ameriški CS barvni film V SLUŽBI NJEGOVEGA VELICANSTVA

9. decembra ameriški barvni film MESTO V MRAKU

12. decembra ameriški CS barvni film BRATA MASČEVALCA

13. decembra ameriški film ZANKA ZA NEDOLŽNEGA

15. decembra ameriški CS barvni film LETALIŠČE

KINO DELAVSKI DOM JAVORNIK

8. decembra italijanski CS barvni film LOV ZA ZLATOM ob 19. uri

9. decembra ameriški CS barvni film V SLUŽBI NJEGOVEGA VELICANSTVA ob 17. uri

9. decembra ameriški barvni film TOLPA COLA YOUNGERJA ob 19. uri

15. decembra ameriški barvni film MESTO V MRAKU ob 19. uri

DIT vabi na silvestrovanje

Društvo inženirjev in tehnikov organizira, 31. decembra v vseh prostorih Kazine silvestrovanja s pričetkom ob 20. uri. Cena vstopnice je do 25. decembra 120 din, po 25. decembru 150 din.

V ceni vstopnice so vračunani stroški godbe, aperitiva in večerje.

Za ples bo igral ansambel KVARTET NOČ. Rezervacijo in prodajo vstopnic bo imel Jože Strmole (energetsko gospodarstvo) telefon 735 po 10. decembru. Pridite, prijetno se boste zabavali!

Obdobje DIT Jesenice

Tartini trio na Jesenicah

Prihodnji petek, 14. decembra, bo v gledališki dvorani na Jesenicah v okviru mesečnih koncertov, ki jih organizira občinska Zveza kulturno prosvetnih organizacij Jesenice, gostoval Tartini trio, ki ga glasbeno občinstvo pozna bolj pod imenom Slovenski trio. Pianist Aci Bertonec, violinist Dejan Bravničar in violončelist Ciril Škerjanc, tri že evropsko znana imena, ki vsak za sebe pomenijo imenitnega solista, se bodo na Jesenicah predstavili dvakrat. Prvi koncert ob 18. uri je namenjen glasbeni mladini — učencem sedmih in osmih razredov osnovnih šol, drugi, ob 19.30 pa učencem šol druge stopnje in ostalim ljubiteljem klasične glasbe.

Na mladinskem koncertu bodo najprej predstavili posamezne instrumente s skladbami F. Chopina, G. Tartinija, F. Kreislerja in P. I. Čajkovskega. V drugem delu pa bodo v klavirskem triu izvajali dela L. van Beethovna, F. Mendelssohna in M. Rovele. Na večernem koncertu pa skladbe W. A. Mozarta, M. Rovele in L. van Beethovna.

Da bi vsem učencem osnovnih šol v občini izenačili pogoje za obisk koncertov, je predsedstvo ZKPO sklenilo, da imajo učenci osnovnih šol Kranjske gore, Mojstrane in Zirovnice brezplačen vstop, ker jih približno v višini vstopnine velja prevoz na Jesenice. Poudariti je namreč treba, da se iz osnovnih šol Kranjska gora in Zirovnica skoraj redno udeležuje vseh koncertov okrog 30 učencev iz vsake šole.

Bolj problematični so večerni koncerti, ki se jih udeležuje od 40 do 150 ljudi, medtem, ko so mladinski zelo dobro obiskani. Kljub temu, da je bilo precej izraženih želja po kvalitetnih koncertih na Jesenicah in da je javnost dovolj obveščena, je odziv pod pričakovanji. Morda bi kazalo organizatorjem bolj resno razmišljati kako z organizirano akcijo pridobiti na večerne koncerte več ljudi iz delovnih kolektivov, predvsem pa delovno mladino. Pri tem tudi sindikati, Zveza mladine in drugi dejavniki ne bi smeli prezreti dejstva, da je glasbena kultura pomemben člen pri estetsko moralni vzgoji človeka in pri oblikovanju njegove celovite osebnosti. Pri tem bo potrebno mnogo več organizirane in zavestne aktivnosti. Morda se bo ob tovrstni glasbi na prvih koncertih marsikdo dolgočasil, s koncerta v koncert pa mu bo bližja in tako bo postala tudi njegova nepogrešljiva potreba. Toda pri tem je potrebna organizirana pomoč in zgled. Končno pa se ob vsem tem človek sprašuje, ali na Jesenicah med 10.000 ali 12.000 odraslimi prebivalci res ni 200 ali 300 takih, ki bi želeli in potrebovali tovrstno glasbeno kulturo, ali pa smo postali preveč komodni in nam je vsak najmanjši napor, da bi v svoje življenje dodali tudi nekaj duhovne kulture, odveč.

Trinajsta razstava na Jesenicah

Na predvečer praznika — dneva republike, so v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli kolektivno slikarsko razstavo članov likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar. Odprtveni kulturni program je izvajal pomanjšani mladinski pevski zbor Blaž Arnič, pod vodstvom zborovodje Janka Fribošiča. Ob zadovoljivi udeležbi, predvsem razstavljalcev in njihovih najbolj zvestih prijateljev, med katerimi smo pogrešali predstavnik družbenopolitičnega življenja občine, je bila to dostojna počastitev obletnice rojstva nove Jugoslavije.

Najbrž je povsem odveč poudarja-

ti že tolikokrat napisano ugotovitev, kako pomembna je prisotnost predstavnikov družbenopolitičnega življenja občine na takih in podobnih prireditvah. Ljudje se trudijo tedne in mesece, da pripravijo dostojno in kvalitetno kulturno manifestacijo ob tako pomembnem državnem prazniku, predstavniki družbenopolitičnega in sploh javnega življenja, pa ne »utegnejo« žrtvovati niti pol urice svojega prostega časa, s čimer bi dali največje priznanje takemu ali podobnemu amaterskemu prizadevanju. Dokler bo tak odnos do kulturnega dela in snovanja v občini, se ne smemo čuditi stagnaciji ali celo upadanju te dejavnosti.

Ameriški film AERODROM, ki je v prihodnjih dneh na sporedu v naših kinematografih, je bil kandidat kar devetih Oskarjev. Ameriški kritiki ga uvrščajo med enega najboljših starih filmov vseh časov. Film, ki je posnet po istoimenskem romanu A. Hauera, odlikuje poleg napete vsebine o negotovi usodi človeških življenj, tudi odlična igra in mojstrska režija

Obvestilo

o delni zapori ceste v Planino pod Golico in o prometni režimu na tej cesti v času njene rekonstrukcije.

Cesta v Planino pod Golico bo zaradi rekonstrukcije od 4. 12. 1973 do zaključka rekonstrukcije določen del dneva zaprta za ves promet v obeh smereh.

Promet bo dovoljen vsak dan le v določenih časovnih intervalih, in sicer:

— smer Jesenice—Planina od 0.00 do 06.45, od 12.50 do 13.00, od 14.20 do 14.30, od 15.00 do 24.00,
— smer Planina—Jesenice od 0.00 do 07.15, od 13.05 do 13.15, od 15.00 do 24.00.

Cesta bo odprta tudi vsako soboto, nedeljo in ob državnih praznikih. Voznike opozarjamo na dosledno upoštevanje prometnih znakov in previdno vožnjo.

Oddelek za notranje zadeve
Skupščina občine Jesenice

Koroška pesem na Jesenicah

Komisija za zamejstvo pri Kulturni skupnosti Jesenice priredi v petek, dne 7. decembra ob 19.30 v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah

VEČER NARODNIH PESMI KOROŠKIH SLOVENCEV.

Nastopajo: trio Korotan s pevci iz Št. Vida, Radiški fantje in moški pevski zbor iz Loč.

Izkupiček od vstopnine bo namenjen za izgradnjo slovenskega kulturnega doma v Celovcu.

Temeljna kulturna skupnost občine Jesenice obvešča

VSE KORISTNIKE SREDSTEV SKUPNOSTI da je rok, do katerega morajo dostaviti skupnosti programe dela in finančne načrte za leto 1974 15. december 1973.

Programe dela s finančnimi načrti za leto 1974 pošljite do vključno 15. decembra 1973 na naslov: Kulturna skupnost Jesenice, Trg Toneta Čufarja 4, 64270 Jesenice.

Prošenj in zahtev, ki bodo prispeli kasneje, ne bomo upoštevali.

Rešitev nagradne križanke

BESEDNJAK, LIVAR, RN, ALINEA, ZADRG, ITALIJA, RADIRKA, LAERT, NEMEZIS, OBE, A, NONPAREJ, AT, VA, MORA, OSA, UNIVERZALEN, ERITROCIT, BANAT, ALA, I, TAT, OLAV, ALTA, A, NOTAR, ET, OPILEK, IA, D, Z, NANA, R, OMOTAN, KK, MIKADO (MIKALO), ET, KRAT, NOE, LORD, SASI, IVA, AGADIR, KARIERIST, NA, NRAVI, PROD, VALTER, SRSEN, AKROSTH, ASKEZA, ETAMIN, TER, ANIS, TANIN, KAL, COPATAR, KALCE, IJ, TLAKAR, TALK, AT, PRIKAZ.

V sredo, 5. decembra, je posebna komisija, ki so jo sestavljali: Vinko MEZNARC FRŠ, Tončka KLINAR nabavni oddelek, Simona TARMAN prodajni oddelek in člani uredništva, izrečala nagradne križanke v 47. — 48. številki Železjarja. Prejeli smo 340 rešitev, komisija pa je izvela 12 rešitev, da je dobila 10 pravih.

100 din prejme FRANC RIHTARŠIČ — apnenca plavž, 70 din prejmeta inž. Janez Bidovec — nabavni oddelek in Simon TURŠIČ — upokojenec S. Bokala 19 Jesenice, po 50 din prejmejo Anton POGAČNIK — OTK kemični oddelek, Gabrijel DIVJAK OTK, Jelka KOSELJ prodajni oddelek, po 30 din prejmejo Julka KEJŽAR C. M. Tita 85 Jesenice, Stane LUKS sektor za ekonomiko, Milan DORNIK prodajni oddelek, Marija KAVČIČ nabavni oddelek.

Vsem nagrajencem iskreno čestitamo! Nagrajenci iz Železarne bodo prejeli nagrade po 15. decembru pri obratnih personalnih, nagrajenci izven Železarne pa na uredništvu Železjarja.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata, tasta in strica

FRANCA JAKOPIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali in čustvovali z nami in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Prav tako se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju internega oddelka jeseniške bolnice za zdravljenje.

Našo zahvalo smo dolžni vsem govornikom, pevcem za žalostinke, darovalcem vencev in cvetja, bivšim sodelavcem iz hladne vajarne, lovske družini za častno sprenstvo na zadnji poti in družbenopolitičnim organizacijam iz Planine pod Golico.

Se enkrat vsem iskrena hvala.

ZALUJOČI: žena Minka, sinova Drago in Mirko z družinama, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata

LOVRENCA ŽMITEK

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili do preranega groba, mu poklonili vence in cvetje. Posebno zahvalo dolgujemo dobrim sosedom: Mariji Logar, družini Erjavec, Romih in Fišer, za pozornost in pomoč v boleznih in v najhujših dneh.

Zahvaljujemo se dr. Dražiču za požrtvovalno zdravniško nego in lajšanje trpljenja.

Hvala vsem, ki so nam izrazili sožalje in z nami sočustvovali. Enako se zahvaljujemo pevskeму zboru upokojenecv iz Javornika za izvajane ganljive žalostinke ob slovesu.

Skratka iskrena zahvala prav vsem — za vse, kar so dobrega storili v življenju našega nepozabnega pokojnika in ob njegovi smrti kakorkoli počastili njegov spomin.

ZALUJOČA žena Kati ter sinovi Marjan z družino, Zvonko z družino, Ciril, brat Nande in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta, deda in praded

IVANA BUKVIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in vaščanom Moravč, ki so se v tako lepem številu posloviili od njega. Se posebno zahvalo smo dolžni dr. Đuriču za zdravljenje.

Našo posebno zahvalo izrekamo tudi družini Klopčič—Jurko za vestransko pomoč in razumevanje. Hvala tov. Županu za poslovilne besede ob odprtem grobu, pevcem za žalostinke in vsem darovalcem cvetja.

Se enkrat iskrena zahvala vsem, ki ste sočustvovali z nami in ga spremili na njegovi zadnji poti.

ZALUJOČI: žena Milka, sin Ivan in hčerka Slavka z družinama, Gusti in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mame in sestre

ROZKE MARKELJ

se iskreno zahvaljujemo za lajšanje bolečin in zdravljenje dr. Rojčevi in osebju internega oddelka Bolnice Golnik.

Najlepša hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so se od nje poslovili, ji darovali cvetje in vence in vsem, ki so nam ob njeni prezgodnji smrti stali ob strani.

Hvala uslužbencem IBM oddelka za venec in pevcem za žalostinke in tov. Krivčevi za poslovilne besede.

ZALUJOČI: mož Gustelj, hčerka Genica z družino, sestre in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

FRANCA AMBROŽIČA

se lepo zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje ter poklonjeno cvetje in vence.

Iskrena hvala njegovim nekdanjim sodelavcem iz OTK, kolektivu Sportmetala in Zdravstveni službi Jesenice.

Naša zahvala pevcem za ganljive žalostinke in vsem, ki ste na kakršni koli način sočustvovali z nami in ga spremili na njegovi zadnji poti.

ZALUJOČI: žena, sinova in hčerki z družinami in ostalo sorodstvo

Hokej na ledu

Jesenice : Mierkurea (Rom.) 7:1

Po daljšem času smo prejšnji teden imeli priliko videti na Jesenicah romunske hokejiste. V goste so nam prišli hokejisti tretjeurošene ekipe v romunskem prvenstvu Mierkurea. Romunski hokejisti so vedno sloveli po trdi in borbeni igri. Tako je bilo tudi pretekli četrtek, ko so se najprej z Romuni pomerili hokejisti Jesenic.

Prva tretjina je minila v obojestranskih napadih, gostje pa so s hitro, požrtvovalno in trdo igro prizadejali precej preglativ domačinom. Tudi sam rezultat to potrjuje, saj se je prvi del končal neodločeno.

V nadaljevanju pa se je boljša tehnika naših hitro pokazala, saj so zaigrali zelo dobro, hitro in požrtvovalno, tako da gostje tudi z veliko poštvovalnostjo niso mogli več ublažiti prepričljivega poraza. Tekma je minila v precej zanimivem in kvalitetnem hokeju, vtis pa je kvarilo nešportno vedenje večine gostujočih igralcev, ki so izkoriščali tudi najmanjšo priložnost za ugovarjanje in izzivanje. Kot ilustracijo naj omenimo le to, da je vratar Mierkure kar dvakrat napadel sodnika Benedičiča in ga enkrat celo tudi udaril.

Naslednji dan, v petek, so se gostje pomerili z moštvom Kranjske gore. Tudi začetek tega srečanja je obetel zanimivo borbo, ker so naši mladi hokejisti takoj povedli in bili precej enakovredni nasprotniku. Toda pri rezultatu 3:2 za goste, ko je minila komaj polovica prve tretjine, je prišlo do nesportnega izpada med branilcem J. Razingerjem in enim izmed gostujočih igralcev. Gostje so zapustili igrišče in niso želeli več nadaljevati srečanja, sodnika pa sta po desetih minutah odpiskala konec tekme.

Kranjska gora : Celje 20:0

Mladinci Kranjske gore, ki so v prvem kolu državnega prvenstva premagali v Zagrebu zelo dobre mladince Medveščaka, so v soboto dopoldan Podmežaklo visoko premagali tudi ekipo Celja z 20:0. Bi so ves čas srečanja boljši in bi bila zmaga lahko še večja, če večina igralcev ne bi po vodstvu 11:0 v prvi tretjini precej popustila. Kljub temu, da so bili v veliki premoči, pa so bili mladinci Kranjske gore izključeni za 20 minut, gostje pa za 12. Podatek, ki ga odgovorni ne bi smeli kar tako spregledati.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Berlić in Ščap po 4, Brun 3, Šibbar, Horvat in Pristov po 2, Trseljav, Klemenc in Mavčec po 1.

Jesenice : Slavija 18:0 (7:0, 6:0, 5:0)

Čeprav je bilo moštvo Slavije v preteklosti večkrat precej neugoden nasprotnik našim hokejistom, so Veyčani v soboto zvečer zapustili dvorano Podmežaklo visoko premagani. Naleteli so namreč na zelo razpoložene državne prvake, ki so srečanje vzeli zelo resno. Kljub nekaterim spodrsilajem so večji del tekme igrali zares dobro. S hitrimi in točnimi akcijami, ter z veliko poštvovalnostjo so povsem nadigrali nasprotnika in mu napolnili mrežo do vrha. Gostje so bili edino nevarni v začetku tretje tretjine, ko so imeli dve zrelejši priliki, da bi zatresli mrežo mladega Marjana Žbontarja.

Tudi tokrat so jeseniški hokejisti nastopili brez dveh mladih in per-

spektivnih igralcev — Francija Žbontarja in Edija Hafnerja. Prvi je v ljubljanski bolnišnici, kjer bo v kratkem operiran na meniskusu, drugi ima poškodovano nogo in bo še nekaj časa miroval. Zaradi tega pa je spodbudno, da v zadnjem času opažamo dvig forme napadalca Poljanška, ki je že nekaj časa doživljal očitno krizo. Poljanšek je bil v srečanju s Slavijo najboljši igralec moštva. Dosegel je dva zadetka, pri treh pa je bil zadnji podajalec. Tisto kar smo rekli o Poljanšku velja tudi za Lada Juga. Tudi ta obrambni igralec, od katerega veliko pričakujemo, je bil nekaj časa v krizi. Toda v nekaj zadnjih tekmah je bil precej zanesljivejši, pa tudi večkrat se je odločil za strele proti vratom, kar smo v njegovi igri pogrešali na začetku sezone.

Čeprav so naši visoko zmagali je bila igra precej zanimiva, saj so gostje igrali odprto in s tako igro dovoljevali, da so se naši povsem razigrali.

Gole so dosegli: Poljanšek, Mla-kar, Beravs, R. Razinger, Škerjanec po dva, F. Smolej, B. Jan, T. Košir, Jug, R. Smolej, Eržen, M. Jan in Felc po enega.

V desetem kolu, ki bo na sporedu jutri 8. decembra, bodo jeseniški hokejisti gostovali v Celju, kjer se bodo pomerili z istoimenskim moštvom.

Tivoli na kolenih

Pomlajeno moštvo Kranjske gore je v dveh kolih premagalo izven Jesenic dva najnevarnejša nasprotnika za osvojitve prvega mesta v drugi zvezni ligi — zahod. Najprej so odpravili Triglav iz Kranja, lanskega zmagovalca v tej ligi, v soboto pa še »izpostavlo« Olimpije — moštvo Tivoli z visokim rezultatom 10:3 (3:2, 3:0, 4:1).

Hokejisti Kranjske gore so prikazali veliko boljše igro in izkoristili številne napake hokejistov Tivolija ter na koncu dosegli visoko in povsem zasluženo zmago.

Pri tem pa moramo reči nekaj tudi o nekaterih neljubih dogodkih, ki jih je treba čimprej odpraviti, saj je večina igralcev Kranjske gore mladih in jih je potrebno vzgajati v praviem športnem duhu, čeprav bi bile eventualno potrebne tudi žrtve. Namreč igralci Tivolija so presedeli

»Šumeči slap« je zboroval

V soboto, 24. novembra, je imela taborniška četa »Šumeči slap« na Blejski Dobravi letni občni zbor. Ob solidni udeležbi so pregledali svoje delo po katerem sodijo med najučinkovitejše mladinske organizacije občini. Samokritično so tudi priznali, da bi bili lahko še boljše. Trenutno imajo 287 članov. Enota obsega območje Koroške Bele, Blejske Dobrave in Gorji. Zaradi raztresenosti so izvolili glavnega načelnika in dva pomočnika z enakopravnim statusom, tako bodo lahko učinkoviteje opravljali naloge.

V preteklem letu so se udeležili številnih akcij, med katerimi so najpomembnejše: občinsko prvenstvo v streljanju zračno puško, Tribuna mladih, obisk partizanskih grobov na Koroškem, trasiranje proge za orientacijski pohod mladih železarnice Jesenice in sama udeležba na tekmovanju, igrice Dedkova knjiga, zimski pohod na Stol, organizacija republiškega prvenstva v veleslalomu za tabornike, sodelovanje v Tivoli štafeti in pohod ob žici okupirane Ljubljane. V prikaz niso všteti pohodi z mladino občine Jesenice in

na kazenski klopi le štiri minute, gostje pa so si prislužili »16 čistih minut« ter 10 minut disciplinske kazni. Razlika je velika. Ne glede na to, da sta sodnika bila, kot kaže, bolj naklonjena domačinom, pa mladi Kranjskogorci vse preveč ugovarjajo sodnikom in očitno reagirajo na sodnikove odločitve. Če jih sedaj ne bomo naučili, da je sodnik, pa če tudi greši, edina pristojna oseba, ki deli pravico na ledeni ploskvi, potem se nam to v prihodnje utesne hudo maščevati.

Najboljši v moštvo Kranjske gore je bil Pristov, ki je dosegel pet golov, strelci ostalih pa so bili: Mavčec 2, Brun, Ščap in Pirih po 1.

Odbojka

Jesenice : Bovec 3:1

Jesenice, telovadnica osnovne šole, sodnika: Končiča (Kamnik), Habjan (Kropa).

Jesenice: Bergel, Bogataj, Divjak, Kavčič, Končnik, Kováč, Mežek, Pogačar, Pristov, Rössler, Strnad.

Bovec: Zorč, Marka, Istenič, Kravanja, Trampuž, Rot, Božič.

V sedmem kolu prve republiške moške odbojkarke lige so Jeseničani že šestič zmagali. Tokrat so imeli za nasprotnika pomlajeno ekipo iz Boveca.

V prvem setu so bili gostje nedoraseli nasprotniku, saj so jih Jeseničani prekašali v vseh igralnih prijemih. Povedje so 11:2 in na koncu zmagali z rezultatom 15:7.

V drugem setu so domačini nastopili s pomlajeno ekipo, ki ni zaigrala najbolje. V tem setu so se gostje razigrali in zmagali z minimalnim rezultatom.

Tretji set, ki ga je domača ekipa odigrala v popolni postavi in zelo resno, je zopet pokazal očitno premoč bolj izkušene ekipe. V četrtem setu, ki je bil najzanimivejši, saj je bil rezultat večkrat izenačen, so bili gostje boljše v igri na mreži, domači pa v igri v polju in v serviranju.

Čeprav gledalci, ki so bili vajeni iger v drugi zvezni ligi, s prikazano igro niso bili zadovoljni, bi lahko trdimo, da je bila dobra. Pri gostih je bil najboljši mladinec Marka, pri domačih pa Bogataj.

Občni zbor društva prijateljev NK Hajduk uspel

V nedeljo, 18. novembra je bil ustanovni občni zbor jeseniškega društva prijateljev NK Hajduk. Udeležilo se ga je polovico vseh članov, med njimi tudi predstavniki Železarne, športnega društva Jesenice in nogometnega kluba Bled.

Na občnem zboru so govorili o uspehih in neuspehih nogometnega kluba Split in o delu društva prijateljev na Jesenicah.

Navzoči predstavniki so poudarili, da mora ostati še naprej dobra povezava med društvom prijateljev Hajduka, Železarno, športnim društvom Jesenice in nogometaši Bleda. Zagotovili so, da bodo prijateljem Hajduka nudili vsestransko pomoč.

Predstavniki splitskega Hajduka Žarko Bilić, je na občnem zboru podaril veliko barvno sliko nogometnega moštva Hajduk kolektivu Železarne.

Občni zbor društva prijateljev Hajduka je uspel in upamo, da se bodo športni odnosi še okrepli tako z Železarno kakor športnima društvoma Jesenice in Bled.

Jože Mravlje

DOPISUJTE

V ŽELEZARJA

Planinsko društvo Jesenice je v jeseni odprlo prenovljen planinski dom ob izviru Soče v Trenti.

Vzdrževalci elektro naprav med seboj

V četrtek, 22. novembra, sta se na športnem kegljišču Podmežaklo na povratnem srečanju v kegljanju na asfaltu srečali moštvi vzdrževalcev elektro naprav Javornik in martinarne. V prvem srečanju so prepričljivo zmagali sodelavci VEN Javornik. V povratni tekmi pa je bila borba zelo zanimiva in vseh 90 minut zelo napeta. Zmagovalna ekipa VEN Javornik je bila znana šele v zadnjih minutah dvoboja, ko je premagala svoje sodelavce iz martinarne z rezultatom 588:571.

Za zmagovalno ekipo so nastopali: Franc Bergelj, Milan Lužnik, Marjan Lužnik in Jože Kunstelj.

Takih in podobnih srečanj si želimo še več in pozivamo ostale obrate, da se nam pridružijo.

KUJ

V Mojstrani za pokal Janeza Mraka

V nedeljo, 2. decembra, je krajevna organizacija ZRVS Dovje—Mojstrana pripravila za hotelom Triglav strelsko tekmovanje z zračno puško za pokal Janeza Mraka ter v počastitev krajevnega praznika in dneva JLA. Strelskega tekmovanja se je udeležilo trideset članov desetih krajevnih organizacij in društev z Dovjega in Mojstrane.

Ekipno so prvo mesto osvojili člani krajevnega organizacije ZRVS Dovje—Mojstrana, med posamezniki pa je bil najboljši Mirko Rabič.

Pokal Janeza Mraka ter priznanja bodo najboljšim ekipam in posameznikom podelili na osrednji proslavi ob krajevnem prazniku.

J. R.

Apokalipsa na Bližnjem vzhodu

Danes, ko na prvih straneh vsega svetovnega tiska zavzeto prebiramo novice o najnovejših dogodkih na Bližnjem vzhodu, se vsakomur izmed nas med branjem utrne tudi misel, če sploh obstoji pravičnina rešitev bližnjevzhodne krize, in če obstoji, kje je? Ali je dosegljiva? Ali se lahko ustvari v tem koncu sveta pravičen mir? Mir, ki bi bil pravičen za vse sprte strani. Tak mir, da ne bi bilo več treba izgnanemu Palestincu izjavljati, da mu je dosti našega miru, ki se gradi na njegovih plečih, in da naj končno v ta naš mir vključimo tudi njih, Palestinec.

Bližnjevzhodna kriza ima globlje korenine, kot mogoče izgleda na prvi pogled. Moderna država Izrael je umetna tvorba, ki je nastala po drugi svetovni vojni. Posledice njenega nastanka pa so poleg izgnanstva Palestinec tudi hudi antagonizmi med Židi in Arabci, ki se z vso pravico smatrajo za avtohtono prebivalstvo.

Židje so narod, ki izvira iz Bližnjega vzhoda, »izbrano« ljudstvo, izbrano od boga, vendar že od vsega začetka v diaspori — nekakšni nedokončani internaciji. Tako so se med židovskim ljudstvom izoblikovale tri velike skupine. Šefarditi v Španiji, Aškenazi v Centralni in Vzhodni Evropi, ki so govorili svoj specifični jezik, tako imenovani »judiš« in Židje, ki so ostali v Palestini, kjer so

složno živeli z arabskim prebivalstvom, prevzeli njihov jezik, navade in običaje. Konec 19. stoletja je bilo med evropskimi Židi ustanovljeno sionistično gibanje, katerega program je bila vrnitev v objubljeni deželo na obale Sredozemskega morja in bregove reke Jordan. Ker je bilo sionistično gibanje v prvi svetovni vojni naklonjeno silam Antante, so Angleži po vojni predvidevali naselitev Židov v Palestini, v kateri je takrat živel okrog 90 % Arabcev in 10 % Židov. Nastal je zapleten položaj, kot je danes ni rešen. Židje so se in se še danes izgovarjajo na svoje zgodovinske legitimne pravice na deželo, iz katere so bili izgnani, kar bi pomenilo isto, kot če bi danes Albanci, kot potomci Ilirov, zahte-

vali za sebe celoten Balkan od koder so jih izrinili preseljujoči se Slovani. Voditelj sionističnega gibanja, Teodor Herzl, je še bolj ironiziral zadevo in postrgeval svetu s rezo: »Ljudstvo brez dežele v deželo brez ljudstva«. Ironija je prav v tem, da je Palestina imela svoje ljudstvo. Vsa svetovna javnost ve, kaj so morali Židje pretrpeti v mračnem obdobju fašizma, toda Arabci trdijo in še kako prav imajo, da oni niso dolžni plačevati za krivice, ki jih je Židom prizadejal fašizem. Ne more se ena krivica popraviti tako, da se prizadane druga.

In tako so se Židje začeli neseljevati v Palestini. 14. maja 1948 je bila proglašena nova država Izrael in takoj sta jo priznali ZDA in Sovjetska zveza, Arabci pa so ji napovedali vojno. To je bila tista narodnoosvobodilna vojna, o kateri Izraelci še danes veliko govorijo in vse nadalje spopade, ki so vse prej kot narodnoosvobodilni, primerjajo z njo. Ta prva vojna je iz osvobodilne nujno prešla v osvajaško, kot je že Marx ugotovil za pruskofrancosko vojno leta 1870, ko so Prusi prešli iz osvobodilne vojne v popolnoma agresivno. Toda že leta 1948 je bila Izraelcem prvič priznana »pravica močnejšega«. Obdržali so vsa zase-

dena ozemlja. In ista nemoč mednarodnega prava se ponavlja še danes. Prav to mednarodno pravo, ki Izraelcem daje pravico do svoje lastne države, so prav oni sami potepali v prah in ga še teptajo, kajti za njih sankcije očitno ne obstoje.

In Arabci? Najprej obstoj Izraela niso priznavali in še danes na tem stališču vstrajajo Palestinci ki sploh predstavljajo v problematiki Bližnjega vzhoda svojevrsten primer ljudstva brez domovine, in vse arabske dežele ki ne meje neposredno z Izraelom, razen Tunizije, Egipt, Sirija, Jordanija in Libanon pa obstoj Izraela kot države odpuščajo, vendar le v primeru če se le ta vrne za meje iz leta 1967 in če se Palestincem prizna pravica do samoodločbe, kar pa je za Izrael nesprejemljivo, tako da je položaj do skrajnosti zmotan. Vsaj delna vrnitev za meje iz leta 1967 se za Izrael zdi v skrajni instanci še sprejemljivo, vendar ne more priznati Palestincem pravice do samoodločbe. Zakaj? Palestinci negirajo obstoj države Izrael in seveda temelji njihova samoodločba na zahtevi, da se vrnejo na svoje domove iz katerih so bili pred petindvajsetimi leti izgnani. Izrael pa iz razumljivi-

vega vzroka te zahteve ne more sprejeti, ker palestinskih domov davno več ni. Tragična usoda nekega ljudstva se nadaljuje.

Tako smo sedaj na Bližnjem vzhodu priče prepletanja globalnih interesov dveh super sil, ki jih skušata prikrivati za dokaj blede senco medsebojnega popuščanja napetosti, in lokalnih interesov arabskih dežel, palestinskih beguncev in ne nazadnje Izraela, ki v zadnjem času vse bolj dokazuje, da njegovi interesi niso vedno čisto istovetni z interesi svojega velikega pokrovitelja prek oceana, ZDA.

In zopet smo pri pravični rešitvi. Ali je še daleč, ali je zelo blizu? Nemogoče je napovedovati Sedanji položaj kaže, da ne moremo biti niti veliki pesimisti niti veliki optimisti. Skušajmo verjeti v ljudi, v njihov humanizem, vendar se varjamo opazovanj od zunaj, izven problema samega, kajti če se odtujimo se nam bodo predstave zameglele, naša neuvrčenost pa se bo sprevrgla v jalovo nevtiralnost. Skušajmo se opredeliti za pravico, v našem primeru za pravičen mir, mir, ki bo za vse, ne za mir, ki bo le za nekatere izbrane, kajti potem ne bo več mir, temveč vojna, tega pa si nihče ne želi.

Mitja Košir